

Aleksandr Romanovici Beleaev

ULTIMUL OM DIN ATLANTIDA

CUM A FOST DESCOPERITĂ ATLANTIDA

I. EXPEDIȚIA SUBMARINĂ

E o idee! Lăsînd cartea din mînă, mister Solly repetă din nou: Da, e o idee! și se cufundă în gînduri.

Mister Solly este fabricant și bancher din New York, căruia totul i-a mers din plin și care s-a îmbogățit în urma livrărilor de materiale în timpul primului război mondial. Pentru asemenea oameni, războiul este un lucru minunat. Cu cît se înălțau mormanele de cadavre pe cîmpurile de bătaie, cu atît se rotunjea și contul curent al lui mister Solly. Spre sfîrșitul războiului, mister Solly valora cîteva miliarde de dolari.

Dar cînd a ajuns în culmea puterii sale financiare, i s-a întîmplat o poveste cam neplăcută. Mesele copioase, stropite din belșug cu vinuri alese, au pricinuit îmbolnăvirea vaselor sanguine din creier și mister Solly a căzut la pat, lovit de o congestie cerebrală tocmai cînd se aștepta mai puțin. Piciorul și mîna dreaptă i-au paralizat. Congestia însă a fost ușoară datorită excelentelor îngrijiri medicale, și peste cîteva luni bolnavul s-a însănătoșit. Se părea că paralizia trecuse, dar doctorul i-a interzis categoric pacientului său să-și reia activitatea financiară.

– Ajunge cît te-ai agitat! i-a spus medicul. Dacă vrei să-ți păstrezi sănătatea, trebuie să-ți schimbi cu desăvîrșire felul de viață. Călătorește, colecționează, ocupă-te cu opere de binefacere, într-un cuvînt, fă ce vrei ca să treacă timpul și să te distrezi, dar evită orice încordare nervoasă, orice efort intelectual. Altfel, nu răspund de viața dumitale.

În fața acestui ultimatum, înaintea lui mister Solly se ridica o problemă care nu era de loc ușoară: cu ce să-și umple viața și cum să-și folosească nemăsurata-i bogăție?

Era singur, ceea ce complica și mai mult situația, căci n-avea de cine să se îngrijească în afară de sine însuși.

Să plece în Africa și să vîneze lei?

Senzațiile prea puternice pe care ți le oferă acest sport nu-l atrăgeau pe mister Solly.

Să se dedice operelor de binefacere?

I-a fost de ajuns numai să se gîndească la acest lucru, că pe fața lui roșie și puhavă se ivi o strîmbătură de dezgust. Era o ocupație prea banală, prea trivială pentru el. Să semneze un cec de vreo sută de mii de dolari în folosul universității, pentru ca apoi să-și admire portretul în ziare? Îndeletnicire plicticoasă, fără rost!

Atunci mister Solly încercă să-și treacă vremea ocupîndu-se cu tot soiul de colecționări. Începu să achiziționeze tablouri ale vechilor maeștri italieni. Dar, se vede treaba, toți acești Leonardo da Vinci și Rafaeli n-au ținut seama, la vremea lor, de cerințele americanilor, așa încît majoritatea pînzelor originale erau deja achiziționate. Într-o bună zi, făcîndu-se de rîs cu achiziționarea unui Corregio „original”, care pînă la urmă s-a dovedit a fi o copie abil făcută, mister Solly se scîrbi de pictură.

Urmară achiziții de boomerang-uri australiene, clopoței chinezești... iar o colecție compusă din trei sute cincizeci de specii de purici vii, adunați din toate colțurile lumii, a făcut să se vorbească despre el o bucată de vreme.

Dar toate astea nu erau ceea ce ar fi dorit el... Trebuia să găsească ceva care să iasă din comun, ceva care să-i immortalizeze numele.

După ce gustase din roadele bogăției și ale puterii, mister Solly visa în sinea lui la glorie. Dar cum s-o cumpere? Era ceva mai complicat decît cumpărarea acțiunilor la bursă.

Și iată că în clipa când aproape își pierduse speranța de a găsi un scop demn de viața lui, o simplă întâmplare îi veni în ajutor.

Secretarul personal al lui mister Solly lăsă întâmplător pe biroul acestuia o carte cu copertă pestriță în dungi albastre și cenușii. Era un volumaș redactat în limba franceză: „Roger de Vigny. Un continent dispărut. Atlantida, a șasea parte a lumii”.

Plictisit, miliardarul frunzări cartea, însă câteva rînduri îi reținură atenția.

„Este nevoie să se organizeze o expediție - scria autorul - la care să participe vasele tuturor națiunilor și să se cerceteze cuprinsul Oceanului Atlantic, pentru a putea fi găsit pămîntul sfînt unde își dorm somnul de veci străbunii comuni ale celor mai vechi popoare din Europa, Africa și America.”

„O expediție submarină pentru descoperirea Atlantidei... Ar fi o idee!”

Aprinzîndu-și o țigară de foi, mister Solly se lăsă pradă unor gînduri pline de vanitate. El, mister Henri Solly, descoperă continentul dispărut. El va fi un nou Columb. El va înfige înstelatul drapel american pe acest continent dispărut. Dar colecțiile de pe fundul oceanului! De bună seamă că acolo n-or să fie copii. Toate sînt lucrări originale, de o valoare neprețuită. „Iată un loc destul de bun pentru a-mi plasa capitalul - se gîndi mister Solly, obișnuit să privească toate lucrurile din punct de vedere comercial. Și-apoi, gloria, gloria...”

Da, hotărît, asupra acestui lucru trebuie să reflecteze. Trebuie negreșit să studieze această problemă. Mister Solly cercetă bibliografia aflată la sfîrșitul cărții: „Numai colecția de cărți de la Institutul Smithson conține peste cincizeci de mii de volume...”

„Ei, asta-i prea de tot! Și mister Solly se încruntă, închipuindu-și vrafurile de cărți. De altfel, la ce mai există savanți pe lume? O să le încredințăm lor trierea necesară. Deocamdată, însă, ia să vedem ce spune de Vigny.”

Uitînd chiar și de regimul sever impus de doctor, mister Solly rămase treaz mult timp după miezul nopții, cufundat în citirea volumului.

Carter, secretarul lui personal, venind a doua zi dimineață, își găsi patronul cuprins de o neobișnuită însuflețire și fu de-a dreptul uluit de cuvintele acestuia:

– Carter! Vom porni într-o expediție submarină, ca să căutăm Atlantida...

Carter deschise ochii mari, apoi se uită pe furiș la volumașul lui de Vigny, pe care-l lăsase în ajun, și înțelese tot.

„Ar fi fost mai bine să-și vadă înainte de treabă și să prindă purici!” se gîndi Carter. Expediția asta nu-i surîdea de loc, căci de-abia se logodise.

Dar cu amabilitatea-i obișnuită, el spuse:

– Sînt la ordinele dumneavoastră, sir!

II. ATLANTIDA ȘI MARY

Lucrările se desfășurau de zor. Mister Solly era de nerecunoscut. Apatia și moliciunea dispăruseră ca prin farmec. De dimineață pînă seara, el ținea conferințe cu savanții, cu inginerii, cu marinarii, își vîra nasul în toate amănuntele lucrărilor, dîndu-și la iveală aptitudinile sale de organizator și om practic, aptitudini care nu erau de loc de lepădat.

Inginerii elaborau diferite tipuri de submarine, traduceau în viață fanteziile lui Jules Verne, privind descoperirea Atlantidei de către „Nautilul” căpitanului Nemo.

Solly refuzase proiectul construirii unui submarin mare.

– Poate s-avem nevoie de el doar la sfîrșit, cînd Atlantida va fi descoperită. Și-apoi, submarinele mari sînt costisitoare, chiar și pentru punga mea. Deocamdată avem nevoie de cercetări, de o flotă de nave mici, care vor străbate oceanul în lung și-n lat și vor face cercetări preliminare.

În sfîrșit, a fost ales un tip de submarin de dimensiuni mijlocii și s-a pornit la construirea lui.

Submarinul trebuia să aibă hublouri din sticlă groasă și reflectoare puternice, pentru ca cercetările să se poată efectua din interiorul navei. Partea inferioară a vasului avea să fie prevăzută cu deschizături prin care să poată fi coborâte sonde speciale în vederea cercetării oceanului. Și, în sfârșit, niște chepenguri, de asemenea speciale, puteau să-i coboare în adânc și să-i ridice la suprafață pe scafandri. Legătura permanentă cu lumea exterioară urma să fie menținută cu ajutorul radioului. S-a stabilit să se construiască cinci submarine de acest fel. Devizul sporea mereu, dar lucrul acesta nu-l supăra câtuși de puțin pe Solly. Conform planului său, navele trebuiau construite în decurs de doi ani, iar cheltuielile puteau fi acoperite numai din procentele capitalului său. Primul submarin urma să fie gata peste șase luni și dacă cercetările întreprinse vor fi încununate de succes, celelalte vase nici nu mai trebuiau construite.

Cu toate aceste pregătiri febrile, lucrurile au mai putut fi întârziate numai datorită faptului că în descoperirea Atlantidei s-a amestecat blonda Mary, logodnica lui Carter. Secretarul miliardarului simțea o atracție la fel de puternică față de ea, precum simțea Solly față de Atlantida, și, în persoana fetei, Atlantida a întâlnit o rivală de temut.

Carter privea aceste preocupări ale lui Solly ca fiind una din ciudățeniile sale, ciudățenie ce putea să-i treacă tot atît de repede cum îi trecuseră și celelalte pasiuni care puseseră stăpînire pe el. Dar noua toană a patronului său ar fi putut să-l despartă pentru multă vreme de miss Mary Rives.

De aceea el începu să țeară pe ascuns un păienjeniș de intrigi spre a pune capăt acestei inițiative. Încercă să-l convingă pe doctor că pasiunea lui Solly pentru Atlantida este dăunătoare sănătății lui. Complica într-adins unele lucrări, ca să amîne cît mai mult data plecării. Căuta savanți care nu credeau în existența Atlantidei și îi ruga să-l convingă pe bătrîn să renunțe la ideea lui. El a inițiat o adevărată campanie de presă. Majoritatea savanților rîdeau de fanteziile lui Solly. Gazetele publicau diferite caricaturi, dar Solly rămînea neclintit în hotărîrea sa.

Spre nenorocul lui Carter, Solly găsi în persoana profesorului Larison un adept fanatic al expediției.

Bătrînul Larison, un om pleșuv, cu țeasta rotundă ca o minge, cu niște ochi înguști și veseli, se mută în locuința lui Solly și, pur și simplu, îl hipnotiza cu vorbele sale înflăcărâte despre Atlantida, despre bogățiile-i fără seamăn, îngropate în adîncul oceanului.

Pierzînd orice speranță de a mai putea face să eșueze expediția, într-o dimineață Carter îl anunță pe Solly că demisionează.

– Cum se poate să mă părăsești tocmai acum? îl întrebă Solly, mîhnit. Care-i cauza?

Cuvintele acestea fură rostite cu o amărăciune atît de sinceră, încît Carter, după ce șovăi o clipă, se hotărî să-i spună adevărul:

– Am de gînd să mă însor în curînd și nu vreau să plec într-o expediție care s-ar putea să dureze cîțiva ani.

Solly își lăsă capul în piept, apoi deodată sări din fotoliu și, agitîndu-și mîinile, exclamă:

– Ce-are-a face! Însoară-te cît mai repede și ia-ți nevasta cu dumneata!

„S-o ia cu el...” Era o idee nouă, care lui Carter nu-i trecuse niciodată prin minte. „Dar oare Mary va primi?”

Spre uimirea lui, Mary acceptă să ia parte la expediție, ba chiar manifestă cel mai viu interes.

Și astfel, Mary a încetat să mai fie o primejdie pentru Atlantida.

III. ÎN CĂUTAREA ATLANTIDEI

Au trecut trei ani, ani plini de dezamăgiri și speranțe deșarte. De trei ani, submarinele brăzdau străfundurile Oceanului Atlantic între țărmurile de nord-vest ale Africii și țărmurile de est ale Americii de Nord și de Sud. Fuseseră făcute multe și interesante

descoperiri geologice și paleontologice, însă nici urmă de Atlantida. Detașamente întregi de scafandri sondau fundul oceanului la sute de metri adâncime, dar pretutindeni nu găseau decât tuf vulcanic, care se cristalizase sub presiunea apei, apoi granit și șist argilos.

Membrii expediției erau foarte oboșiți, iar Mary Carter nu mai manifesta nici pe departe același viu interes față de Atlantida.

Soțul ei blestema Atlantida, îl blestema pe Larison, pe Solly și numai leafa mare pe care o primea îl determina să nu părăsească expediția. Chiar și Solly era cuprins uneori de îndoieli. Cheltuielile creșteau neconținut și trecuse o bună bucată de vreme de când fusese nevoit să ia și din capitalul de bază, astfel că el, Solly, „valora” acum mult mai puțin decât înainte de expediție.

La început, expediția submarină a lui Solly stîrnise un interes uriaș, și un timp Atlantida fusese subiectul la modă. Se țineau nenumărate conferințe, se purtau dispute savante. Unii visau la bogățiile ei îngropate în adîncul oceanului. Se pusese chiar problema înființării unei societăți pe acțiuni pentru a întreprinde cercetări împreună cu Solly. Dar un simplu calcul i-a făcut să stea pe loc și să aștepte rezultatele expediției lui Solly. Și deocamdată, aceste rezultate erau jalnice. Ziarele și revistele manifestau din zi în zi mai puțin interes față de expediție. Apoi începură s-o ia în rîs și să calculeze prețul la care se ridică „mitul Atlantidei”, iar în cele din urmă tăcură. Or, lucrul acesta era cel mai dureros pentru Solly. Ca o încununare a tuturor necazurilor, își pierdu o parte din avere, pe care o avea investită în acțiuni petrolifere.

Continuînd „să-și îngroape banii în ocean” - după cum scriau ziarele - miliardarul american risca să se ruineze.

Solly deveni tăcut și irascibil. Numai Larison nu-și pierdu cumpătul.

– Insuccesele noastre nu dovedesc încă nimic. Pur și simplu am comis o eroare în cursul cercetărilor. Dar această eroare poate fi ușor înlăturată. Totul se datorește faptului că pînă în prezent n-am făcut altceva decât să scormonim crestele munților vulcanici din Atlantida. Amintiți-vă că însuși Platon pomenea de acești munți înalți. Orașele se găseau la poalele lor. Prin urmare, pentru a le căuta, trebuie să coborîm în văi, cel puțin la 3000 de metri adâncime, văi care se află pe fundul oceanului, și săpînd acolo cîteva tranșee adînci în zigzag, vom da peste Atlantida. Ea v-a așteptat zeci de mii de ani. Oare acum, cînd sînteți atît de aproape de ea și totodată de glorie, da, de glorie, vreți să lăsați totul baltă?

Vicleanul Larison dibuise de mult slăbiciunea lui Solly. Gloria!

– Dar cît costă această glorie? Vreau să spun, cît o să mă mai coste încă?.

Începură să calculeze: lucrările pe fundul oceanului necesitau sume uriașe. Însă îndărătnicia și obiceiul de a risca îl hotărîră pe Solly să facă și acest pas.

În vederea ultimelor cercetări fură alese locuri la 12° latitudine nordică și 40° longitudine vestică. Niște clopote uriașe, pline cu aer, au fost coborîte pe fundul oceanului, deoarece la 3000 de metri adâncime presiunea apei era prea mare, împiedicînd efectuarea lucrărilor. Burghie electrice acționate de pe nave aflate la suprafața apei forau și sfărîmau pămîntul, în interiorul clopotului, care apoi era zvîrlit prin niște chepenguri ce se închideau ermetic pe dinafară. De cîteva ori apa pătrunse sub clopot. Șase muncitori își pierdură viața. Era din ce în ce mai greu să găsești alți oameni în locul celor decedați și munca lor se plătea tot mai scump. Lucrul intens a durat trei luni de zile. Eforturile eroice ale membrilor expediției au atras din nou asupra lor atenția „lumii de la suprafața pămîntului”. Neobositul Larison conducea cu energie cercetările pe fundul oceanului. Solly își petrecea cea mai mare parte din timp în aer liber, pe un doc plutitor, construit chiar deasupra locului unde se desfășurau lucrările. Îi venea foarte greu să stea în submarin, în schimb aerul mării îl fortificase și, din punct de vedere fizic, se simțea admirabil. Dar cura aceasta îl costase cam multe parale. Într-o dimineață, după ce-și făcu bilanțul, constată că banii nu-i mai ajung decât pentru a continua lucrările timp de două luni. După aceea, trebuia să pună punct. Era ruinat, ba, pe deasupra, se mai făcuse și de rîs, fiind socotit un bătrîn cu idei fantastice, de domeniul visului.

Seara, cînd Larison, obosit, dar bine dispus și gălăgios ca de obicei, se ridică la suprafață de pe fundul oceanului și veni la el, Solly îi împărtăși trista veste.

Și pentru prima oară, Larison se simți descumpănit. Niciodată nu se gîndise că acest sac cu aur ar avea un fund, dar el era prea copleșit de lucrări ca să se lase pradă deznădejdiei.

– Nu se poate!

– Adică cum nu se poate? Uite, privește bilanțul.

– Eu zic că nu se poate să întrerupem lucrările tocmai acum cînd am ajuns în punctul cel mai interesant. Am dat de stratul de tuf moale și treaba merge mult mai ușor. Chiar azi am găsit ceva, care seamănă al naibii cu un ciob de țiglă dintr-un acoperiș. Vorbești de bani? Negreșit, trebuie să facem rost de bani!

– Dar cum?

Larison strînse din umeri și plecă în cabina lui. În seara aceea scrise mult, dădu nu știu ce fel de dispoziții, iar dimineața, luîndu-și în grabă micul dejun, se scufundă „la el”, în fundul oceanului.

IV. UN AJUTOR NEAȘTEPTAT

Cele două luni fatale se apropiau de sfîrșit. Solly își făcea socotelile calculînd cam cît îi va rămîne ca să ducă o viață modestă, după ce va renunța la „această afacere prostească” a Atlantidei și o va lichida. Administratorul, pe care îl chemase la el, îi întocmise un raport amănunțit. După lichidarea unor crescătorii de oi pe care le avea în Texas, îi mai rămîneau doar niște jalnice resturi în valoare de cîteva sute de mii de dolari.

Dus pe gînduri, Solly fuma, scoțînd nori groși de fum și închipuindu-și cum va arăta viitorul său. Va pleca departe, la una din moșiile sale aflate în statele din sud, și acolo își va sfîrși zilele în deplină singurătate.

Dinspre țărmul african adia răsuflarea fierbinte a nisipurilor încinse.

Deodată, către miazănoapte se ivi un convoi de nave. Cînd se apropiară, Solly desluși un pavilion fluturînd pe bordul uneia din ele.

– Ce-i cu flotila asta?

El nu știa că-i sosea un neașteptat ajutor internațional. Larison nu stătuse cu mîinile-n sîn, el trimisese un apel fierbinte ziarelor din diferite țări, chemînd întreaga lume civilizată să ajute expediția „în numele științei”. Apelul său fierbinte își făcuse efectul. În ajutorul expediției fusese organizată o flotă, ale cărei nave se apropiau acum de farul plutitor. Solly nu mai citea de mult ziarele: „Nu găsești nimic, în afară de vești neplăcute”, spunea el, și de aceea n-avea habar de apelul profesorului.

Ajutorul sosise la timp și lucrările începură într-un ritm și mai viu. Curînd au fost găsite urme incontestabile ale Atlantidei: un zid de piatră din lespezi negre, roșii și albe, foarte bine conservate într-un strat impermeabil. Această descoperire stîrni vîlvă mare în întreaga lume. Și aproape toate statele, dorind parcă să cîștige vremea pierdută, se grăbiră să participe la săpături.

Ce-i drept, lucrările avansau încet, dar acum ele nu mai semănau cu munca făcută de o cîrțiță, pe dibuite.

Fiecare lună aducea noutăți din ce în ce mai îmbucurătoare. Solly, care prinsese din nou viață și își recăpătase veselia, se plimba de colo-colo la bordul submarinului, vizitînd locurile unde se desfășurau lucrările, și privea prin hublou cum din adîncurile sinilii ale oceanului, luminat de reflectoare, se ivea cînd un șir de coloane năruite, printre care înotau pești, mișcîndu-și domol înotătoarele, cînd ziduri de case, cînd portalul înclinat al unui templu.

În cel de-al cincilea an al lucrărilor efectuate de expediție a fost găsit templul lui Poseidon, iar în el, o bibliotecă uriașă, alcătuită din plăci șlefuite de bronz, pe care erau

gravate inscripții. Inscripțiile se păstrasera admirabil. Un vestit savant izbuti să le descifreze. Treptat, Atlantida își dezvăluia toate tainele: temple, piramide, statui, case, arme de bronz, obiecte casnice și un număr nesfârșit de „cărți de bronz” ale atlantiților.

Cînd săpăturile au luat sfîrșit, s-a ținut o conferință internațională, la care au fost invitați să participe savanți și diplomați de frunte, în scopul de a se decide soarta prețioaselor colecții arheologice scoase din fundul oceanului.

S-a luat hotărîrea să nu se distrugă „nucleul central” al materialului arheologic, care oferea o imagine completă și amănunțită asupra Atlantidei, asupra civilizației și vieții sale. Dar între Europa și America se iscară discuții aprinse: în posesia cui să intre acest nucleu?

În cele din urmă, s-a hotărît ca el să aparțină Americii, în schimb, ca o compensație acordată Europei, aici a fost creat muzeul internațional al Atlantidei.

Era o clădire uriașă, construită în stilul atlantiților, alcătuită din trei sute șazeci de săli imense, ticsite de statui, ustensile casnice, obiecte de cult ș.a.m.d. La această clădire, care constituia obiectivul principal, s-a mai adăugat un alt șir de clădiri, în care se aflau instalate Institutul internațional pentru studierea Atlantidei, precum și o bibliotecă, numărînd peste două sute de mii de volume despre Atlantida.

Cuvîntul de deschidere la ședința solemnă organizată cu prilejul inaugurării muzeului și institutului a fost rostit de profesorul Larison. El a vorbit mai bine de șase ore și a fost ascultat cu cel mai viu interes. Nici mister Solly n-a fost dat uitării la această solemnitate și vanitatea i-a fost pe deplin satisfăcută, căci, la urma urmei, plictisul și surplusul său de bani au contribuit la descoperirea Atlantidei.

În ceea ce privește piesele în dublu exemplar găsite de arheologi, ele erau atît de numeroase, încît s-au putut crea muzee foarte bine înzestrate în Europa, printre care cele mai complete și mai bogate au fost muzeele din Moscova, Paris și Londra.

Cu aceasta, noi încheiem cele cîteva date cu privire la istoricul descoperirii Atlantidei. Mai departe urmează istoria ei propriu-zisă, istorie scrisă de energicul Larison. Numai că un entuziast ca Larison n-ar fi putut să dea la iveală un tratat științific sec. El a scris mai degrabă un roman decît o istorie a Atlantidei, însă un roman în care fiecare situație este întemeiată pe date științifice. Din păcate, Larison a murit subit și manuscrisul, despre a cărui existență știau mulți dintre prietenii săi, a fost considerat pierdut. Nu demult, el a fost găsit, laolaltă cu niște lucruri vechi, în podul casei sale singuratice.

Manuscrisul are adnotări făcute de Larison, pe care le-am păstrat și noi. Iată acest manuscris.

MANUSCRISUL

PREFAȚĂ

Scriu pentru mine. Ca să studiez Atlantida, am pierdut ani îndelungați. Și-am îndrăgit-o negrăit de mult. Am hoinărit printre ruinele Atlantidei, undeva, pe fundul oceanului. Acolo, în fața ochilor mei, s-au perindat una după alta priveliști ce stăteau mărturie a măreției apuse și a cumplitului ei sfârșit. Din nenumăratele documente găsite în adâncul oceanului și pe suprafața pământului în diferite țări, am cunoscut soarta locuitorilor săi și chiar unele personalități. Și am simțit nevoia să aștern pe hârtie toate acestea. Dar manuscrisul meu nu va vedea lumina tiparului.

Povestirea mea despre Atlantida este prea științifică pentru un roman și prea romantică pentru o carte de știință.

Însă nu pot să n-o scriu, deoarece priveliștile acestea mă urmăresc ca o năluca.

Poate că, după ce le voi zugrăvi, voi putea să-mi văd mai în tihnă de lucrările mele științifice.

Profesor LARISON

I. ATLANTIDA

Soarele cobora spre asfințit. Vântul de seară, care bătea dinspre țarm, purta pînă în larg parfumul portocalilor în floare, al magnoliilor și ierburilor înmiresmate de munte.

Călătorii ieșiseră pe puntea de sus a corăbiei cu cinci punți și priveau, copleșiți de uimire, acest tablou grandios.

În fața lor, învăluite în razele arzătoare ale soarelui, dormitau țarmurile măreței Atlantide.

Chiar pe țarm se înălța vestitul far al lui Poseidonis una din minunile lumii. Avea forma unui con, al cărui vîrf retezat părea că sprijină bolta cerului, și era construit din lespezi uriașe de piatră, roșii, negre și albe, dispuse într-un frumos mozaic. În jurul farului șerpuia un drum larg, pe care puteau merge în voie șase care puse unul lîngă altul.

Zi și noapte, pe drumul acesta în spirală treceau agale căruțe. Unele transportau sus spre far copaci rășinoși, altele aduceau jos cenușa și cărbunii. Sus, în vîrfurile farului, era un platou rotund pe care s-ar fi putut construi prea bine un adevărat orașel. Aici se aflau depozitate rezerve uriașe de lemne, gropi pentru cenușă și cărbuni, grătare pentru foc și un întreg sistem de oglinzi concave, de bronz șlefuit. Lemnul rășinos, ars laolaltă cu sulf și țitei, dădea o flacără puternică ce nu putea fi stinsă nici chiar pe vreme de furtună. În caz că ar fi turnat cu găleata, fusese instalat un acoperiș de bronz. Oglinzile de bronz, ca niște condensatori puternici, acumula lumina și proiectau razele peste întinsul oceanului, la o distanță de multe zeci de mile.

Farul se înălța lîngă cheiul înconjurat de grădini, în mijlocul cărora se aflau așezate, departe una de alta, case de formă cubică, zidite din piatră neagră, roșie și albă. Apoi solul se înălța treptat, transformindu-se într-un lanț muntos.

Pe povîrnișul munților, ca aurul topit scînteiau în bătaia soarelui clădirile îmbrăcate în bronz din Poseidonis, capitala lumii și a Atlantidei. Mai sus, aidoma unor străjeri, se înălțau în semicerc munți gigantici, cu crestele înzăpezite.

Iar de-a lungul întregului lanț muntos se desfășura una din minunatele capodopere ale atlantiților: zeul soarelui, înfățișat sub chipul unui tînăr culcat pe o rînă, creație a marelui sculptor din Atlantida, Aidișirna-Guanci. În mîna dreaptă, rezemată pe șold, el ținea un corn din care se prăvălea o cascadă uriașă. Sprijinit în cot, zeul privea zîmbind templele aflate în podul palmei stingi: marele templu al lui Poseidonis, piramidele uriașe și obeliscurile. Întreaga statuie a zeului fusese cioplită chiar în piatra muntelui. Trebuia să

mergi două zile și jumătate ca să ajungi de la cotul statuii pînă la vârful picioarelor. Zeci de mii de sclavi trudiseră pentru făurirea ei.

Privită de pe mare, de la o distanță de cîteva ceasuri pînă la țărîm, sculptura aceasta îți producea o impresie deosebită, ce nu putea fi cu nimic comparată. Templele și piramidele uriașe din palma ei păreau niște minunate jucării.

Crestele înzăpezite înconjurau statuia zeului soarelui ca un nour alb, topindu-se în azurul cerului tropical.

Călătorii priveau în tăcere, cuprinși de un adînc respect, această grandioasă panoramă.

– Da, măreț este zeul Atlantidei - grăi unul din ei.

Cel care rostise aceste vorbe ședea pe un tron de aur, sub un baldachin țesut în vărgi, îmbrăcat în veșminte de purpură și mătase, brodate cu izvoade în culori vii. Rubinele scînteiau pe hainele sale, întocmai ca jeraticul în lumina soarelui ce asfințea. Barba lui lungă și neagră se încrețea în cîrlionți mărunți de-a lungul obrazilor, iar mai jos se răsucea în bucle mari. Pe cap purta o tiară de formă conică, bătută toată în nestemate.

Era stăpînul îndepărtatului Așșur, unul din regii vasali Atlantidei. El venea să aducă obișnuitele daruri la sărbătoarea anuală a Soarelui.

Corabia intră în golf, iar marinarii coborîră pînzele uriașe de purpură, ce aveau brodate pe ele, cu mătase multicoloră, tauri înaripați; și vecele cădeau de-a lungul catargelor, construite în formă de „A”, întocmai ca o umbrelă ce se închide. Unul după altul, vîslașii lăsau din mîini vîslele grele căptușite cu plăci subțiri de bronz. Numai în partea de jos a corăbiei, lopețile tot mai loveau apa în sunetele ritmice ale flautului. În sfîrșit a fost coborîta și pînza triumfiulară de la pupa. Ea filfii în bătaia vîntului, ca aripile unui fluture, și se lăsă domol.

Corabia intră într-un canal larg, ale cărui maluri erau îmbrăcate în piatră albă.

Canalul străbătea trei cheiuri, aflate unul lîngă altul. La apropierea navei, pe primul chei răsunară cu putere uriașele trîmbițe de bronz ale străjerilor mării.

Șase bărci largi cu vameși, avînd prova și pupa ascuțite și aduse în sus, cu catarge scurte, în formă de „A”, se apropiară și se opriră în semicerc lîngă corabia sosită. În bărci stăteau vameșii-soldați înarmați cu sulite lungi și săbii scurte, purtînd pe cap căști din bronz șlefuit.

Maimarele lor se urcă pe puntea corăbiei. El ridică mîna în semn de salut - liberi, atlanții nu cădeau în genunchi nici chiar în fața regilor - și le ceru să-și urmeze drumul. Vîslele prinseră din nou să se afunde ritmic în apă.

Și iată că pe neașteptate canalul se sfîrși, iar corabia ajunsese la Cheiul cel Mare al lui Poseidonis, scaldat în lumina asfințitului. Vîntul flutura pavilioanele din vârful unei adevărate păduri de catarge. Strigăte, cîntece, scrîțîitul porților, zăngănitul lanțurilor de bronz, toate se contopeau într-un zgomot uniform.

Corabia își urmă drumul mai departe, spre marele canal, lung de nouă kilometri, pe ale cărui maluri se înșiruiă case, temple, silozuri, ogoare nesfîrșite cu holde de grîu și mei, irigate printr-o rețea de canale mici. Din verdeața grădinilor răsăreau ici și colo case mici și scunde, de formă cubică, zidite din piatră albă, roșie și neagră, închipuind desene simple, dar frumoase.

În dreapta, luminată de ultimele raze ale soarelui care se pregătea să apună, se ridica clădirea Bursei Mării, cu obeliscuri înalte, pline de inscripții. În fața ei se înghesuia, zgomotoasă, o mulțime pestriță de oameni de toate neamurile: scandinavi ce nu-și lepădaseră nici aici îmbrăcămintea lor de blană, sub care își ascundeau cu viclenie săbiile, asiatici cu chivăre roșii și veșminte lungi, brodate cu aur, nubieni, negustori de fildeși, cu tiare conice, înzorzonate cu amulete sunătoare, geambași și precupeți cu pielea galbenă.

În sfîrșit, corabia se opri în cel de-al treilea bazin maritim inferior, pe suprafața căruia lunecau, întocmai ca niște gîndaci de apă, bărci mici, feluci și gondole.

Călătorii coborîră de pe corabie în gondole negre, împodobite cu discul soarelui.

Gondolele plutiră repede de-a lungul canalului drept, care era tăiat de trei canale concentrice.

În interiorul acestora, ferecate în bronz roșu, se înălța Dealul Sfânt al orașului Poseidonis.

Fără să se mai lase amurgul, noaptea sudică învălui brusc pământul. De departe, de la Bursa Mării, răsunau înăbușit cîntecele și zgomotul mulțimii.

Pe deal se înălțau gigantice coloane de bronz - „felinare” - din vârful cărora cădeau puternice raze de lumină.

În zare, pe fundalul cerului, se profila, neagră, pădurea de pe crestele munților care apărau Atlantida împotriva vînturilor de miazănoapte.

Între primul și cel de-al doilea canal circular se aflau clădirile uriașe ale cazărmilor, ce adăposteau soldați încercați în buna lor credință, recrutați, în marea majoritate, dintre galii blonzi, cu plete lungi, și berberii cu pielea smeadă.

Oaspeții coborîră din gondole și începură să urce Dealul Sfânt. Sus, în vîrf, se deslușeau limpede piramidele ce se înșiruiău în jurul templelor, care, la rîndul lor, înconjurau templul lui Poseidonis. Jur împrejurul templelor se afla o splendidă salbă de palate, mănăstiri, temple mai mici, grădini suspendate, turnuri astronomice și laboratoare, unde preoții făceau cercetări științifice.

De o parte și de alta a drumului creșteau copaci giganti, cu frunze și rădăcini ascuțite, a căror sevă semăna cu sîngele. Printre palmieri țîșneau fîntîni arteziene.

Luna prinse să se înalțe, scaldînd orașul în lumină. Mireasma florilor umplu văzduhul. Din cînd în cînd, dinspre cazărmi răzbăteau sunete puternice de goarnă.

În drumul lor, oaspeții nu întîlniră pe nimeni, în afară de soldații care stăteau de strajă, nemișcați ca și statuile. Ferecați în armuri scînteietoare, ei străluceau în lumina lunei ca niște monoliți de bronz. Erau „călăreții lui Neptun”, fiii preoților și ai regilor. Obîrșia lor nobilă le hărăzea dreptul și cinstea de a sta de strajă în aceste locuri îngăduite numai celor aleși.

Sus, pe culmea dealului, răsuflarea proaspătă a oceanului se simțea și mai puternică.

Templul lui Poseidonis se înălța în vârful retezat al unei piramide îmbrăcată toată în bronz și se întindea pe o lungime de un stadiu, fiind în întregime acoperit cu aur, argint și bronz. Statuile și coloanele din interiorul lăcașului erau împodobite cu fildeș. Pe acoperiș se înălța statuia gigantică a zeului stînd în carul său, tras de cai înaripați. Jur împrejurul statuii se ridicau coloane astronomice, naiade de bronz și statuile de aur ale regilor și reginelor, urmașii celor zece fii ai lui Poseidonis.

Toate aceste construcții arhitectonice, îmbrăcate în bronz strălucitor, produceau o impresie întrucîtva barbară, însă uimitoare prin măreția ei.

În apropierea templului țîșneau dintr-o stîncă două izvoare: unul cu apă rece, altul cu apă fierbinte. Izvoarele se scurgeau în bazine, deasupra cărora fuseseră construite băi: una de vară și alta, acoperită, pentru vremea ploioasă din timpul iernii.

Însoțitorul oaspeților îi conduse la unul din palatele aflate în apropierea templului lui Poseidonis, într-un crîng de lauri. Glicine înflorite se încolăceau în jurul coloanelor.

Luna lumina căptușeala de bronz a ușii, pe care era zugrăvit zeul soarelui, înfățișat sub chip de om cu părul răvășit, ca de jeratic.

Însoțitorul bătău în ușă și ușa se deschise.

– De trei ori preamăritul rege al Atlantidei a hărăzit luminățiilor voastre folosința acestui palat - grăi el către regele Așșur, ridicînd brațul în semn de salut.

Escorta de onoare a atlantiților își zăngăni lăncile, lovindu-le de scuturi, în semn de salut, și oaspeții intrară în palat.

II. SEL

– Ce noapte înăbușitoare! Căptușeala asta de bronz a pereților se încinge atît de tare în timpul zilei, că nici noaptea nu mai poți respira. Trebuie să-i spun arhitectului nostru, lui Kuntinașar, să-mi clădească un palat din piatră poroasă, ca al lui Șîșen-Itța. Dă perdeaua la o parte, Ța!

Bătrîna dădacă a principesei Sel se numea Gu-Șur-Ța, însă, încă de pe vremea cînd era copilă, Sel îi spunea pur și simplu Ța.

Bătrîna trase în lături perdeaua liliachie, brodată cu crini de argint. Dinaintea lor scînteie printre coloane o fișie din întinsul oceanului, unduind în lumina argintie a lunei. În cameră pătrunse o adiere proaspătă și legănă capetele late ale cingătorii pe care o purta Sel.

Principesa stătea în fața unei măsuțe de fildeș, ticsită de cutiuțe de jasp, sticlute de cristal și aur de o formă alungită, ceșcuțe mici din onix și carneol pentru sulimanuri și niște figurine minuscule.

Ținea în mîna întinsă o oglindă din bronz șlefuit. O bucată de pînză brodată cu dragoni și flori îi strîngea coapsele, acoperindu-i trupul de la mijloc în jos. Pe deasupra avea o cingătoare albastră, ce se înnodea în față. Capetele late ale cingătorii atîrnau pînă mai jos de genunchi. Pieptul, gîtul și brațele îi erau dezgolite. Mai sus de cot, purta brățări în formă de șarpe, ai căror solzi mărunți străluceau în diferite nuanțe de aur. Pe căpșoarele lor săltate în sus scînteiau ochi de smarald.

Sel se admira în oglindă, potrivindu-și părul despletit și negru. Dintr-o parte, chipul fetei era luminat de flacăra roșie a torței de bronz, iar din cealaltă, de razele albastre ale lunei ce se cerneau printre coloanele înalte.

Oglinda de bronz arunca reflexe aurii pe obrazul ei smead, care, laolaltă cu cele două lumini, împrumutau feței sale o nuanță greu de zugrăvit în cuvinte și neasemuit de frumoasă.

– Ța, netezește-mi părul. Au sosit mulți oaspeți la serbare?

Sel se întinse pe o canapea joasă, acoperită eu o blană de leopard.

– Vin, vin mereu. Pînă acum au sosit șaizeci de regi... Regii din Serkula, Agad, Ereh, Ur, Ișn, Marsam, Atțor, nici nu-i poți înșira pe toți... O, puternic este Guan-Atagueragan! Atlanții au cucerit toată lumea. Uite, de pildă, regele din Assur... Nu-i dă mîna să vină să se ploconească! Dar nu se poate da în lături...

– Ța, să vezi ce-am visat! Se făcea că porumbița mea a fost înșfăcată de un uliu care s-a ridicat în văzduh. Am încercat să strig, dar parcă îmi pierise glasul... Deodată s-a înălțat un vultur și s-a prăvălit ca un bolovan asupra uliului! Și au început să se bată între ei, că le zburau penele în toate părțile. Dar m-am trezit. Ce ciudă mi-a fost! Așa că n-am mai aflat dacă pînă la urmă vulturul a salvat porumbița... Tu ce crezi? Oare ce înseamnă visul ăsta? Să-l întreb pe Elizair? El știe să tălmăcească bine visele.

– N-ai nevoie să-l întrebi, las' că-ți tălmăcesc eu. Porumbița ești tu și din pricina ta puful și penele zboară în toate părțile: se ceartă mirii între ei. Uite, mi-a ajuns mie la ureche că regele din Așșur a venit iar să te pețească. El te-a mai pețit și anul trecut.

– Negriciosul ăla cu barba lungă, cîrlionțată? Pentru nimic în lume! Să plec eu cu uliul ăsta tocmai la capătul pămîntului, să-mi părăsesc țara mea cea frumoasă? Nici nu vreau s-aud!

– Cuvîntul regelui e lege. Și nu toate celea se fac după vrerea noastră.

– Eu singură mi-s lege. Și-apoi, lasă, o să vedem noi! Tot n-ai mai isprăvit cu pieptănatul?

– Sînt gata. Ce rochie îmi poruncești să-ți pregătesc pentru sărbătoarea de mîine?

– Mîine nu-mbrac nici o rochie, ci îmi pun armură, sabie și lance.

Și Sel făcu un gest brusc, ca și cum ar fi spintecat aerul cu sabia. Sub pielea ei fină, mușchii bine dezvoltăți prinseră să joace.

– Mîine plec cu amazoanele mele. Să afle toți străinii, toți vulturii și ulii, că fiicele atlanților știu să mînuiască sabia și lancea la fel de bine ca și soldații lor. Poate c-o să le piară pofta de a se mai căsători cu amazoane.

Învăluindu-se în mantie și trecînd-o pe sub brațul drept, cu o mișcare degajată, principesa azvîrli capătul veșmîntului pe umărul stîng.

– Prinde-ți o agrafă pe umăr, că iar o s-o tîrăști pe jos - bombăni Ța și îi aduse fetei o agrafă din jasp roșu, avînd forma unei inimi străpuse de o săgeată de aur.

Sel zîmbi, aruncîndu-și privirea asupra acestui vechi simbol al dragostei nefericite. Agrafa fusese făcută de sclavul Adișirna-Guanci, sculptor și giuvaeriu al curții.

– Ce face Adișirna-Guanci? Cum arată Grădinile lui de Aur? Oare va putea să le isprăvească pînă la serbare?

– Se zice că totu-i gata. El e acolo, în grădină.

– Am să mă duc să văd cum lucrează.

– Vai de mine, Sel - spuse bătrîna Ța, fluturîndu-și mâinile - tatăl tău te-a oprit să intri în Grădinile de Aur înainte de a fi gata. Mîine, ele își vor deschide porțile, și-atunci poți să privești cît vrei.

– Am să mă duc pe furiș... Am o cheie.

– Nici o cheie nu se potrivește la lacătul care descuie Grădinile de Aur.

– Ba cheia mea se potrivește.

Ța privi bănuitoare spre tînăra pe care o crescuse:

– De unde o ai? Nu cumva ți-a dat-o chiar Adișirna-Guanci?

– Poate că da - răspuse Sel și izbucni în rîs, îmbrățișîndu-și dădaca. Hai cu mine, bătrînica mea...

Ța rămase dezarmată, copleșită de drăgălășenia favoritei sale.

– Și dacă tatăl tău o să vină și o să te găsească acolo?

– Acum el se îndeletnicește cu treburi de stat. Știi ce, hai să trecem pe la el, să vedem ce face. Dacă Șișen-Itța e acolo și-i dă raportul, atunci putem hoinări fără frică prin Grădinile de Aur, chiar pînă mîine dimineață.

Ța clătină supărată din cap, dar porni tîrîndu-și anevoie picioarele în urma fetei.

III. GUAN-ATAGUERAGAN - REGELE ATLANTIDEI

Regele se îndeletnicea cu treburile statului, sînd într-o încăpere lungă și îngustă, fără coloane. Pereții erau acoperiți cu basorelieful de bronz, înfățișînd faptele de vitejie ale suveranilor Atlantidei. În partea de jos, la o înălțime de douăzeci de coți, zidul era împodobit cu covoare multicolore, închipuind scene din mitologie. Tavanul avea ferestre pătrate, prin care se vedea cerul înstelat. Un alt șir de geamuri dădeau în curtea interioară a palatului, pe o a doua terasă. Aici veni Sel împreună cu dădaca ei să privească jos, pe după perdeaua de mătase a ferestrei.

Guan-Atagueragan ședea lîngă peretele îngust, în capătul încăperii lungi ca un coridor, așezat pe un tron înalt, din lemn scump, a cărui spetează era împodobită cu discul de aur al soarelui. Labe de leu sculptate în fildeș susțineau picioarele tronului.

Alături și într-o parte a jilțului regesc stătea, îmbrăcat în veșminte lungi și negre, unul din preoți - Vestitorul Soarelui - care inspecta toate ținuturile supuse Atlantidei. De cealaltă parte era preotul favorit al regelui, Șișan-Itța.

La picioarele tronului, pe o blană de urs al peșterilor așternută peste podeaua de mozaic, stătea culcat cu fața în jos sclavul scrib. Dinaintea lui se afla un pupitru mic, foi de papirus, tuș și pensulă.

Cu privirea fixă, ațintită în gol, regele dicta încet:

– Scrie: „Eu, rege preaputernic și preaslăvit, cel dintîi între cei dintîi, viteaz, îndrăzneț, leu, voinic, eu, Guan-Atagueragan, cel mai puternic între regi și stăpîn al Atlantidei. Eu sînt armă nebiruită, nimicitorul orașelor, nimicitorul dușmanilor, eu trimit regelui Uruazala, care s-a răscolat împotriva puterii mele, toată mînia care să cadă asupra capului său.

Voi înălța o piramidă din căpățînile răzvrătiților. Am să te jupoi de viu și pielea am să ți-o întind pe porțile orașului, așa cum întinde vînătorul blana fiarei hăituite. Am să ridic o columnă în fața porților orașului, am să-i jupoi de vii pe toți demnitarii care s-au răsculat, iar cu pielea lor am să îmbrac columna așa cum am făcut la Mușizimabardun. Pe alții am să-i trag în țepă deasupra columnei și încă pe alții îi voi trage în țepile din jurul ei. Am să le tai picioarele prinșilor și am să fac un morman din ele. Am să le tai urechile, nasurile și mîinile, iar pe tineri, fete și băieți, am să-i ard de vii.

Și mînia mea te va ajunge chiar și la capătul pămîntului..."

Scrie această poruncă și întărește-o cu pecetea mea - rosti el către Șișen. Trimite o mie de corăbii cu Legiunile Nebiruite - grăi regele, întorcîndu-se spre Vestitorul Soarelui - și spune-le să nu lase piatră pe piatră. Puterea atlantilor trebuie să fie neclintită, cum neclintit este pămîntul.

Pînă acum, așa fusese. Armele de bronz, flota mare, precum și politica chibzuită și perspicace i-au ajutat pe atlânți să supună toate popoarele lumii. Puterea lor a prins ca într-un inel de bronz tot globul pămîntosc. Și acolo unde le era greu să-și atingă scopul numai prin forța armelor, atlânții recurgeau la politică. Folosindu-se de războaiele civile, ei veneau în ajutorul unuia dintre adversari, îl luau sub ocrotirea lor, biruiau dușmanul și, treptat, supuneau voinței lor ambele tabere care se războieră. Atlânții întrețineau relații comerciale cu țări foarte îndepărtate. Civilizația lor, arhitectura, astronomia și medicina erau cunoscute în toate țările lumii. Suferind prefaceri pe noile meleaguri, această civilizație își păstra totuși trăsăturile caracteristice. Numai secretul industriei metalurgice, secretul prelucrării bronzului, cu duritate ca de oțel, atlânții îl păzeau cu multă grijă.

Poporul se răscula arareori. Dar cînd izbucneau răzmerițe, erau înăbușite cu o cruzime înspăimîntătoare. Larga dezvoltare a castei preoțești, somptuozitatea barbară și cruzimea cîrmuitorilor, toate acestea făceau casă bună în Atlantida.

Sfîrșind cu Vestitorul Soarelui, regele se întoarse către Șișen-Itța:

– La tine ce se-aude?

– De trei ori preamărit, atotputernic și nebiruit...

– Fii mai scurt, sîntem singuri și acuși-acuși răsare soarele.

– Consiliul Suprem al preoților te roagă să confirmi, pentru anul care vine, vechea rînduială a dărilor, adică să îngădui ca o zecime din toate veniturile statului să fie luată în folosul templelor.

– Eu cred că ajunge și a cincea parte. În curînd, preoții vor fi mai bogați decît mine.

– Dar asta va stîrni nemulțumiri și poate chiar...

Regele își încruntă sprîncenele, iar la rădăcina nasului său lung se săpară două cute adînci - semn al unei mîinii stăpînite.

– Cum ai spus? Nemulțumiri?... Preoții cam întrec măsura, își iau asupra-le prea multe. Ei vor să conducă în numele meu. Dar eu nu pot să fiu de acord să mi se îngădească puterea! La adunările Consiliului Suprem, preoții se străduiesc să-mi știrbească prestigiul prin prestigiul cunoștințelor lor, și dacă eu cer să mi se îndeplinească voia, ei invocă prestigiul zeilor. Voința zeilor este sacră pentru mine, dar oare în felul acesta, așa cum spun preoții, se interesează zeii de treburile noastre pămîntești? De ajuns! Am răbdat prea mult samavolnicia lor. De azi înainte, în Consiliu, în loc de șapte preoți mari vor fi numai trei, iar celelalte patru locuri le voi da comandanților de oști și persoanelor din casa regală a lui Poseidonis. Scrie această poruncă a mea!

Șișen-Itța își șterse fruntea brobonită de o sudoare rece.

– Atotputernic rege...

– De ajuns atîta vorbă! Vreau să fiu cu adevărat puternic...

– Fie ca mînia ta să cadă asupra-mi, dar așa ceva nu este cu putință...

– Ei n-or să sfîrșească prea repede - șopti Sel și, trăgîndu-și dădaca de haină, porni în fugă pe scara abruptă de malahit.

Bătrîna pășea anevoie în urma ei, clătînîndu-și în semn de dojană capul încărunțit.

- O să se-abată năpasta, o să se-abată năpasta... Nu poate fi sănătos trupul, când mâinile se iau la harță cu capul.
- Ce tot bombăni acolo?
- Nu se cade să-i asuprești pe preoți! Mînia zeilor e mai cumplită decît mînia regelui.

IV. ADIȘIRNA-GUANCI

Sel se apropie de un zid înalt de aur, care înconjura Grădinile de Aur. În zid se afla o poartă scundă. Scoțînd de sub mantie cheia de bronz, Sel descuie lacătul, al cărui arc zăngăni melodios. Poarta grea se deschise anevoie.

- Să mergem!

Ța oftă din adîncul inimii și se codi.

- Ei, dacă ți-e frică, rămîi aici! O să mă duc singură - rosti cu hotărîre Sel și se strecură pe poarta întredeschisă.

Adusă de spate și offînd amarnic, bătrîna porni în urma fetei, clătînd din cap.

Pășind în grădină, bătrîna își agăță rochia într-o frunză ascuțită de aur și și-o rupse.

- Nu-i semn bun... nu-i semn bun - bombăni ea.

Dar Sel se și afla pe un platou înalt și privea ca vrăjită tabloul fermecat ce i se înfățișa dinaintea ochilor.

Grădinile de Aur coborau în terase largi și fiecăre terasă scînteia în razele lunei, cu copacii săi de aur, cu frunze, fructe și flori ca de basm. Totul era migălit în aur și argint. Pe petale odihneau fluturi cu aripile larg desfăcute, iar pe crengile copacilor - păsărele. Șerpi încolăciți, șopîrle și melci uriași se zăreau prin iarba de aur. Cîmpii întregi de porumb erau cizelate în aur și argint, cu o artă de vrăjitor. De o parte și de alta a drumului, presărat cu nisip de aur, dormitau lei uriași tot de aur.

Vîntul cel mai năprasnic n-ar fi putut clinti nici un ram, nici o frunză în grădina asta ciudată.

Multă vreme Sel rămase cu ochii ațintiți la această priveliște. Chiar și bătrîna Ța, uitînd că încălcase cuvîntul regelui, își plesni, cu admirație, mîinile-i osoase de genunchi și exclamă:

- Ce mai nepot!

- Ce nepot? întrebă Sel, nedumerită.

- Adișirna e nepotul meu.

- N-am știut. De ce nu mi-ai spus niciodată?

- Noi sîntem oameni neînsemnați și pe nimeni nu interesează legăturile noastre de rudenie. Dar de data asta nu pot să nu mă laud. Uite ce har i-au dăruit zeii... Nici un preot n-ar fi în stare să făurească asemenea lucruri... Iar el, tot sclav are să moară... Ce să-i faci! Unuia îi e sortit la naștere să fie stăpîn, iar altuia să fie sclav... Fiecare cu ursita lui.

- Și eu n-am știut - repetă Sel, dusă pe gînduri. Da, da... unul să fie stăpîn, iar altul sclav. Dar ia spune-mi, cine a rînduit astfel lucrurile: zeii sau oamenii?

Ța prinse să dea din mîini, iar Sel, fără a-i da răgaz să răspundă, se porni să turuie:

- Ascultă, Ța, așa-i că tu mă iubești mult, nu? Las' că știu eu. Nu-mi săruta poala mantiei, ci ia aminte la ce-ți spun! Uite, stai colea pe leul ăsta de aur și să nu-ți fie frică, fiindcă el n-o să se trezească și n-o să te muște. Stai liniștită și așteaptă-mă aici. Mă întorc îndată... Da' de dus mă duc singură...

N-a apucat bătrîna Ța să deschidă gura, că Sel o și rupsesese la fugă în jos, pe cărăruia de aur.

Pe cea de a doua terasă se zăreau oameni în veșminte scurte de sclavi. Unii dintre ei n-aveau decît o legătură în jurul șoldurilor. Toți munceau prin preajma fîntînilor arteziene.

Lîngă un pîlc de sclavi care trudeau aduși de spate, stătea un tînăr zvelt, într-o cămașă scurtă, neagră, încins cu un brîu lat de piele. Brațele de la coate în sus și pieptul îi

erau dezgolite. O curelușă îngustă îi ținea strâns părul des și încîrlionțat. Cu toată îmbrăcămintea-i simplă, tînărul era frumos ca un zeu.

Era sclavul Adișirna-Guanci, sculptor, pictor și giuvaergiu fără seamăn pe lume.

Fata se apropie de el și se opri stingherită în spatele lui. Sclavii își întreruseră lucrul și ridicară capetele. Adișirna se întoarse și rămase ținut locului, mut de uimire.

– Tu?

– Am venit să văd cum merg lucrările - rosti ea. Ce faci acum?

Ca să-și ascundă stînjeneala și bucuria, pictorul începu să explice cu înflăcărare:

– Uite, privește! Apa fîntînilor arteziene e făurită din diamante. Îndată o să-i dăm viață!

Și aplecîndu-se spre o fîntînă săpată în pămînt, strigă în dialect berber:

– Șiran, fă lumină!

Fîntîna se aprinse toată datorită unui mănunchi de raze ce veneau de sub pămînt. Lumina împrumuta culorile curcubeului, luneca printre diamantele care alcătuiău jeturile fîntîinii și totul dădea iluzia unei ape ce se revarsă.

Sel fu cuprinsă de o admirație copilărească.

– Ești un vrăjitor! zise ea rîzînd și își potrivi trandafirul roșu pe care îl purta la piept. Arată-mi ce este mai de seamă pe aici.

– Uite, acolo-i iazul.

– Să mergem! spuse ea, poruncitoare.

Sel și Adișirna se îndepărtară de sclavi și se apro- piară de iazul retras.

– Apa lui este făcută din cristal de stîncă.

Adișirna se aplecă, răsuci o pîrghie ascunsă și iazul se aprinse într-o lumină albăstruie.

Apăsă încă o dată pe pîrghie și în albastrul de cristal al iazului începură să plutească domol pești de aur, mișcîndu-și înotătoarele și cozile.

– Vrăjitorule! Vrăjitorule! Plină de admirație copilărească, Sel începu să bată din palme.

– Nu-i nici o vrăjitorie la mijloc - spuse artistul și o roșeață de mulțumire îi acoperi obrazul smead. Legile mecanicii și-atîta tot! Toate păsările astea - și el arată cu mîna spre zburătoarele de pe ramuri - pot să cînte și să filfie din aripi. Vrei să vezi?

– Nu, nu - zise fata și căzu pe gînduri. Spune-mi, Adișirna, cum de ți-a venit în minte să făurești această grădină fermecată?

– Cum mi-a venit ideea asta?' repetă încet pictorul, lăsîndu-și capul în piept.

Pesemne că se gîndea la ceva și părea că stă în cumpănă. Apoi, cu o mișcare hotărîtă, își înălță capul și privi țintă în ochii fetei:

– Uite cum: pentru mine, grădina aceasta e un simbol.

– Și ce vrea să însemne? întrebă Sel, stingherită oarecum de privirea fixă a tînărului, dar nu-și coborî ochii.

– Privește această livadă! începu, plin de însuflețire, artistul. Uite, vezi aici fructe minunate, dar nu te poți desfăta gustînd din ele. Vezi flori nemaipomenite, dar nu le poți rupe. Și dacă ai s-o faci, ai să te-alegi doar cu înțepături dureroase. Aici totul farmecă ochiul și nimic nu poate fi stăpînit... Și viața este aidoma Grădinii de Aur.

Oftînd, pictorul lăsă capul în pămînt și tăcu.

Tăcea și Sel.

Apoi, apropiindu-se mai mult de tînăr, îl întrebă cu glas tulburat și scăzut:

– Tu... tu ai fi vrut să stăpînești toate florile lumii?

– Numai una singură! exclamă el, învăluind-o din nou în privirea lui fierbinte.

– Care? întrebă Sel.

– Floarea asta ești tu! exclamă plin de patimă tînărul.

– Da, dar ai uitat că în grădina unde crește această floare tu n-ai voie să intri! rosti Sel zîmbind șagalnic și, răsucindu-se pe călcîie, alergă spre dădaca ci care o aștepta.

V. LA LUMINA STELELOR

Bolta albastră a cerului spuzit de stele învăluia Atlantida.

În vârful unei piramide uriașe, lângă templul lui Poseidonis, preotul Elizair, astronom și astrolog, urmărea mișcarea corpurilor cerești.

Pe platoul întins, acoperit tot cu plăci de marmură albe și negre, așezate ca o tablă de șah, se aflau fel și fel de instrumente astronomice din bronz.

Savantul însemna pe plăci de bronz observațiile sale. El înmuia stilexul, făcut dintr-o substanță care nu se dizolvă în acid, într-o sticlură ce închipuia un leu cu gura larg deschisă, și scria pe placă semne asemănătoare cuneiformelor asiriene. Acidul rodea metalul, lăsând urme adâncite și întunecate ca niște șanțulețe. O lampă mică de lut, în formă de delfin, cu un fitil de câlți plutind în ulei, arunca o lumină slabă asupra tăblițelor șlefuite.

Preotul era atât de absorbit de preocupările sale, încât nici nu auzi când în chepengul care închidea ieșirea spre platou ciocăni cineva.

Bătaia se repetă.

– Cine-i acolo?

– În numele soarelui! Astronomul ridică chepengul și pe terasă pășiră cinci preoți: Kuntinașar, arhitect și matematician, Anuguan, istoriograf, legiuitor și diplomat, Zanuțiram, chimist și inginer al industriei metalurgice, Agușatța, medic, și Nughi-Estțak, filozof și apărătorul religiei.

– Ei, cum merg observațiile tale, Elizair? întrebă Kuntinașar.

Elizair dădu din mâini, într-un gest de nedumerire:

– Sau în capul meu, sau în cer se petrece un lucru ciudat. Planetele și-au părăsit orbitele lor, ba chiar toate stelele fixe s-au deplasat pare-se puțin către dreapta din locul ce le-a fost hărăzit din vecii vecilor... Privește singur...

Kuntinașar se apropie de instrumente, le cercetă cu luare-aminte, făcu măsurătorile de trebuință, trecu cifrele pe tăblițe și dădu din umeri:

– Da, într-adevăr, e un fenomen ciudat.

– Am să-l înștiințez pe Ațro-Sanu, păstrătorul Supremelor Taine. Dacă nici el nu va fi în stare să explice, atunci doar zeii știu ce se întâmplă în ceruri.

– Ai cercetat tăblițele din anii trecuți? întrebă istoriograful Anuguan.

– Le-am cercetat pe toate din ultimii patru mii cinci sute de ani. N-am găsit nimic asemănător în ele.

– Uite ce este - spuse Zanuțiram - voi, cititorii în stele și matematicienii, vă interesați numai de cer, pe când pe noi ne interesează ceea ce se petrece aici, pe pământ. Nughi-Estțak, ia vezi dacă-i bine închis chepengul.

– Ce-ai spus?... întrebă distrat Nughi-Estțak.

Filozoful nu auzise discuția. Gîndurile lui erau departe de aici.

Privindu-l și dînd din mîna, Zanuțiram se apropie de chepeng, îl ridică și, încredințându-se că jos nu ascultă nimeni, îl închise bine.

– Sîntem singuri... Agușatța, spune-mi ce-ai aflat azi la palat?

Agușatța privi în jur, sfiindu-se parcă și de acest loc izolat, apoi începu să vorbească cu glas scăzut:

– Veștile sînt proaste... Regele se plîngea că-l doare mușchiul capului și am fost la el...

Nu-i nimic grav.

– Nimic grav? Da, într-adevăr, astea sînt vești proaste - spuse cu ironie Zanuțiram.

– Sînt altele și mai proaste - continuă Agușatța. Înapoiindu-mă din dormitorul regelui, l-am întîlnit pe scribul acestuia, care mi-a șoptit că Guan-Atagueragan ne-a micșorat veniturile la jumătate și a schimbat componența Consiliului Suprem în dauna noastră.

– La asta trebuia să ne-așteptăm...

– Așa nu se mai poate!

– Sîntem aici cinci din cei șapte membri ai Consiliului Suprem. Marele Ațro-Sanu, păstrătorul Supremelor Taine, trăiește în trecut și stă mai presus de toate grijile noastre. Iar Simen-Itța, din clipa cînd regele, fermecat de fiică-sa, s-a înrudit „cu el”, luînd-o în haremul său, este gata să lingă tălpile maiestății sale. Numai noi putem apăra interesele puternicei caste a preoților. Noi sîntem inima Atlantidei, noi sîntem adevărata ei forță. Noi păstrăm cunoștințele adunate de-a lungul a zeci de milenii.

– Atunci vom refuza să construim, vom refuza să căutăm bolnavii, să facem arme de bronz și să durăm corăbii, iar regele va simți dintr-o dată ce-nseamnă să te cerți cu preoții.

– Cuțitul nu mai vrea să fie ascuțit, iar soarele e fierbinte? spuse zîmbind arhitectul Kuntinașar. Oare cuțitul n-o să fie aruncat? Oare de se va stinge soarele, nu vor fi aprinse focuri pentru ca oamenii să se încălzească? Te cam întreci cu gluma, Agușatța. Ai apucat pe un drum primejdios. Dar ce-o să se întîmple dacă vor putea face față și fără noi? Iată, de pildă, sclavul acela ajuns, Adișirna-Guanci, el nu cunoaște taina științelor adunate de milenii, așa cum le cunoaște casta noastră, el a crescut în mocirlă și totuși s-a priceput să făurească opere demne de zei. A fost și a rămas un sclav, dar cu toate astea, eu, marele Kuntinașar, îl invidiez pe acest băiețandru! Da, îl invidiez! Și nu m-ascund față de voi, căci atunci cînd vin străinii, ce-i uimește oare mai mult decît orice? Nu farul meu, ci zeul soarelui cioplit de el, în a cărui palmă ne aflăm noi acum împreună cu toate templele și piramidele noastre. „Cine a făurit această minune?” întrebă străinii. Un sclav, și nu eu! Cum pot să rabd așa ceva? Și în rîndul ăstor oameni de jos se vor găsi destui ca Adișirna.

Noi îi ținem într-o stare aproape animalică și în felul acesta ne păzim drepturile noastre legitime. Dar ce se va întîmpla oare dacă se vor dezlănțui forțele lor ascunse? Agușatța, planul tău nu-i bun de nimic...

– Și-atunci, ce ne rămîne de făcut?

– Trebuie să-l alungăm pe rege, care nu este pe placul nostru.

Gîndul acesta îl nutreau toți preoții, dar nimeni nu îndrăznea să-l rostească el cel dintîi.

Se așternu o liniște plină de așteptare.

– Nughi-Estțak, tu ești filozof - vorbi preotul- arhitect rupînd tăcerea. Spune-mi, ce-ai face tu dacă o piatră ți-ar sta în drum?

– Nu trebuie să fii filozof ca să rezolvi această problemă - spuse cu simplitate Nughi-Estțak. Pentru asta e de ajuns să ai și mintea unui sclav. Aș zvîrli cu piciorul piatra ce-mi stă în drum.

Preoții se uitară unul la altul și se înțeleseră din priviri.

– Da, dar cum se face asta? rosti gînditor arhitectul.

– Uite așa - îi arătă filozoful, tîrșîindu-și talpa sandalei pe lespedeaa alunecoasă.

Preoții zîmbiră.

– Eh, dac-ar fi chiar atît de simplu! făcu arhitectul.

– Dar... mușchiul capului - se adresă astronomul lui Agușatța - cu ce se vindecă?

– Cu o fiertură în care au clocotit douăsprezece ierburi de munte culese în zori de zi, cînd pe cer străjuiește crai-nou.

– Altceva mai tare nu există?

– Da, mai tare! în așa fel, ca acest mușchi al capului...

– Ba da, de bună seamă că există, dar poate că tu, cu mîna ta, ai să-i întinzi regelui această băutură „mai tare”, Elizair? Prima înghițitură o va da unui sclav, a doua, mie, iar apoi va bea și el.

– Ce neîncredere revoltătoare față de preoți!

– Să lăsăm vorba - spuse Kuntinașar. Guan- Atagueragan este condamnat de noi la moarte.

– Istoria cunoaște asemenea cazuri! exclamă istoriograful Anuguan. Cu opt mii două sute douăzeci și șapte de ani în urmă, preoții l-au omorît pe regele Abunartălagan, iar cu cinci mii șaisprezece ani în urmă, încă un rege a fost ucis „spre binele măreței Atlantide”.

Așa stă scris în vechile cronică păstrate în arhiva noastră secretă: „Spre binele măreței Atlantide”.

– Preoții însă - spuse Kuntinașar - nu trebuie să ia parte în mod nemijlocit la săvârșirea acestei fapte. Trebuie să organizăm un complot la palat. Și va fi opera lui Keletțu-Așinațak, fratele regelui. Micul principe al Atțorului va fi încântat să ajungă stăpînul lumii. N-o să fie greu să-l convingem că el este urmașul legitim, înlăturat pe nedrept de la tron. Dovezi vom găsi lesne. Putem chema în ajutor magia și astrologia, și asta-i treaba ta, Elizair. Cel ce se va urca pe tron ajutat de noi va fi o unealtă supusă în mâinile noastre. Să ne folosim de venirea sa la sărbătoarea soarelui și să-i împărțăm planul nostru.

– Planul ăsta-i mai bun ca altele - spuse Anuguan, un bătrîn gras, cu ochi tare mici, aproape închiși. Dar mai e o piedică: Keletțu-Așinațak s-a născut cu o inimă de oaie. Este molatic, nehotărît și fricos. Nu prea îmi vine să cred că vom izbuti să-l înduplecăm la o asemenea faptă... Totuși vom încerca! Iar dacă nu vom reuși, o să recurgem la un alt plan și mai bun... Eu sînt informat că printre sclavi...

În ușa-chepeng ce dădea în încăperile de jos răsunară trei bătăi puternice.

Preoții schimbă o privire între ei, se împrăștiară repede și, prefăcîndu-se adînciți în observații astronomice, încremeniră pe locurile lor.

– Trei bătăi... regele... - șopti Elizair și deschise chepengul.

Regele intră, însoțit de doi soldați cu păr bălai din garda sa și de preotul Șișen-Itța.

Monarhul îi privi bănuitor.

– Aproape întreg Consiliul Suprem ține sfat cu stelele? spuse el, zimbînd ironic.

– Mărite rege! Stelele pălesc cînd răsare soarele! vorbi Elizair, cu glasul acela mîeros al curtenilor.

– Mai e pînă în zori - răspunse regele, respingînd cu răceală salutul măgulitor al lui Elizair. Fă-mi horoscopul pentru mîine. Vreau să știu dacă sărbătoarea de mîine, la care au venit toți supușii mei, se va desfășura cu succes.

– Horoscopul este făcut, de trei ori mărite rege! Stelele îți sînt favorabile ție. Iată-l: „Regelui meu i-aduc la cunoștință eu, Elizair, astronomul de căpetenie al orașului Poseidonis. Plecăciuni și urări de pace regelui meu. Milostivească-se zeii față de regele, împăratul meu. În cea de a șasea zî a lunii Anu, am purces la observațiile noastre și am văzut...”

Regele asculta, privindu-i iscoditor pe sub sprîn- cene pe cei aflați în jurul său.

Dar fețele preoților erau de nepătruns.

VI. SĂRBĂTOAREA SOARELUI

Noaptea era pe sfîrșite. Se lăsase răcoarea, iar stelele păliseră. Începu să adie briza dimineții. Pe un platou întins, care se întrepruiea spre răsărit, coborînd către ocean, la lumina torțelor, slujitorii templului sfîrșeau în grabă de împodobit altarele. Sclavii scoteau scările, frînghiile, birnele și terminau lucrările de decorare. În sfîrșit, totul fu gata.

Începea marea sărbătoare anuală a soarelui.

Poseidonis se pregătise luni de-a rîndul în vederea acestei festivități. Căci nu era numai o sărbătoare religioasă, ci totodată și un prilej de a arăta tuturor regilor și conducătorilor supuși Atlantidei, care veniseră aici, măreția, bogăția și puterea metropolei.

De sus, din vîrfurile Dealului Sfînt, de-a lungul drumului de munte coborînd în serpentină, se iviră lumini ce se înșirau unduitoare aidoma unui șarpe lung și strălucitor. În liniștea nopții răsunau sunetele pițigăiate ale flautelor, hurelul greu al carelor de bronz, răsufarea anevoioasă a elefanților uriași.

Cei din fruntea cortegiului și ajunseseră pe platou, unde sclipirile torțelor prinseră să se împrăștie, în vreme ce coloana care încheia procesiunea se mai vedea încă pe Dealul Sfînt, aidoma unei cozi luminoase.

Înainte mergea un detașament de soldați, cu arme scînteietoare de bronz, iar în urma lor veneau preoții, în veșminte grele și somptuoase, presărate cu pietre scumpe. Într-o litieră neagră, avînd pe cele patru laturi discul auriu al soarelui, slujitorii templului îl purtau pe însuși Ațro-Sanu, marele preot, păstrătorul Supremelor Taine, care o singură dată pe an, de sărbătoarea soarelui, își părăsea palatul - palat ce se înălța pe lîngă templul lui Poseidonis, inaccesibil chiar și multor preoți - și apărea în fața lumii.

Era socotit cel mai bătrîn om din lume. Unii spuneau că ar număra două sute de ani, iar alții și mai mult. Oamenii erau încredințați că este nemuritor. Fața lui uscată, brăzdată de zbîrcituri, amintea chipul unei mumii. Barba-i deasă și albă îi ajungea pînă la genunchi. Pe obrazul acesta de pergament, lipsit de viață, ochii mari și tineri, arzînd ca doi cărbuni aprinși, te înfricoșau.

Fără voie, oamenii se dădură în lături și mulți sclavi căzură în genunchi.

Marele preot fu așezat cu grijă pe un tron înalt, în fața altarului de jertfă. Ceilalți preoți își ocupară locurile lor în fața altor altare de jertfă, dispuse în semicerc. În centrul acestui semicerc, se afla un tron și mai înalt, al regelui atlantiților, așezat pe șaptezeci și două de trepte de marmură ce se îngustau spre vîrf.

Sus, de spetează, era prins discul de bronz al soarelui, susținut de doi șerpi încolăciți, de asemenea de bronz. În jurul tronului se aflau șaptezeci și două de jilțuri ale regilor din principalele țări supuse Atlantidei.

În cortegiul acesta de regi, înconjurați de garda lor, vedeai toate culorile și nuanțele pe care le poate avea pielea omenească - de la cea neagră ca abanosul, cum era pielea nubienilor, pînă la cea albă ca fildeșul a galilor nordici. De asemenea, puteai vedea aici toate veșmintele cîte sînt pe lume, tot soiul de arme și podoabe.

În clipa cînd ei își ocupară locurile, pe neașteptate torțele se stinseră și parcă o perdea neagră s-ar fi lăsat deasupra acestui furnicar pestriț de oameni din toate semințiile pămîntului.

Doar sus pe cer licăreau stele palide, în văzduh răsună cu putere o trompetă de bronz și deodată se făcu liniște. De nu s-ar fi auzit sforăitul cailor și al elefanților, precum și zăngănitul armelor de aramă, care din cînd în cînd tulburau liniștea, ai fi putut crede că tot acest platou uriaș este pustiu...

În mijlocul tăcerii sinistre răsună deodată glasul preotului. Un glas înalt de tenor, cu inflexiuni tîn- guitoare, cu pauze neașteptate, întrerupt în chip tot atît de neașteptat de strigăte, cînta despre grozăviile întunericii, despre primejdiile pe care le tănuiește bezna, despre spaima morții, despre durerea sufletească a celor lipsiți de lumina soarelui.

Drept răspuns la aceste tînguiri, se auzi un cor de copii cîntînd o melodie tristă și monotonă, acoperită de strigătele jalnice ale preotului.

Deodată, parcă venind de undeva din fundul pămîntului, se înălță în văzduh un cor molcom de bași. Vocile lor se împletiră pe nesimțite cu glasul copiilor, întocmai ca murmurul fluxului.

În sfîrșit, miile de tuburi de bronz ale uriașei orgi, acționată de aburi, făcură să se cutremure stîncile de pe țărîm și, dintr-o dată, totul amuți...

Această trecere bruscă și neașteptată la liniștea desăvîrșită zgudui mulțimea mai puternic decît bubuitul tunetului.

Cei prezenți își simțeau nervii încordați la maximum. Oamenii își apăsau pieptul cu mîinile, de parcă le-ar fi lipsit aerul, și cădeau cu fața la pămînt; ba unii își smulgeau părul din cap.

Întregul ritual era aranjat de o mîină dibace. Și în această ultimă și primejdioasă încordare a nervilor, în mijlocul tăcerii cumplite ce se înstăpînise, aidoma unei stînci care se prăvale zdrobind totul sub ea, răsună glasul bătrînesc și calm al marelui preot. Nu mîi era cîntec, ci rugăciune semănînd cu o simplă convorbire, plină de duioșie și nădejde dătătoare de liniște.

- Zeu al soarelui, ascultă ruga omului mult încercat de suferințe și istovit, și dăruiește-i lumina ta binefăcătoare.

Mulțimea își întindea mâinile către preot, care nu se vedea din pricina întunericului.

– Tu singur ești apărătorul nostru..

– Mîntuitorule...

– Apărătorul nostru în fața zeilor atotputernici... - răsuna hohote stăpinite și strigăte din rîndul celor de față.

Glasul marelui preot deveni mai puternic, el nu se mai ruga, ci aproape porunca zeului:

– Luminează cu lumina ta binefăcătoare poporul tău, zeule de trei ori sfînt... Cu căldura ta, precum ai așterne o pătură, acoperă pămîntul care să rodească pentru nevoile omului. Îngăduie să privim chipul tău luminos.

În timp ce rostea rugăciunile, preotul urmărea ceasul de nisip, aflat pe altar și ascuns privirilor mulțimii de niște vase sfînte.

Spre răsărit se aprinseră zorile; silueta neagră a prelatului se profila limpede pe fondul trandafiriu al cerului. Deodată, slujitorul întinse mîna în care ținea toiagul și, cu glas puternic, poruncitor, exclamă:

– Arată-te... arată-te... arată-te!... Și parcă ascultînd de voința lui, dincolo de orizont țîșni o rază de aur și scînteie marginea discului solar, care începu să se înalțe strălucitor deasupra oceanului, inundînd dintr-o dată platoul, aprinzînd scînteii în armurile de bronz ale soldaților, sclipind în brocartul și briliantele regilor și ale preoților, înveșmîntînd tot pămîntul în culori vii. Și ai fi zis că abia acum, de sub pămînt, se ridică deodată catarge înalte, împodobite cu ghirlande de trandafiri, boite de verdeață și flori strălucitoare, drapele viu colorate și covoare peștrițe.

Pe întinsul oceanului, atît cît puteai cuprinde cu ochii, pluteau corăbii cu cinci punți, gătite de sărbătoare, uriașa flotă a atlantiilor.

„Da, puternic este regele Atlantidei și-i greu să te lupți cu el” - gîndeau oaspeții, fără voia lor, privind oceanul înțesat de nave.

Soldații își loviră săbiile de aramă de scuturi și strigăte pline de bucurie alergară peste întinsul apelor, în întîmpinarea soarelui.

Corul de o mie de voci înălță un imn soarelui - zeului de trei ori sfînt, dătătorul de viață, lui, cel luminos și puternic, izvor al bucuriilor!

Ritualul luă sfîrșit cu obișnuita sacrificare a taurilor și vițelilor. Pe altarul de jertfă cuprins de flăcări se turnă vin și ulei.

Sfeșnicele de bronz, mai fumegau încă, și șuvițe drepte de fum - rest al ierburilor și rășinilor parfumate - se înălțau trandafirii în razele soarelui ce răsărea, cînd, deodată, la un semnal al trompetelor, valurile mulțimii prinseră să se legene, pregătindu-se de plecare spre cîmpul zeului războiului, unde urma să aibă loc parada.

Al doilea semnal al trompetelor îndemnă mulțimea să pornească.

Procesiunea se desfășură ca o panglică pe minunatul drum militar, care făcea fala Atlantidei.

Pretutindeni erau presărate flori și ramuri verzi.

În fruntea cortegiului, prins în vîrfurile unei prăjini lungi de aur, împodobită cu trandafiri roșii, scînteia discul soarelui.

Deodată, la o cotitură a drumului, chiar în fața carului regesc, se ivi silueta unui bătrîn, îmbrăcat într-o haină ruptă din piele de căprioară. Părul lung și cărunț, ce-i stătea vîlvoi în cap, precum și barba-i mare îi acopereau trupul pînă la brîu, iar pe chipul lui ars de soare scînteiau doi ochi mari și inteligenți.

Cu un gest poruncitor, bătrînul opri carul regelui. Straja acestuia se năpusti spre bătrîn, dar regele făcu o mișcare cu mîna și oștenii se îndepărtară.

Regele se temea și-l respecta pe bătrînul Na-San, proroc și ghicitor.

– Unde să vă mai lovească - strigă amenințător bătrînul - pe voi, care fără istov săvîrșiți fărădelegi? Capul e bolnav și-n inimă s-a cuibărit durerea... Din tălpi și pînă-n creștet, nimic n-a rămas nevătămat... Răni și pete vineții, răni cu puroi, necurățate, nespălate, neunse cu ulei..

Glasul lui se transformă într-un țipăt isteric și el continuă:

– Ogoarele vă sînt pustii, focul va mistui orașele voastre, iar pămîntul se va preface într-un deșert. Unde-au fost o mie de araci de viță de vie vor crește spini și tufe țepoase, brusturi vor crește în palatele regilor, spini în cetăți... Bufnițele și duhurile necurate se vor chema printre ruine... Iată, se va năpusti mînia zeului și focul atotmistuitor o să vă-nghită... O, durere... durere... durere...

Mulțimea amuți, cuprinsă de o spaimă plină de venerație. Regele asculta stingherit, dar străduindu-se să-și păstreze aerul solemn.

„Oare într-adevăr mînia zeilor - se gîndea el - se va abate asupra-mi? Cu ce-am greșit în fața lor?”

Deodată, ochii lui întîlniră privirea preotului Kuntinașar ațintită asupra sa. Și regelui i se păru plină de dojană și amenințare.

Privirile li se încrucișară ca niște săbii.

VII. AKSA-GUAM-ITȚA ȘI ATA

De povîrnișul stîncilor era prinsă, lipită parcă, o căsuță de lut, cu acoperișul drept. Ferestruia mică, pătrată, nu avea giurgiuvele. Ușile făcute din scînduri subțiri, prinse în balamale de piele și bătute în cuie de bronz, erau deschise.

În umbra încăperii ședea o bătrînă și torcea. Părul cărunț îi cădea în șuvițe pe chipu-i brăzdat de zbîrcituri adînci și, din cînd în cînd, cu mîna-i osoasă, femeia își îndepărta lațele din fața ochilor duși în fundul capului. Nasul lung aproape se unea cu bărbia ascuțită și proeminentă.

Dinaintea ei, jos pe pămînt, stătea o fetiță drăgălașă și firavă, care, în joacă, muta de colo-colo niște pietricele cu mînuțele-i murdare. Copila se uită spre bătrînă:

– Hai, bunico, mai departe!

– Mai departe? Da... dar despre ce vorbeam eu oare? molfăi bătrînă, înnodînd firul rupt al caierului.

– Despre Veacul de Aur! Ce, ai și uitat, bunico?!

– Da, da... Așa-i, despre Veacul de Aur. Va să zică, cum îți spuneam, asta a fost demult, tare demult...

– Și totul, totul era de aur? Și pîinea? Și pietrele. Și merele?

– Nu... Vremurile au fost de aur... căci oamenii trăiau fericiți așa cum trăiesc zeii în cer. Nu erau nici regi, nici sclavi, nici săraci, nici bogați. Zeul soarelui încălzea, mîngîind și alintînd oamenii ca pe copiii lui iubiți. Din ramuri verzi, ei își făceau brîie și împleteau cununi să-și încingă fruntea, și umblau așa, liberi și fericiți, în mijlocul grădinilor care tot anul rodeau poame dulci. Izvoare limpezi le potoleau setea și oamenii se nășteau în mijlocul florilor și se desfătau gustînd viața pînă la adînci bătrînețe și-apoi adormeau liniștiți pentru vecie, înconjurați de copii, nepoți și strănepoți. Și moartea le era ușoară, simplă și tihnită, ca și apusul soarelui...

– Și-apoi?

– Apoi oamenii au păcătuit și zeii s-au mîniat foarte...

– Și cum au păcătuit?

– Au vrut să fie deopotrivă cu zeii și să știe tot.

– Și zeii le-au luat Veacul de Aur?

Se auziră pași.

Aksa-Guam-Itța, fiul preotului Șișen-Itța, se apropia de casă. Purta o tunică neagră de mătase, brodată pe poale cu izvoade de aur, și era încălțat cu sandale ușoare, de culoare galben-deschis. Săltă fetița în brațe, dar ea, rîzînd, i se smulse din mîini.

– Bună ziua, bunico! spuse Aksa-Guam, lăsînd copila jos. Ata e acasă?

– E la lucru, o să vină îndată.

– Cum, lucrează și azi?

- Noi n-avem sărbătoare...
- Dar bătrînul Guamf?
- E în casă.

Aksa intră înăuntru. Locuința avea o singură încăpere, proaspăt văruită și despărțită printr-o perdea de pînă țesută în casă și brodată cu flori mărunte. O masă de lemn grosolan cioplită, cîteva bănci și un dulăpior cu vase de lut alcătuiau tot mobilierul. Într-un colț se afla o rîșniță pentru măcinat grăunțe: era făcută dintr-un cub de piatră, iar deasupra un cilindru tot de piatră cu două mînere. Alături stătea o piuă mare de piatră, cu un pisălog pentru stors uleiul. Într-alt ungher, pe un postament de marmură, odihnea o statueta mică a zeului soarelui, o minunată sculptură, pe care Adișirna-Guanci o făurise încă pe cînd era copil.

Bunicul Guamf, pleșuv și cu barba căruntă, ședea pe o laviță lîngă fereastră și meșterea lațuri pentru prins păsări. Cînd intră Aksa-Guam, el se sculă în picioare și ridică brațul în semn de salut.

- Stai jos, stai jos, bunicule Guamf. Te felicit cu prilejul sărbătorii! De ce nu te-ai dus în întîm- pinarea soarelui?

- Nu-i de mine! Bătrîn cum sînt, m-ar fi strivit acolo. Mi-ajunge. Vreme de șaizeci de ani încheiați mi-am făcut veleatul în minele umede, și asta nu-i glumă. Iar soarele l-am întîmpinat și aici așa cum se cuvine. Fie slăvit că nu se dă în lături să ne trimită și nouă, bieți sclavi, lumina lui!

- Dar Adișirna-Guanci unde-i?

- Lucrează mereu în Grădinile de Aur.

- Se zice că a făurit lucruri uimitoare.

- Și ce folos are el din toate astea? Unul singur doar: că nu e bătut cu vergile. Uite la mine ce urme mi-au lăsat pe spinare bicele cu șapte cozi! Iar cînd o îmbătrîni, atunci și el, ca și mine, o să prindă păsări ca să nu moară de foame.

- Ascultă, Guamf, tu nu te-ai gîndit c-ar putea fi și altfel?

- Adică cum, altfel?

- Orice răbdare are un sfîrșit. Voi sînteți milioane...

- 'Ia te uită unde bați! Adică să ne răzvrătim? Am mai încercat. Și ne-am răzvrătit. Și ce-a ieșit din asta? Noi n-avem decît lopeți și hîrlețe, iar ei au săbii și lănci ascuțite...

- Dar dacă...

Pe neașteptate, bătrînul Guamf se aprinse:

- Dar dacă... dar dacă... Dă-mi pace! Nu-mi mai scormoni vechile răni! Lasă să mă doară așa, ca de obicei.

Aksa-Guam își plecă tăcut capul în piept și căzu pe gînduri.

- Ei, am plecat - zise el, ridicîndu-se. Pesemne am s-o întîlnesc pe Ata în drum... Rămîi cu bine, bătrîne!

- Să te ocrotească prealuminosul zeu!

Aksa-Guam nu apucă să iasă din casă, că afară se auziră glasuri străine și atunci el se opri în loc. Privind pe fereastră, văzu în curte doi oameni îmbrăcați în veșmîntul slujitorilor templului. Aksa-Guam nu voia ca ei să-l vadă aici.

- Bătrînă moașă Țalna, locuiește aici? întrebare ei.

- Aici - răspunse Țalna, scăpînd de frică fuiorul. Eu sînt Țalna.

- În numele soarelui îți poruncesc să vii azi, după ce asfințește soarele, la porțile sfîntului templu. Îți vom ieși în întîmpinare acolo și-apoi te vom duce mai departe.

- Am înțeles... - și Țalna se închină pînă la pămînt. Dar îmi iau inima în dinți și vă întreb: e o naștere?

- Acolo vei afla.

Și slujitorii templului se îndepărta.

Aksa-Guam ieși din casă și porni pe drumul alb ce scînteia în soare. Arșița era oarecum molcomită de umbra palmierilor și a platanilor.

În dreapta, la poalele munților, se aflau minele de unde se scoteau minereurile. Iar în stînga, pînă la țărmlu oceanului, atît cît puteai cuprinde cu ochii, se întindeau așezările locuite de cei ce trudeau în mină. Căsuțe mici, sărăcăcioase, din lut, stăteau lipite una de alta, ca o turmă speriată.

În curțile înguste și pline de gunoaie se jucau copiii goi și murdari.

Cu toate că era sărbătoare, în mine oamenii lucrau.

Aksa-Guam coborî în prima mină.

Veșmîntul lui negru de preot, cu discul soarelui brodat pe piept, îi deschidea toate porțile.

Supraveghetorul își plecă fruntea și ridică brațul în semn de respect.

Aksa-Guam dădu grăbit din cap și se înfundă în labirintul galeriilor ale căror bolți erau întărite cu bîrne groase și înclinate. Pe alocuri se zăreau licărind opaițe cu ulei. Pretutindeni stăruia o căldură înăbușitoare.

Din cauza opaițelor, gazele emanate explodaseră de multe ori în aceste mine. Uneori se întîmplau și prăbușiri. Minerii mureau cu sutele, dar nimeni nu se sinchisea de lucrul acesta, deoarece erau destui la număr. Dacă mina conținea minereu din belșug, atunci, la locul unde se produsese catastrofa, se făceau săpături și astfel muncitorii îngropați de vii ieșeau din mormîntul lor. Dacă însă stratul de minereu era subțire sau lucrările pentru înlăturarea avariilor cereau prea mult timp, în cazul acesta oamenii erau pur și simplu lăsați la voia întîmplării, împreună cu sclavii îngropați acolo, și mina urma să fie săpată în altă parte.

Cu cît Aksa-Guam înainta mai mult, cu atît galeriile erau mai joase. Acum se vedea nevoit să meargă încovoiat.

În calea lui întîlnea sclavi care mergeau în patru labe, înhămați la albiile de bronz, pline cu minereu. Pe unii dintre ei, Aksa-Guam îi saluta dînd din cap și le spunea încetișor:

– După schimbul de noapte... în minele vechi...

Mina se îngusta din ce în ce.

Aici, cei ce scoteau minereul stăteau într-o rînă, spărgînd stînca cu tîrnăcoape de bronz.

Aplecîndu-se spre unul din mineri, Aksa-Guam îi șopti:

– Spune-le la ai tăi... că astăzi, după schimbul de noapte... în minele vechi...

– O să venim - răspunse minerul și își șterse fața de nădușeala ce-i curgea șiroaie și îi împăienjenea vederea.

Aksa-Guam ieși din mină și trase cu nesaț aer în piept.

Mai departe începeau cîmpiile, unde luni de-a rîndul se prăjea minereul. Grămezi întregi, în formă de piramidă, se înălțam jur împrejur, furnegînd. La picioarele lor, sclavii ațâțau focul zi și noapte.

Aksa-Guam le spuse aceleași cuvinte și porni mai departe.

Soarele dogorea tot mai aprig. Drumul se întindea ca o săgeată printre piramidele fumegînde. Aici, răsuflarea devenea tare anevoioasă. Aksa-Guam, cu toată oboseala ce simțea, grăbi pasul.

În sfârșit, mormanele de minereu ars se isprăviră. Începea cîmpul unde minereul era măcinat și cernut prin site de bronz.

Mai departe se înălțau zidurile de piatră, deasupra cărora se ridicau nori groși de fum. Aici se aflau cuptoarele în care se topea minereul.

Alături se întindea un zid și mai înalt, care înconjura o sumedenie de clădiri - un adevărat oraș - unde minereul curățat se transforma din aramă și cositor într-un aliaj: bronzul. Tot aici se făureau și armele de bronz. Nimeni n-avea voie să pună piciorul în aste locuri, în afară de preotul care supraveghea lucrările. Sclavii își aveau locuința în preajma acestor clădiri și nu li se îngăduia să iasă dincolo de ziduri, care erau păzite de străjeri.

Ata lucra la cuptoarele de topit, cărînd în spate coșuri cu zgură.

Aksa-Guam se opri în poartă. Un convoi lung de care, încărcate cu minereu, tocmai ieșea, în vreme ce un altul se întorcea ușurat de povară. Sclavii biciuiau măgarii, iar

supraveghetorii biciuiau sclavii. Drumul era un adevărat furnicar. Ca un șuvoi nesfârșit, se scurgeau șiruri de măgari încărcăți cu samare, cai, cămile și elefanți. Șuieratul bicelor se contoapea cu răgetele animalelor și cu strigătele scurte ale sclavilor.

Femeile își purtau copiii în spate, așezați în coșuri împletite.

Dincolo de zid răsună o trompetă de bronz, și sclavii începură să iasă pe poartă.

Aksa-Guam se dădu la o parte urcându-se pe un morman de zgură.

– Ata!

Una din slave se întoarse. Ochii ei negri și rnig- dalați scînteiară de fericire.

Aksa-Guam lăsă drumul și porni în sus, pe cărarea de munte.

Ata, sora lui Adișirna-Guanci, îl urmă la oarecare distanță. În spatele ei se auziră glume și ocări venite din rîndurile sclavilor:

– Țin-te, țin-te după el! O să te ia de nevestă, să trăiești la palat!

– Ptiu, că nu le mai ajung haremurile, acum se iau și de slave! spuse cu răutate un sclav negru și amenință cu pumnul perechea care se îndepărta.

Ata îl ajunse pe Aksa-Guam acolo unde cărarea, cotind, îi ascundea de privirile celor ce mergeau pe drumul mare.

Aksa-Guam întinse brațele spre Ata.

– Nu, nu-mi lua mâinile, sînt murdare... îndată o să mă spăl la izvor - zise ea, îmbujorată de sfiiciune.

Aksa-Guam o cuprinse pe după umeri și o sărută pe frunte.

– De ce nu ești la sărbătoare? întrebă Ata, spălîndu-și mâinile în izvorul de munte.

Stropii aurii de soare cădeau pe pielea ei brună. Și cu o grație firească, fata își întinse mâinile spre șuvoiul de apă cristalină care cădea de sus.

Aksa-Guam o privea cu dragoste și admirație.

Era la fel de bine făcută ca și Adișirna-Guanci. Purta aceeași cămașă scurtă, neagră și încinsă cu o cingătoare de piele. Astfel îmbrăcată, părea fratele lui mai mic. Numai o coadă grea, strînsă într-un coc la ceafă, ce-i alungea și mai mult capul ei lunguiet de atlantă, precum și conturul sînilor de fecioară dovedeau că nu e băiat.

După ce se spală, fata rupse o floare de măceș și și-o prinse în păr.

– Acum, da... - rosti Ata și-i întinse ea singură mîna lui Aksa-Guam.

Preotul i-o strînsese cu căldură și, mîna în mîna, porniră în umbra deasă a crînguîui de lauri, îndreptîndu-se spre locul unde dintr-o crăpătură a stîncii ieșea un izvor de munte.

Aici se așezară.

În aer plutea miros de pelin și de ierburi amare de munte. De undeva, o boare aducea mireasma portocalilor înfloriți. Jos, pe drum, răsunau voci omenești. Mai departe se zărea o fișie de ocean ce se încălzea sub soarele de amiază. Iar sus, deasupra lor, se întindea cîrnpul zeului războiului. Din cînd în cînd se auzeau de acolo bubuiturile ca de tunet ale trompetelor de bronz și strigătele mulțimii.

Dar în crîng era pace. Numai corul răsunător al greierilor stăruia în văzduh. Zgomotul acesta monoton se contoapea cu liniștea din jur. Și astfel se părea că liniștea răsună.

– De ce nu ești la serbare? zîmbi fata șăgalnic, repetînd întrebarea. Ținea în mîna o creangă de laur și rupea încet frunzele una cîte una.

– Pentru că sînt aici - răspunse el, cu același zîmbet șiret.

– Dar dacă acolo se va băga de seamă lipsa ta?

– Ei, și ce? Tata o să se-nfurie și cu asta s-a isprăvit. Ajunge c-am fost în întîmpinarea soarelui. Și, la urma urmei, toate lucrurile astea sînt tare plicticoase. Soldații noștri îi vor uimi pe oaspeții veniți de peste țări și mări cu armurile lor de bronz șlefuit, trompetele or să urle așa de tare, încît caii or să se ridice în două picioare și-apoi or să se lase în genunchi. De bună seamă, este o priveliște măreață, nu zic ba, dar eu am văzut-o de nenumărate ori. Pe lume sînt lucruri mult mai frumoase... Și îi aruncă fetei o privire plină de duioșie.

– Și mai tîrziu ce-o să fie? întrebă Ata, plecîndu-și genele lungi, care-i așterneau sub ochi umbre albăstrii. Ce-o să fie mai tîrziu?

– Mai târziu încep jocurile războinice. Apoi, noaptea, la lumina torțelor, are loc ceremonialul prezentării darurilor. Ce-i drept, asta e mai interesant. Se spune că oamenii cu chipul alb, îmbrăcați în veșminte de piele, au adus din țările de miazănoapte un urs alb viu și nu știu ce fel de fiară ce seamănă cu un pește, dar are capul rotund și niște înotătoare foarte puternice. Se zice că peștele ăsta trăiește tocmai la capătul lumii, unde apa, din cauza frigului, se face tare ca cristalul.

Ata îl asculta cu o curiozitate copilărească, cu ochii larg deschiși.

– Și unde sînt animalele astea?

– Au murit de căldură.

– Săracele! Ei, și mai încolo, ce-o să fie?

– Pe urmă, regele nostru va dăruia oaspeților țesături scumpe, parfumuri rare pregătite din rășină frumos mirositoare, rădăcini și nectar de flori, vinuri, aur, pietre prețioase, tot ce face bogăția țării noastre, tot, în afară de armele de bronz.

– Sora ta e și ea la sărbătoare? îl întrebă Ata pe neașteptate. Doar acum e regină!

Aksa-Guam se încruntă:

– Nu, ea nu-i regină, o să fie în haremul regelui. Tatăl meu, Șișen-Itța, este nespus de fericit de „cinstea” ce i-a fost acordată... Biata mea surioară... Vai, cum a mai plîns în hohote! Ea îl urăște pe rege... Dar eu n-am să îngădui așa ceva... Și Aksa-Guam amenință cu pumnul strîns. Și-acum ajunge cît am vorbit despre asta! Spune-mi ceva despre tine. De ce te-au dat la munca asta așa de grea? Te-am întrebat de mai multe ori.

– Lasă-mă! Oare nu-i totuna?

– Nu, de data asta trebuie să-mi răspunzi, altfel o să mă port cu tine așa cum te porți cu o sclavă.

Și, luînd crenguța de laur din mîinile ei, începu în glumă s-o lovească peste umeri.

– Vorbește, vorbește odată!

– Ei, atunci ascultă, dacă ții atît de mult. Am slujit în casa preotului Kuntinașar. Odată, într-o seară, pe cînd îi aduceam pentru noapte o băutură răcoritoare, el mi-a zis: „Îmi placi, Ata, și vreau să te am în haremul meu.” „Iar tu nu-mi placi, Kuntinașar, și nu vreau să fiu în haremul tău”, i-am răspuns eu.

– Așa i-ai spus? exclamă entuziasmat Aksa-Guam, bătînd din palme.

– Da, chiar așa.

– Și el?

– El a zîmbit, socotind pesemne că este un răspuns de fetiță, care vorbește fără să ia prea bine aminte la ce i se spune. „Nu uita că tu mi-ești sclavă, iar eu îți sînt stăpîn. Vino la mine!”

Eu nu m-am clintit din loc. Atunci Kuntinașar s-a ridicat și s-a apropiat de mine. Dintr-o săritură m-am ferit din calea sa și am înșfăcat pumnalul pe care-l avea la căpătîi. Grozav s-a mai speriat și pe dată l-a cuprins furia! „Șarpe!” a răcnit el cu glas răgușit și a chemat sclavul care stătea în dosul ușii: „S-o trimiți de îndată la munca grea din Orașul Negru...” Asta-i tot.

– Ce curaj! exclamă Aksa-Guam. Ar fi putut să te ucidă cu pumnalul acela! Și, zîbind, adăugă: Da, Kuntinașar n-are noroc. Fratele tău îl face să pălească de invidie, iar tu... Ascultă, Ata, lucrurile nu pot să mai meargă așa, trebuie să schimbăm toate astea. Tu știi că eu te iubesc și că pentru mine nu ești o sclavă. Tatăl meu nu se va învoi niciodată să ne dea consimțămîntul, căci este împotriva legilor. Dar noi vom schimba legile. Vom ara toată Atlantida cu plug de bronz.

– Știu prea bine că n-am să fiu niciodată soția ta. Nici nu mi-a trecut vreodată prin cap una ca asta. Dragostea ta îmi ajunge.

– Eu însă vreau să-mi fii soție, și nu numai atît. Dragostea mea pentru tine mi-a deschis ochii și am văzut toate grozăviile sclaviei, iar soarta nefericită a surorii mele mi-a arătat toată grozăvia samavolniciei regești. Și-am văzut un ocean nesfîrșit de suferințe ale sclavilor, și suferințele lor înăbușite mă urmăresc pas cu pas și-mi otrăvesc viața. Mi se

pare că pentru fiecare din ei sufletul tău geme. Vreau să le dau libertatea, vreau să-ți dau ție libertatea, iată ce vreau eu...

Ata îl privea cu ochii larg deschiși, în care licărea spaima.

Dar Aksa-Guam n-o mai vedea. El vorbea de parcă ar fi fost cuprins de delir:

– Am stat de vorbă cu Adișirna și i-am propus să participe la răscoala sclavilor, care e în pregătire. El însă umblă cu capul în nori. Este prea artist ca să se poată gândi la asta. Dar ni se va alătura și el, ai să vezi. Avem negreșit nevoie de ajutorul lui. De mai multă vreme printre sclavi domnește mare fierbere... Eu o să fiu în fruntea răsculaților. Eu singur o să-i duc pe Dealul Sfânt. Vom pune mîna pe arsenal și ne vom încrucișa săbiile cu soldații regelui. Și noi vom birui, fiindcă dreptatea este de partea noastră.

Chiar în aceeași clipă, o ușoară zguduitură ondulatorie subterană făcu pămîntul să se legene.

Ata se clătină și fața-i deveni albă:

– Ce-i asta?

– Nu va rămîne piatră pe piatră, iar după aceea vom făuri o Atlantidă nouă, liberă, unde nu vor fi nici sclavi, nici regi, ci numai bucuria muncii libere. Și iarăși va începe Veacul de Aur.

O nouă zguduitură, de data asta mai puternică, îl făcu pe Aksa-Guam să revină la realitate. Frunzele copacilor foșniră, o piatră ce se afla chiar la poalele stîncii se desprinse și se rostogoli la vale, lovindu-se de pietre, iar zgomotul ei se pierdea din ce în ce.

– Nu știi de ce zguduiturile astea au început să fie tot mai dese.

Văzînd fața palidă de spaimă a fetei, el se strădui s-o liniștească printr-o glumă:

– Vezi, Ata, însuși pămîntul se cutremură în fața crimelor săvîrșite de preoți și de rege.

Dar Ata nu zîmbea. Privindu-l cu tristețe pe Aksa-Guam, ea îi șopti încetișor:

– Să nu faci asta!

– Ți-e frică?

– Pentru tine...

– Dar ai să fii cu noi, Ata?

– Am să-mi dau viața pentru tine...

VIII. ÎN CERCUL MAGIC

În încăpere se adunaseră preoții Kuntinașar, Zanuțiram, Anuguan, Agușatța și Nughi-Esttak.

– Iată-l și pe Elizair! spuse Kuntinașar. Lipsește doar Kelețu-Așinațak.

– Ca de obicei, el stă în cumpănă. Înadins am ținut să ne adunăm la miezul zilei, atunci cînd regele și toată curtea lui se pregătește de odihnă, însă Kelețu-Așinațak va veni negreșit să-și ia horoscopul pe care i l-am făcut - spuse Elizair.

– Și desigur că steaua lui răsare?

– De bună seamă, așa după cum steaua regelui Guan-Atagueragan apune.

– E bine să știi să poruncești stelelor! rosti zîmbind Kuntinașar.

– Nu rîde! Stelele nu mint! se supără astrologul.

– Asta ar mai lipsi, să mai mintă și stelele! Mint numai oamenii... Dar hai să nu ne mai certăm. Anuguan, ai pregătit-o bine pe bătrînă?

– Țalna te înțelege din cîteva cuvinte. E o bătrînă tare vicleană. Trebuie să-i dăm vreo două discuri solare să-i mai încălzească oasele babei!

Ușa se deschise și în încăpere intră fratele regelui Atlantidei - Kelețu-Așinațak - rege al Atțorului, întovărășit de preotul Șitța.

Preoții se sculară în picioare și ridicară brațele în semn de binecuvîntare și salut.

– Fie ca lumina măreției tale să cadă asupra noastră - spuse Kuntinașar.

– Și vouă salutul meu. Ei, ce spune horoscopul meu, Elizair? Bine? Totul merge bine?

Kelețu-Așinațak era miop, așa că privea cu ochii mijiți și cu capul dat puțin pe spate. Mîinile lui mici și slabe se agitau veșnic și mereu răsuceau bărbuța-i roșcată. Numai la mari solemnități își stăpînea aceste ticuri care, vezi bine, nu cadrau cu măreția unui rege.

– Slavă soarelui! Mărite rege, horoscopul tău este minunat. Stelele îți sînt prielnice. Dă-mi voie să ți-l citească.

Și Elizair începu să citească cu glas cîntat:

– „Marelui, slăvitului, puternicului stăpîn al Atțorului...”

– Nu-i nevoie, nu-i nevoie! și Kelețu prinse să dea din mîinile-i firave. Spune ce-i principal, da... Ce-i principal; și spune așa, cu cuvintele tale. Da, da...

– Steaua ta, mărite rege, în timp ce răsărea, a luminat mai puternic decît toate celelalte și a tăiat drumul stelei lui Guan-Atagueragan, de trei ori măritul rege al Atlantidei. Și razele stelei lui s-au mistuit în razele stelei stăpînului Atțorului.

Kelețu-Așinațak era tulburat, fericit și totodată speriat.

– Ce-nseamnă asta? Ce-nseamnă asta? întrebă el, plimbîndu-și asupra preoților privirea fixă a ochilor săi miopi și ciupindu-se grăbit de bărbuța-i roșcată.

– Mărite rege - începu preotul Anuguan - ca să-ți putem răspunde la această întrebare, am cercetat toate tăblițele de bronz din arhiva statului, începînd din ziua cînd s-a născut măria-ta. Și iată ee am aflat: regele legitim al Atlantidei ești tu.

– Eu? Cum vine asta? Doar eu sînt cel mai mic! Deși ne-am născut gemeni.

– Tu ești cel mai mare, mărite rege! Și despre aceasta grăiesc nu numai tăblițele noastre.

Anuguan se apropie de perete, deschise o ușiță tainică și-o lăsă pe Țalna să intre.

– Iată moașa care a fost de față la nașterea ta și a regescului tău frate. Vorbește, bătrîno, cine s-a născut primul, regele Keiețu-Așinațak sau Guan-Atagueragan?

– Cel dintîi a venit pe lume regele Kelețu-Așirtațak. Și eu am băgat bine de seamă că primul născut avea pe umărul drept o aluniță mare.

– Aluniță? Da, eu am o aluniță mare pe umărul drept.

– Apoi s-a născut Guan-Atagueragan. Și după ce pruncii au fost îmbăiați și duși în fața părintelui lor, de trei ori măritul rege Atagueragan-Kukulikan, el a spus, arătîndu-l pe Guan: „Iată primul meu născut și urmașul meu!”

– Dar de ce? De ce? izbucni supărat Kelețu-Așinațak.

– Nu te mînia, mărite rege! Părintelui tău nu i-a plăcut culoarea părului tău, și-apoi zicea că semeni la chip cu o oaie. Și mai spunea că te-ai născut prea slab și se temea că ai să mori sau ai să fii un rege pipernicit.

– Un rege pipernicit? Cum? Așa a zis?

– Sau un bărbat pipernicit, nu-mi mai aduc bine aminte...

– Nu mai am nevoie de tine, Țalna - spuse Kuntinașar.

Și Țalna, ploconindu-se adînc, plecă.

Preoții rămaseră într-o tăcere plină de așteptare. Kelețu-Așinațak stătea dus pe gînduri, ciupindu-și barba. În sfîrșit, Anuguan rupse tăcerea:

– Mărite rege, eu sînt păstrătorul legilor și socotesc că, în numele sacrelor legi, tu trebuie să-ți recapeteți drepturile.

În ochii mici și miopi ai lui Kelețu sclipi bucuria și el începu să dea speriat din mîinile-i firave:

– Ce spui!... Ce spui!... Da' ce se face fratele meu?

– O să-i cerem să-ți dea locul de bunăvoie, iar de nu va vroi, atunci...

– De bună seamă că nu va vroi! De bună seamă! Să fie rege atîția ani și deodată...

– De nu va vroi, tu ai o armată și o flotă. O parte din armata și comandantii de oști ai lui Guan-Atagueragan sînt nemulțumiți de el. Printre regii supuși Atlantidei vei găsi întotdeauna aliați. Noi sîntem cu tine. Tu trebuie să faci un singur lucru: să-ți ceri drepturile. Restul vom face noi... Cu tine și în numele tău.

– Nu știi ce să spun, e atît de neașteptat...

– Îndoielile tale sînt firești, mărite rege - grăi Elizair. Sentimentul de rudă, dragostea de frate... Dar calea noastră pămîntească stă scrisă în stele. Dacă tot mai te-ndoiești, atunci uite ce vom face: folosindu-mă de puterea pe care mi-au harăzit-o zeii, am să chem umbra tatălui, tău. Las' să hotărască el singur soarta tronului.

– Umbra tatălui? întrebă speriat și cu interes Așinațak.

– Da, umbra părintelui tău!

Și, deschizînd ușa ascunsă în perete, Elizair porunci:

– Intră!

Kelețu-Așinațak păși pragul cu pași nehotărîți. Preoții îl urmară într-o încăpere perfect rotundă, de culoare albastră, cu un tavan în formă de cupolă, ce amintea bolta cerului. Această asemănare o desăvârșeau stelele de aur aruncate ici-colo pe cupolă. În mijlocul podelei de mozaic siniliu era trasat un cerc cu un pentagon înscris în centru, unde se înălța un tron îngust de bronz, eu discul soarelui prins pe spetează. De o parte și de alta a jilțului regal străjuiau două sfeșnice de bronz, închipuind doi șerpi încolăciți. Cozile lor răsucite slujeau drept piciorușe. Trei capete de aur, cu ochii de smarald și gura larg căscată parcă pentru a mușca, se plecau deasupra fitilului arzînd.

– Așază-te! zise poruncitor Elizair.

Kelețu-Așinațak păși speriat peste cerc și sui treptele tronului.

– Îndată va fi smuls vălul vremii.

Și Elizair, ridicînd brațele, prinse a rostit cu glas solemn și trăgănat următoarele vrăji:

– AȚAN, ȚITA, ATIȚ, NAȚA.

La fiecare cuvînt al lui, lumina torțelor tremura, iar în cele din urmă se stinse cu totul. Încăperea se cufundă într-o beznă de nepătruns.

Din pricina încordării nervoase, Kelețu-Așinațak simți că-i țiuie urechile, iar în fața ochilor începură să i se rotească cercuri verzi.

Tăcerea aceasta apăsătoare părea a fi fără sfîrșit.

Deodată, în depărtare, se auziră sunete duioase de flaut. Și în aceeași clipă, pe perete se aprinse o lumină albăstruie închipuind un șarpe.

Jivina strălucitoare se mișca neconținut, cînd aprinzîndu-se mai tare, cînd mai slab. Mișcările ei și intensitatea luminii erau indisolubil legate de sunetele flautului. Cînd melodia răsuna mai puternic și ritmul se întetea, năpîrca se răsucea mai repede și strălucea mai tare. Cînd, dimpotrivă, cîntecul se domolea, stingîndu-se aproape cu totul, lumina pălea și ea își încetinea mișcările. Melodia monotonă era alcătuită numai din cinci note care se repetau într-una.

Această melopee, precum și jocul de lumini îi hipnotizau pe Kelețu, căruia îi era cu neputință să-și dea seama dacă într-adevăr vede sunetele luminoase sau aude jocul luminii.

Deodată se aprinse un al doilea șarpe și se auzi un al doilea flaut. Apoi al treilea, al patrulea și mereu-mereu alte sunete, iar șerpii aceștia strălucitori alergau unul după altul, își împleteau trupurile, apoi se despărțeau. Treptat, unii dintre ei alcătuiră un cerc luminos. Atunci jivinele încetară să se mai miște și o dată cu ele amuțiră și flautele. Cercul acela, răspîndea o lumină fosforescentă. Apoi deodată începu să se adîncească și se transformă într-o fereastră rotundă, dincolo de care se zărea un spațiu pustiu, învăluit într-o ceață ușoară.

În fața lui Kelețu-Așinațak, care încremenise de uimire, se ivi, după cum i se păru lui, umbra tatălui său. Fantoma ridică mîna spre Kelețu și în încăpere răsună limpede un glas:

– Kelețu-Așinațak! Tronul Atlantidei te așteaptă pe tine...

Totul se cufundă în beznă. Kelețu scoase un țipăt și-și pierdu cunoștința. Preoții îl transportară în camera vecină și-l readuseră în simțiri.

– De trei ori mărite rege al Atlantidei! i se adresă solemn Kuntinașar.

– Nu sînt încă regele Atlantidei! răspunse cu glas slab și cu privirea rătăcită Kelețu.

– Pentru noi ești rege! Umbra tatălui tău te-a înălțat pe tron.

– Da, dar umbra tatălui a spus: „Tronul te așteaptă...” Poate că după moartea fratelui meu?

Kuntinașar aruncă o privire înciudată spre Elizair.

– Răspunsul părintelui tău este cum nu se poate mai limpede: „Tronul te așteaptă”. Înseamnă că nu trebuie să mai zăbovești - spuse Elizair.

– Da, da, bine, o să mă mai gândesc... Sînt prea obosit acum. Am să vă dau răspunsul... Da... Șitța, însoțește-mă!

Și, sprijinindu-se de brațul preotului, Kelețu- Așinațak se îndepărtă.

– N-ai putut să faci umbra să vorbească altfel! „Tronul te așteaptă!” Ar fi trebuit să spui: „Kelețu, îți poruncesc să iei cu forța tronul lui Guan. Tu ești moștenitorul legitim al tronului!” Sau ceva asemănător - se supără Kuntinașai:. Strașnic obicei aveți voi, magicienii, să vorbiți încîlcit, în enigme! Poftim, acum ai încurcat lucrurile!

– Cine-l știa! răspunse necăjit Elizair. Țstuia trebuie să-i mesteci și să-i bagi în gură...

– Ca rege, n-ar fi rău... Un rege tocmai așa cum scrie la carte - făcu Zanuțiram - și foarte bun pentru noi!

– Bun pentru noi o să fie cînd va fi rege, dar cum să-l facem rege?

– Trebuie s-o luăm pe alt drum - vorbi Anuguan. Eu știu, după cum știți și voi, că se pregătește o răscoală a sclavilor. În fruntea lor se află Aksa-Guam. Itța, fiul lui Șișen-Itța, cîinele credincios al regelui! Ca să vezi de ce-i în stare tinerețea! Zice-se că s-a îndrăgostit de o sclavă și acum vrea să răstoarne întreaga Atlantidă! Uite, de acest Aksa-Guam ne vom folosi noi. Dacă răscoala va fi condusă de o mîna pricepută, el îl va putea omorî pe Guan-Atagueragan. E tocmai ce ne trebuie nouă. Cu sclavii, ne răfuim noi repede și punem pe tron oaia asta din Atțor. În felul acesta vom fi stăpînii Atlantidei. Iar dacă răscoala va da greș și capul lui Guan-Atagueragan va rămîne pe umeri, atunci va zbura căpățîna lui Aksa-Guam și nici tatălui său nu-i va fi prea moale. Noi însă vom sta deoparte.

– Iată adevăratul diplomat al Atlantidei! Păzitorul legilor și sprijinitorul răscoalei sclavilor! spuse rîzînd Kuntinașar.

O ușoară zguduitură subterană ondulatorie îi zvîrli pe toți spre stînga. Undeva se auzi zgomotul tencuielii ce cădea.

– Zguduiturile astea subterane încep să mă neliniștească.

– Fleacuri! spuse nepăsător Kuntinașar.

– Da, dar vezi că nu întotdeauna fleacurile acestea se sfîrșesc cu bine - i-o întoarse Anuguan. Tăblițele noastre pomenesc despre cîteva cutremure cumplite și erupții vulcanice. Uite, asta este piramida care, acum trei mii șapte sute de ani, deși mai tare decît stînca, a crăpat pînă-n temelii și a fost nevoie să fie rezidită. Ce s-a întîmplat atunci cu palatele și templele?

– Te pregătești să trăiești trei mii de ani, Anuguan? Eu cred că pentru cît trăim noi, ne-ajunge! Iar mai tîrziu... N-au decît să crape toate piramidele ca o coajă de ou răscopt! Și, căscînd cu poftă, adăugă: Și-acum e vremea să mergem la culcare!

IX. PUTUL DE NĂPÎRCĂ

– E gata!

Adișirna-Guanci puse jos dalta de bronz și ciocanul, apoi, îndepărtîndu-se de statuie, o privi cu ochi cercetători.

În fața lui stătea, parcă vie, Sel, în tunică scurtă, dintr-o țesătură ușoară, și cu lancea în mîna dreaptă, gata să o arunce. Întreaga ei făptură respira avînt. Piciorul drept era scos înainte și puțin îndoit de la genunchi, iar cu mîna stingă ținea de curea doi ogari cu botul lung și corpul încordat pentru salt. O panglică prinsă pe frunte cu o agrafă în formă de semilună îi strîngea părul fetei. Semiluna era simbolul numelui ei.

Adișirna își contempla opera. Așa o văzuse el prima oară pe Sel, într-o pădure, la vînătoare.

Luna plină se ridică deasupra oceanului. O rază lunecă pe fața de marmură a statuii și lui Adășirna i se păru că Sel îi zîmbește. Într-o nestăvilită pornire de dragoste, el se apropie de statuie și sărută buzele-i reci de marmură.

– He-he-he!... Preaslăviți zei! Omul ăsta și-a pierdut mințile!

Rușinat, Adășirna se îndepărtă de statuie și se întoarse. În fața lui stătea bunica sa, doica principesei Sel.

– Ce s-a întîmplat? Spune repede!

Ța începu să caute cu mâinile-i tremurătoare și nevolnice printre cutele îmbrăcăminte, bombănind și oftînd. În sfîrșit scoase un sul de pînză și i-l dădu lui Adășirna:

– Iacă, citește...

Adășirna i-l smulse din mâini, îl desfăcu și, cuprins de tulburare, începu să citească la lumina lunei. Apoi dădu un strigăt, vîrî mesajul în sîn și fugi cît îl țineau picioarele.

Adășirna-Guanci gonia pe străzile largi, spre Dealul Sfînt. Locuitorii Atlantidei se desfătau în răcoarea nopții. Din mijlocul verdeții întunecate a livezilor răsunau cîntece, flaute și gunguritul kittarelor. Casele erau luminate, iar perdelele trase la o parte, dintre coloane, dezvăluiau privirilor încăperile locuințelor. Atlanții stăteau tolăniți în jurul meselor împodobite cu trandafiri și încărcate cu talere cu mîncare și cupe. Sclavii turnau vin în cupe, și vinul curgea ca o șuviță subțire rubinie din amforele înguste și prelungi. Se auzeau glume și rîsete.

–...Bei prea puțin și de-asta ți-e frică de cutremur - auzi Adășirna o frîntură de frază. Trage-i mai vîrtos și o să te obișnuiești cu zguduitorile pămîntului. Pămîntul s-a îmbătat și se clatină. Hai, să bem și noi! Sclavule, toarnă vin!

Adășirna continua să păsească repede. În umbra deasă a crîngului de lauri răsuna un cîntec vesel. O voce de femeie cînta:

Adoarme Atlantida, mîngîiată

De ale lunei raze albastrii

La fel ca luna-n noaptea asta fermecată

Să mă săruți și tu, să mă mîngîi.

Un glas de bărbat îi răspundea:

Văpăi din ochii tăi să mă îmbie,

De-aprinse sărutări să ne-mbătăm

Și cupe cu licoare rubinie

Pentru iubirea noastră să-nchinăm!

Apoi amîndouă glasuri se contopiră într-un duet:

De ce te-ntuneci? Luna sus veghează,

Iar razele-i în inimă pătrund.

Alungă-n cîntec tot ce te-ntristează

Și soarbe cupa nopții pînă-n fund!

Se auziră rîsete și zgomote de sărutări.

Adășirna urcă podul suspendat ce se afla lîngă Dealul Sfînt.

– Cine-i? strigară străjerii.

– Sclavul Adășirna! Am fost chemat la palatul lui Șișen-Itța, să repar țevile din camera de baie.

Adășirna-Guanci, sculptor și giuvaergiu genial, așa cum se nasc numai o dată în decursul unui mileniu, era nevoit să execute, la cererea preoților și a regelui, lucrări foarte diferite, ca reparatul țevilor de apă și al broaștelor de la uși. Adășirna era cunoscut pe Dealul Sfînt, așa că trecu dincolo de linia interzisă fără să fie oprit.

Pe Dealul Sfînt nu mai domnea aceeași însuflețire ca în oraș. Palatele se aflau departe unul de altul, înconjurate de ziduri înalte.

Tînărul coti pe o alee lăturalnică, străjuită de chiparoși. Copacii crescuseră unul lîngă altul, alcătuint un zid, din care pricină era aproape beznă. Mirosea a rășină de brad. Drept în fața lui se auzi zgomot de sandale pe nisip. Adășirna se piti între chiparoși.

Mergînd agale și cîntînd încetișor, trecu o santinelă. Cînd pașii se pierdură în depărtare, tînărul o porni din nou la drum. La capătul aleii se zăreau luminate ferestrele palatului. Adișirna se strecură prin desișul de chiparoși și căută să se apropie pe furiș de palat. Perdelele dintre coloane erau trase. În spatele lor se auzeau glasuri. Pe terasa din fața palatului, lîngă una din coloane, ascuns după o tufă de oleandru, stătea sclavul Kuațrom, servitor în casa preotului Șișen-Itța, și trăgea cu urechea.

Adișirna se apropie de el și-l întrebă încet:

– Unde este Aksa-Guam?

Kuațrom îi făcu semn să tacă, ducîndu-și palma la gură, și-i arătă perdeaua.

Adișirna ascultă și el glasurile ce veneau dinăuntru. Vorbea preotul Șișen-Itța cu soția lui.

– Rușine, rușine! Blestemul să cadă asupra capului tău, căci ai născut și ai hrănit la sînul tău un pui de năpîrcă! Aksa, fiul meu, e un trădător și un vânzător de neam! El a pus la cale omorîrea regelui, el își petrece timpul în mijlocul sclavilor și pregătește o răscoală. El mi-a pătat numele meu atît de faimos în istoria Atlantidei... Trebuie să plec îndată și să-l vestesc pe rege!

– Dar poate că nu-i totul încă pierdut... Răscoala mai poate fi oprită, planurile lor pot fi împiedicate... Nu te grăbi, te rog, te rog!

Adișirna îl luă repede deoparte pe Kuațrom.

– Un denunț?

– Un denunț.

– Ascultă, Kuațrom, orice s-ar întîmpla, trebuie să-l oprești pe Șișen-Itța. Trebuie să-l oprești! Născocoște și tu ceva... Eu n-am timp să mă gîndesc acum la asta... Regele nu trebuie să afle de complot, înțelegi? Sau, în cel mai rău caz, cu cît o să afle mai tîrziu, cu atît va fi mai bine. Unde-i Aksa-Guam?

– E la minele vechi, la adunarea secretă a sclavilor.

– Bine! Va să zică, nu uita ce ți-am spus, Kuațrom!

Adișirna porni grăbit pe aleea de chiparoși.

X. ÎN MINELE VECHI

Adișirna se amestecă și el în mulțimea sclavilor. Aksa-Guam tocmai își sfîrșea cuvîntarea. El vorbea de suferințele grele ale sclavilor, despre viața lor, care semăna cu o ocnă veșnică, și îi chema să se răzvrătească, să-și arunce lanțurile, să-l omoare pe rege, să ia puterea în mîinile lor și să fie liberi, așa cum au fost odinioară.

Razele vii ale lunii se revărsau generoase peste furnicarul de oameni. Sclavii, pe jumătate goi, umpleau groapa uriașă a minelor lăsate în părăsire. Stăteau așezați pe mormane de pietriș, pe bolovani, pe trunchiuri de copaci, pe pietre.

Adișirna cercetă cu luare-aminte mulțimea și dintr-o dată își dădu, seama că oamenii nu sînt uniți între ei. Unii îl ascultau atent pe Aksa-Guam, cu gura ușor întredeschisă, încuviințînd din cap, în vreme ce alții stăteau nemișcați și-l priveau plini de neîncredere și dușmănie.

– Moarte sau libertate! strigă Aksa-Guam și coborî de pe stîncă.

În locul său se urcă un sclav, poreclit „Îndîrjitul”. Avea pielea de culoare deschisă și ochii lui cenușii priveau batjocoritor. Un zîmbet răutăcios îi strîmba gura.

– Aksa-Guam, fiu de preot, ne-a vorbit despre suferințele noastre. Îi mulțumim că ne-a luminat mintea, căci fără el noi habar n-am fi avut de ele.

În mulțime se auziră rîsete.

– Da' cum s-a născut în sufletul lui o dragoste atît de puternică față de sclavi? Oare nu o dată cu dragostea pentru una din fetele noastre? și el se uită chiorîș la Ata, care stătea alături de Aksa-Guam. Oare ce-o să se întîmple - grăi „Îndîrjitul” către Aksa-Guam - dacă iubirea ta se va stinge într-o bună zi sau Ata te va părăsi? N-o să simți atunci pentru sclavi

o ură tot atît de aprigă ca și dragostea? Voi, sclavi - se adresă el din nou mulțimii - vreți să fiți liberi, și cu ce ați început? V-ați ales un nou rege, pe Aksa-Guam! Dar ce-o să se întîmple dacă el ne va mîna cu biciul, iar apoi va fugi pe Dealul său Sfînt? Sclavii numai ei singuri se pot elibera din sclavie! O răscoală nu este treaba îndrăgostiților în haine cusute cu fir de aur. Asta-i părerea mea - și coborî de pe stîncă.

Mulțimea fu cuprinsă de o adîncă tulburare. Și de-abia acum părea că dă dovadă de o singură voință. Dar această unitate de vederi nu era în favoarea lui Aksa-Guam. Asupra lui se ațintiseră mii de priviri dușmănoase. Lumea își vîntura pumnii deasupra capului.

– Nu-l credeți!

– E trimis de preoți! se auziră strigăte. Luați-l la goană!

Pe stîncă apărură „Chiorul”, căruia un supraveghetor îi scosese ochiul și de atunci rămăsese cu această poreclă. „Chiorul” închise cu șiretenie singurul său ochi, clătină din cap, apoi își duse degetul arătător la vîrfurile nasului și zise:

– Uite-așa...

Adunarea fu interesată de acest început comic și tăcu.

– „Îndîrjitul” are dreptate, numai că el privește cu un singur ochi, și chiar cu ochiul cu care eu nu văd...

– Ha! Ha! Ha! răsunară rîsete în mulțime.

– Iar eu am să privesc acum cu alt ochi, cu al de văd... Spuneți-mi, rogu-vă, cu mîna pe inimă, dacă voi credeți în izbînda răscoalei, dacă voi credeți că o să fiți liberi și o să biruiți legiunile atlantilor? Nu, de bună seamă că nu credeți, și totuși de răscolat o să ne răscolăm. De ce? Pentru că nu mai putem răbda, pentru că mai rău n-are cum să ne fie. Morții or să aibă pace, iar cei vii - aceeași ocnă. În timpul ăsta vine la noi Aksa-Guam și ne spune: „Eu sînt cu voi și am să v-ajut!” Ei, și dacă-i așa, e mai bine că-i cu noi decît împotriva noastră. Ce l-a adus în mijlocul nostru, nu ne interesează. O fată de-a noastră? Așa e, dar toate haremurile sînt pline cu fetele noastre. Poți s-o alegi pe oricare. Și el totuși a venit la noi. Poate că într-adevăr a simțit durerea noastră? Și-atunci ce urmează? Fie că-i dați crezare sau nu, de alungat însă n-avem de ce să-l alungăm... Poate că ne va fi de folos la ceva. N-am dreptate?

Și, apăsîndu-și vîrfurile nasului cu degetul, coborî de pe stîncă.

Aksa-Guam își șterse fruntea de sudoare. Nu se așteptase ca lucrurile să ia o asemenea întorsătură. Se obișnuise să-i privească pe sclavi ca pe o turmă necuvîntătoare, hăituită și supusă. De ajuns să-i spui un cuvînt bun, să o mîngîie pe spinare, ca ea să te urmeze. El a coborît pînă la ei. S-a desfătat atîta vreme gîndindu-se la rolul său de binefăcător și mîntuitor, și, deodată, toți acești oameni adunați aici s-au transformat în judecătorii lui. Cuvinte tăioase, rostite liber, care-l priveau pe el și viața lui personală, un ton batjocoritor, răutăcios... Și simți cum, împotriva voinței lui, îl cuprinde ura și disprețul de veacuri al castei sale față de sclavi...

Sever și mîndru, se urcă pe stîncă.

– Am venit să v-ajut și voi mă judecați. N-am de gînd să vă fiu rege. „Îndîrjitul” să stea în fruntea răscoalei... Eu...

Deodată mulțimea începu să se agite și se dădu în lături. Prin mijlocul gloatei, îmbrîncind sclavii, își făcu loc grăbit Kuațrom, ducînd în mîna un sac.

– La o parte, la o parte! O veste importantă!

Kuațrom se apropie de stîncă, ridică sacul, îi scutură și din el căzu jos un ghem.

– Ce-i asta? întrebă nedumerit Aksa-Guam, dar deodată păli și, plin de groază, se dădu în lături.

Luminați de razele lunii, îl priveau sticloși ochii tatălui său, preotul Șișen-Itța.

Aksa-Guam se sprijini de stîncă, simțind că-și pierde cunoștința. Ata scoase un strigăt isteric.

– Șișen-Itța a aflat de răscoală și se ducea la rege ca să dea în vileag și să-l vestească - spuse Kuațrom. Adișirna mi-a zis: „Orice s-ar întîmpla, trebuie să-l împedici pe Șișen-Itța să ajungă la rege și să-i destăinuie cele ce-au pus la cale sclavii.” N-am putut să-l opresc

altfel... Mai bine el decît tu. A fost un stăpîn rău... Şi pentru ca să nu se afle dintr-o dată cine e cel ucis, i-am tăiat capul şi l-am adus în sac... Iată-l... Am făcut precum mi s-a poruncit...

Mulţimea asculta într-o tăcere desăvîrşită aceste cuvinte.

Aksa-Guam se aşeză pe o piatră şi-şi prinse capul în mâini. Ata se strînse speriată lîngă el, neputînd să-şi arate pe faţă durerea.

Cînd prima clipă de groază se risipi, sclavii începură să discute între ei situaţia creată. De bună seamă, regele va afla negreşit despre răscoala ce se pregătea. Tot atît de neînlăturat era şi pedeapsa grea pe care o vor primi pentru uneltirile lor. Trebuiau să acţioneze de îndată. După discuţii îndelungate şi aprinse, planul răscoalei fu pus la punct. Se hotărîră să meargă să ia cu asalt Dealul Sfînt. Deodată însă, Adişirna-Guanci se urcă pe stîncă.

– Planul ăsta nu-i bun de nimic - zise el, cu glas hotărît.

– Frate! exclamă Ata.

Aksa-Guam ridică fruntea şi-l privi cu nedumerire pe Adişirna.

– Dealul Sfînt este foarte bine întărit dinspre partea canalelor. Podurile pot fi ridicate şi-atunci va trebui să umpleţi cu trupurile voastre canalele, ca să puteţi trece peste ele. Dar după aceea au să vă întîmpine sulitele de bronz ale soldaţilor. Vom porni la asalt numai cu o parte din armata noastră, ca să le înşelăm atenţia, forţele principale însă vor porni pe un drum ocolit şi vor ataca Dealul Sfînt dinspre munţi. Este drumul cel mai scurt, care duce totodată şi spre palatul regal. Dar, înainte de toate, trebuie să punem mîna pe arme. Mă gîndesc cum să facem...

– Aşadar, mîne în zori... Nu apucă Adişirna să sîrşească vorba, că o puternică zguduitură subterană cutremură stîncile şi porni de-a rostogolul prin vale, ca un talaz. Se auzeau pietrele căzînd.

–...Dacă forţele subpămîntene n-au să ne-o ia înainte şi să năruie ele Dealul Sfînt - adăugă tînărul.

Dar cuvintele lui se pierdură în vuietul mulţimii cuprinse de tulburare. Puhoiul de oameni se puse în mişcare. Sclavii plecau, discutînd cele petrecute.

Aksa-Guam, Ata, Adişirna şi Guamf mergeau pe drum.

– Iartă-mă, Aksa, fără voia mea m-am făcut vinovat de moartea tatălui tău! Am crezut că Kuaţrom este mai deştept.

Aksa-Guam se mulţumi să dea posomorit din cap. Ieşiră pe un drum pustiu, lateral. Ata îl apucă de mînă pe Aksa-Guam şi-l strînse cu putere, dorind să-l mîngîie în durerea lui. Acesta îi răspunse şi el tot printr-o strîngere de mînă.

– Şi tu te-ai alăturat... răscoalei? întrebă Aksa. Ar fi vrut să zică „nouă”, dar după cele spuse de sclavi, nu mai putea rosti lucrul acesta.

– Eu nu cred în izbînda răscoalei - răspunse Adişirna. Scopul urmărit de mine este cu totul personal şi îţi voi vorbi deschis despre el. Scoase din sîn sulul de pînză conţinînd scrisoarea frumoasei Sel şi i-l întinse lui Aksa-Guam.

Acesta citi:

„Tata mă mărită cu regele Aşşur. Curînd va trebui să plec. El a aflat de la un sclav că m-am întîlnit cu tine în Grădinile de Aur şi s-a supărat foarte tare. M-a închis în Cuibul Vulturilor. Sel.”

Aksa-Guam cunoştea Cuibul Vulturilor. Era un fel de închisoare pentru persoanele din casa regală. Un coridor subteran mergea de la palat pînă la munte. În inima muntelui se afla o scară în spirală ce ducea într-o încăpere săpată la o înălţime ameţitoare, alcătuiind un fel de balconaş deasupra muntelui drept ca un perete. Să fugi de aici era cu neputinţă.

– Ca s-ajung la Sel, n-am decît un singur drum: prin palat! spuse Adişirna.

Amîndoi tăcură, gîndindu-se fiecare la ale sale.

– Renunţă! grăi Guamf către Aksa-Guam. Ata se mulţumi să strîngă mîna preotului şi să-l privească drept în ochi. El oftă şi strînse dureros de tare mîna fetei, zicîndu-i cu glas surd:

– Acum e prea târziu!

XI. AȚRO-SANU ȘI KRIȚNA

Palatul lui Ațro-Sanu, păstrătorul Supremelor Taine, se înălța singuratic ceva mai departe de templul lui Poseidonis, fiind înconjurat de un zid înalt. Clădirea avea un singur etaj, iar parterul se afla îngropat chiar în pământ. Sus erau saloanele de primire, împodobite cu o măreție ca de basm. Statuile de aur ale zeilor, mobilierul, trepiduri bătute toate în nestemate își luau ochii.

Ațro-Sanu se arăta rareori pe-aici. Numai dis-de-dimineată, după ce-și petrecea noaptea în fața tăblițelor de bronz, venea câteodată ca să mai respire o gură de aer proaspăt. Se așeza lângă balustrada unei terase, închidea ochii și moțăia sau cădea pe gânduri. Sclavul îi aducea gustarea lui simplă de dimineată: o pûnișoară mică din aluat nedospit, ca doi bulgări turtiți, și o cană cu apă de izvor.

Îndată ce căldura se întetea, Ațro-Sanu cobora în încăperile sale subterane, unde stăruia întotdeauna aceeași temperatură egală și răcoroasă. Un bun sistem de ventilație împrespăta aerul. Lumina zilei pătrundea răsrîntă de oglinzi șlefuite.

Oglinzile acestea se mișcau după soare. Dar Ațro-Sanu n-avea nevoie de lumina zilei, căci el lucra doar noaptea.

Camerele de jos arătau cu totul altfel decât cele de la etaj. Pereții albi de marmură nu aveau nici un fel de podoabe, iar mobilierul era aproape sărăcăcios, cioplit numai din lemn și reprezentînd strictul necesar: un pat simplu de lemn, acoperit cu două piei de leopard, iar de-a lungul zidurilor, într-un șir nesfîrșit de încăperi, rafturi cu rînduri întregi de tăblițe de bronz. Fiecare raft avea o inscripție făcută pe o plăcuță de bronz, precum și un număr; plăcuțele, la rîndul lor, erau de asemenea clasificate și numerotate. Numai fișierul acestei biblioteci ocupa o cameră întreagă.

Era noapte. Ațro-Sanu ședea într-un jilț de lemn, în fața unei mese lungi. Lumina unui opaiț aurea tăblițele de bronz, așezate morman pe masă. Cu palma streășină la ochi, spre a se feri de lumină, Ațro-Sanu citea cu luare-aminte. Alături de el ședea tînărul preot Krițna, discipolul său. Pretutindeni stăruia o liniște ciudată. De sus nu pătrundea nici un zgomot. Bătrînul se lăsă pe speteaza jilțului și, cu ochii aproape închiși, rosti liniștit:

– Sărmană Atlantidă!

Krițna nu îndrăzni să tulbure tăcerea.

– Sînt bătrîn... Număr 149 de ani și mi se apropie sfîrșitul - începutu Ațro-Sanu, după o pauză îndelungată. Te-am ales pe tine, Krițna, ca să-ți deslușesc Supremele Taine ale Atlantidei. Ești tînăr, mai tînăr decât alții, dar ai fost dăruit cu un spirit puternic și cu o minte neînfrîcată. Oare te simți pregătit să afli adevărul? Ești gata ca în numele acestui adevăr să te desparți de tot ce ai mai scump pe lume?

– Da, sînt gata - rosti cu hotărîre Krițna.

– Atunci ia aminte: taina supremă stă în aceea că... ea nu există!

Krițna îl privi plin de nedumerire pe preot.

– Pentru norod, ba chiar pentru regi și preoții mai mici în rang, avem la îndemîină foarte multe taine. Noi ne pricepem să tămăduim bolnavii, cunoaștem drumul aștrilor cerești. Știm chiar cînd va fi eclipsă de soare sau de lună. Știm să chemăm spiritele morților. Mai dorești ceva? Da, noi stăpînim cunoștințe vaste, dar ele nu cuprind într-însele nimic tainic... Mii de ani am urmărit mersul bolilor omenesți și ne-am însemnat aceste observații. De mii de ori am încercat, întîi pe sclavi bolnavi, puzderie de ierburi, infuzii și tot soiul de amestecuri. Mii de bolnavi au murit din pricina leacurilor noastre, dar datorită unora din ele unii s-au însănătoșit. Noi ne-am scris cu grijă toate acestea, am comparat însemnările și am tras concluziile, și astfel, cînd dibuind și orbecăind, cînd pe calea experienței, ne-am făurit medicina. De ce oare o infuzie din coaja amară a unui copac, pe care-l cunoaștem numai noi, lămăduiește frigurile? Nici noi singuri nu știm de

ce. Îi cunoaștem doar puterea de vindecare... Mii de ani am urmărit stelele cerului și ne-am însemnat observațiile. Comparând aceste observații, am băgat de seamă că multe fenomene cerești se repetă periodic și am învățat să le prezicem din timp... Nu avem alte taine în afară de miile de observații adunate de noi. Dar ele sînt taine, pentru că noi ascundem experiența noastră față de cei neștiutori și numai în asta stă puterea noastră.

– Dar invocarea spiritelor?

– Folosim multe mijloace ca să ne putem păstra înrîurirea și puterea. Cunoscînd din timp cînd va avea loc o eclipsă de soare, noi spunem că mînia zeilor va întuneca lumina soarelui și doar datorită rugăciunilor noastre o vom reda oamenilor. Și mulțumită acestui lucru, îl facem chiar și pe rege să asculte de voința noastră.

– Dar regele nu știe?

– Regele crede în astă taină și este tot atît de superstițios ca și cel din urmă sclav. Educația regilor se află în mîinile noastre... M-ai întrebat despre invocarea spiritelor... Reflectarea unor figuri de ceară cu ajutorul oglinzilor, pe un fond de aburi, precum și niște tuburi acustice... Iată ce sînt vedeniile... într-o zi am să-ți explic cum se fac.

Krițna era uluit. După o clipă de șovăială, spuse:

– Dar asta-i o minciună!

– Și în ce constă adevărul? Oare sentimentele înseși nu ne mint? Și-apoi poporului îi plac minunile și tainele, iar noi i le oferim. Minciună? Da! Dar asta ne-a dat putința să ne consacram cu totul științelor și să facem multe descoperiri folositoare pentru popor.

– Atunci de ce n-ați împărtășit aceste cunoștințe și mulțimii? Și cu ce se-aleg sclavii de pe urma acestor descoperiri atît de folositoare?

Ațro-Sanu se posomori:

– Sclavii? Păi cine o să mai lucreze în mine dacă sclavii se vor ocupa de știință?

Dar pe Krițna răspunsul acesta nu-l mulțumi. Un adevărat vîrtej de idei și îndoieli prinse să i se învîlmășească prin minte. Căutînd să se stăpînească, el întrebă:

– Ei, dar zeii?

– Zeii nu există.

Krițna simți că i se învîrtește capul. Privindu-l cu coada ochiului, Ațro-Sanu căută să mai îndulcească lovitura:

– Dacă vrei, ei există, numai că nu-s așa cum și-i închipuie regele și sclavii. Soarele este „divin” datorită puterii sale de a da viață, căldură și lumină. Nici un sclav nu-și îndeplinește îndatoririle cu mai multă conștiinciozitate ca soarele, atunci cînd răsare, se mișcă pe cer și apune. Dar poate oare el să-și micșoreze lumina sau să-și grăbească mersul? Soarele nu este un zeu, ci sclavul timpului și al spațiului.

Krițna tăcea cu capul plecat în piept. Chipul îi era palid, iar sprîncenele dese, încruntate. Suprema încordare a gîndirii și lupta ce se dădea în sufletul său i se citeau pe față. Ațro-Sanu îl urmărea fără ca tînarul să bage de seamă, așa cum un medic urmărește bolnavul, după ce i-a făcut o operație primejdioasă.

– Krițna, știi că ți-e greu... Îndoielile te sfișie și te vor mai sfișia încă... Dar ai să birui pînă la urmă... Iar cînd furtuna se va potoli în sufletul tău...

Intră un sclav.

Era un lucru neobișnuit. În timpul cînd Ațro-Sanu lucra, nimeni n-avea voie să pășească pragul camerei lui. Preotul își încruntă sprîncenele și bătu nemulțumit cu degetele-i uscate în masă:

– E ceva grabnic?

Sclavul își îndoi un genunchi:

– De trei ori preaslăvite! Vestitorul Soarelui și Elizair te roagă să-i primești, căci ce au ei să-ți spună nu suferă zăbavă!

– Dă-le drumul!

Elizair și Vestitorul Soarelui intrară cu capetele plecate. Ațro-Sanu îi binecuvîntă ridicînd mîna.

– Vorbiți...

– De trei ori preaslăvite! Începu Elizair. N-am îndrăznit pînă azi să vin să-ți tulbur pacea... De mult mă neliniștesc niște fenomene ciudate care se petrec în cer. Corpurile cerești parcă și-au schimbat locul. Drumul lor nu mai trece prin punctele fixate de piramidele și instrumentele noastre. Și mă gîndesc: oare nu cumva aceste fenomene vestesc mari nenorociri? Și iată că a venit și Vestitorul Soarelui și spusele lui îndreptătesc temerile mele.

– Vorbește! grăi Ațro-Sanu către Vestitorul Soarelui.

– De trei ori preaslăvite, am pornit în obișnuita mea călătorie prin ținuturile noastre, ca să strîng dările și să inspectez focurile, și pretutindeni ochii mei au văzut priveliști îngrozitoare. La răsărit și la apus de Atlantida, toate insulele sînt cuprinse de focul vulcanilor. Multe orașe au și pierit din pricina izbucnirilor vulcanice și a cutremurelor. Pămîntul se clatină, casele se prăbușesc și oamenii umblă de colo-colo, ca o turmă de oi speriate.

– Sărmană Atlantidă! spuse din nou Ațro-Sanu. Ai dreptate, Elizair, observațiile tale sînt legate de începutul unor evenimente triste, despre care vorbește Vestitorul Soarelui. Și totuși ai greșit, Elizair, căci planetele nu s-au mișcat din locul lor și stelele sînt la fel de neclintite ca și înainte.

– Dar cum rămîne cu observațiile mele? Cercetează tu singur! Țsta-i adevărul. Am văzut cu ochii mei.

– Și tu te încrezi ochilor tăi? Apoi, întorcîndu-se spre Krițna, grăi: Iată o minunată pildă a „adevărului” tău. Ce zici, Elizair, dacă după ce-o să bei o cupă de vin tare, ți se va părea că totul în jur se învîrtește?

Elizair roși de ciudă.

– Dar eu am fost treaz!

– Nu-i vorba de asta. Ți-nchipui oare că s-au mișcat din loc coloanele sau crezi că vei găsi în mintea ta explicația acestor fenomene? Și totuși, așa este. Căci nu stelele și-au schimbat locul, ci piramidele, din care pricină vîrful lor și instrumentele tale nu se mai potrivesc cu drumul obișnuit al stelelor.

Elizair era tare îngrijorat:

– Dar piramidele stau nemișcate pe pămînt!

– Dar pămîntul el însuși?

Elizair începu să înțeleagă.

– N-ar fi mai simplu să socotim că pămîntul este cel ce s-a mișcat din loc, și nicidecum întreaga boltă cerească? Căci, de fapt, așa și este. Forțele focului subteran au schimbat poziția pămîntului și astfel s-au mișcat din loc și toate punctele tale de observație. Chiar acum am cercetat fenomenele ce s-au petrecut înaintea îngrozitoarelor cutremure care au zgîlțîit Atlantida cu mii de ani în urmă... Atunci s-a întîmplat același lucru. Și tot ca și acum, întîi au început să erupă vulcanii de pe insulele învecinate cu Atlantida. Sînt mai mici decît Atlantida și forțele focului subteran au mai multă putere asupra lor, putînd erupe mai lesne la suprafață! Dar, vai! Cercetările mele mă fac să cred că ne aflăm în pragul unei catastrofe nemaivăzute... Atlantida este condamnată... Cele spuse de Vestitorul Soarelui ne arată, fără urmă de îndoială, că sîntem mai aproape de catastrofă decît am bănuț eu.

Elizair și Vestitorul Soarelui rămaseră muți de uimire. Numai Krițna nu-și trăda emoțiile, deoarece „forțele subterane” clocoteau în sufletul lui.

– Convocați pentru mîine Consiliul Suprem... Dacă sîntem neputincioși să preîntîmpinăm această năpastă, să ne îngrijim cel puțin de salvare. Krițna, vestește la palat convocarea Consiliului Suprem.

Krițna urcă treptele și ieși pe terasa de marmură a palatului.

La picioarele lui se întindea Atlantida, scaldată în razele lunii și-n mireasma florilor. Ca întotdeauna, dinspre oraș se auzeau, înăbușite de distanță, cîntece și acorduri de instrumente muzicale. În depărtare se deslușea răsufarea uniformă a oceanului. Dar Krițna nu vedea nimic. El își prinse strîns capul între mîini și rămase așa, cu fața

schimonosită, în bătaia luminii strălucitoare a lunei. „Totul este minciună și iar minciună... Nu există zei... Nu există taine... Există numai chipul. Iacom și interesat al preoților care, din cunoștințele lor, fac o taină pentru ca să poată asupra poporul, iar ei să se scalde în belșug.” Privirea lui căzu asupra statuii de aur a zeului soarelui, ce scînteia în razele lunei. Deodată, cuprins de aprigă ură, Krițna zvîrli statuia de pe pedestal, care, cu zgomot asurzitor, se rostogoli pe lespezile de marmură.

XII. RĂSCOALA SCLAVILOR

Preoții și curtea aflaseră de mult despre răscoala pusă la cale de sclavi, deși sorocul nu-l știau încă. Dealul Sfînt aștepta în liniște evenimentele. Pînă acum, aceste răscoale nu constituiseră o mare primejdie „pentru stat”, adică pentru castele conducătoare: casa regală, preoții, comandantii de oști. Aceste răscoale semănau mai degrabă cu niște răzvrătiri neorganizate.

Totuși, de astă dată evenimentele se desfășurară altfel. Cu mult înainte de răsăritul zorilor, pe cînd era încă beznă, sclavii părăsiră tiptil-tiptil minele. De asemenea, fără cel mai mic zgomot, ei îi loviră prin surprindere în cap, cu tîrnăcoapele grele de bronz, pe supraveghetori și paznici. Și aceștia căzură ca niște snopi, fără să scoată un geamăt.

Nu trecu un ceas, și Orașul Negru se afla în mîinile răsculaților. Bezna și liniștea tăinuiau faptele. Pe drumurile și cărările ce duceau spre Dealul Sfînt fuseseră postate detașamente de strajă pentru a-i împiedica să fugă pe supraveghetorii și paznicii care întîmplător ar fi scăpat și care ar fi putut să dea de veste celor de pe Dealul Sfînt de cele ce se petreceau. Era, de fapt, o simplă măsură de prevedere, deoarece în Orașul Negru nu rămăsese un singur paznic sau supraveghetor cu țeasta întregă.

Sclavii se îndreptară spre minele vechi. Aici se afla comandamentul răsculaților.

– Chiar de nu vom învinge, îi vom face pe cei de pe Dealul Sfînt să simtă puterea crescîndă a sclavilor - spuse „Răul”, adresîndu-se mulțimii. Cu orice preț, trebuie să punem mîna pe săbii și sulite de bronz. Arsenalele sînt păzite de detașamente mari de ostași, bine înarmați, pe care nu-i vom putea birui cu sapele și tîrnăcoapele noastre. Așadar, pentru a pune mîna pe armele aflate în arsenal, e nevoie să fim noi înșine bine înarmați. Vom găsi arme cu duiumul, gata făurite, acolo, la fabrică, cum s-ar zice chiar în mîinile noastre, căci fabrica este păzită de un detașament mai mic decît cel de la arsenal. Cu aștia o să ne răfuim, de bună seamă, mai iute. Îndată ce-o să-i atacăm, ei au să aprindă focurile pentru a da alarma și a chema în ajutor legiunile de gardă. Trebuie să punem mîna pe fabrică la fel de repede și fără zgomot cum am făcut și cu Orașul Negru. Dar cum oare?

– După cîte știu eu - spuse Aksa-Guam - în zori, soldații care fac de pază la fabrică se schimbă și detașamentul pornește pe drumul Dragonului. Lîngă cele două izvoare, drumul trece printr-un loc pustiu, o vale... Atacăm detașamentul, omorîm soldații pînă la unul, ne punem armurile lor, sosim la fabrică și-o ocupăm cît ai clipi. Fabrica o să fie a noastră, împreună cu toate armele găsite acolo.

– Dar parola? întrebă Adișirna.

– Am aflat-o: „Șarpele și Soarele”.

Planul a fost acceptat. Și pe drumul Dragonului, lîngă cele două izvoare, a avut loc prima luptă. Sclavii au lăsat detașamentul să treacă, apoi, la întoarcere, i-au tăiat calea, atacîndu-l din trei părți: din față, din spate și din flancul stîng; în dreapta se căsca o prăpastie adîncă.

Deși atacul s-a produs prin surprindere, ostașii atlanților, căliți în luptă, se apărară cu dîrzenie. Scuturile îi ocroteau împotriva bolovanilor, iar sulitele lor, fiind mai lungi decît sapele și tîrnăcoapele sclavilor, le îngăduiau să-i lovească pe atacanți fără ca ei înșiși să aibă prea mult de suferit. Detașamentul ar fi putut fi lesne aruncat în prăpastie, dar trebuiau cruțate armele soldaților. Cît privește numărul, sclavii aveau superioritatea. Sulitele rămîneau înfipite în trupurile răsculaților și, înainte ca ostașii să le poată smulge

din leșul celor uciși, zeci de mâini ale sclavilor se repezeau să înhațe arma și o trăgeau cu putere, în ciuda loviturilor ce plouau cu nemiluita de pretutindeni. Încetul cu încetul, aproape toate sulițele trecură în mâinile sclavilor. Mișcările soldaților erau stinjenite de drumul prea îngust; pierzându-și sulițele, ei începură să se bată cu săbiile. Dar sulițele mînuite de sclavi își dovediră superioritatea; săbiile erau mai scurte decît sulițele. Ostașii cădeau secerăți unul după altul, umplînd cu trupurile lor tot drumul, ceea ce îngreuna și mai mult mișcările celor rămași.

Detașamentul era condamnat...

Nu se scurse un ceas și el se prefăcu într-un morman de cadavre. Nici un om nu mai rămăsese în viață. Sclavii luară repede armurile soldaților, le spălară de sînge la izvor și se îmbrăcară cu ele. Aksa-Guam își puse armura comandantului și astfel porniră la drum. Nu lăsară decît un detașament de pază.

La fabrică, „schimbarea gărzii” s-a desfășurat cu bine. Comandanții detașamentelor și-au spus parola și straja de noapte, zăngănindu-și armele de bronz, porni pe drumul pe unde se întorcea de obicei. Pînă la sosirea lor, toate leșurile fuseseră aruncate în prăpastie, drumul curățat și urmele încăierării șterse cu desăvîrșire.

Nimicînd micul detașament de pază din interior, lucru care de altfel nu constituise o greutate, marele atelier unde se făureau arme de bronz căzu în mâinile răsculaților. Aici găsiră șapte mii de săbii și sulițe gata să iasă pe poartă și cinci mii neșlefuite încă, dar bune spre a fi folosite în luptă. Sclavii erau în culmea bucuriei. Niciodată o răscoală nu începuse atît de bine.

Încrederea că vor birui Dealul Sfînt se întărea în sufletul lor.

Se apropiau zorile și trebuiau să se grăbească pentru a isprăvi și cu arsenalul, iar pînă la răsăritul soarelui să aibă vreme să-și treacă forțele principale în munți.

Înarmați, sclavii reprezentau acum o puternică forță militară, care se îndrepta spre arsenal. Echipamentul lor îi înșelă pe cei din garnizoana arsenalului.

– Cine sînteți? întrebă o patrură.

– Din porunca lui Kettal-Kootla, șeful suprem al armatelor din Atlantida, vin legiunile „de pază” pentru întărirea garnizoanei - răspunse Aksa-Guam.

Jumătate din sclavi reușiseră să treacă podul cînd înșelăciunea fu dată în vileag, și asta tot din pricina răsculaților, căci o parte dintre ei, prea zeloși, care nu căpătaseră arme, urmau detașamentul înarmați numai cu tîrnăcoape. Au fost observați și se dădu alarma. Dar era prea tîrziu. Săbiile se încrucișară sfișind liniștea nopții cu zăngănitul bronzului. Soldații atlantiților se băteau cu obișnuita lor dîrzenie. Sclavii îi alungau, iar ei se retrăgeau în interiorul uriașului arsenal, luptînd pentru fiecare palmă de pămînt. Ușile mari ale magaziilor se spărgeau trosnind, și mulțimi de sclavi, pe jumătate goi, se năpusteau înăuntru, ieșind de-acolo cu tot armamentul de luptă. Victoria era de partea răsculaților.

Mai avură loc încă cîteva ciocniri răzlețe, chiar în interiorul magaziilor și prin ungherele curților largi și pavate, în vreme ce masele de sclavi înarmați porniseră în marș fulgerător pe un drum larg de munte, care ocolea Dealul Sfînt. Scurtele încăierări cu detașamentele care făceau de pază pe drumuri n-au putut ține în loc această revărsare tumultoasă.

Într-o singură noapte, sclavii, lipsiți de arme și putere, se transformaseră într-o oaste amenințătoare, înarmată cu șaisprezece mii de săbii și sulițe.

În ciuda tuturor măsurilor de prevedere, ei nu izbutiră să ascundă celor de pe Dealul Sfînt ocuparea arsenalului. Arsenalul se găsea chiar la poalele Dealului Sfînt și zgomotul luptelor ajunsese acolo sus, străbătînd liniștea nopții. Dar tot datorită acestei bătălii angajate aici, la arsenal, răsculații au putut să-și deplaseze forțele principale departe, în munți, mai înainte ca cineva să prindă de veste. Conducătorii acestei numeroase oștiri erau „Chiorul” și Adișirna. „Îndîrjitul” și Aksa-Guam aveau greaua sarcină ca, în fruntea unor forțe mai mici, să ia cu asalt Dealul Sfînt, dinspre sectorul cel mai bine apărat, și să primească asupra lor lovitură principală a celor mai bune legiuni de cavalerie ale atlantiților - „Neptun” și „Neînvinșii”.

Sub soarele dimineții, Dealul Sfânt strălucea cu bronzul templelor și palatelor sale, când Aksa-Guam și „Îndîrjitul”, în fruntea detașamentelor lor, se apropiară de canalul circular, aflat jos, la poale. Podurile fuseseră ridicate. Tot malul pe partea Dealului Sfânt ardea ca un perete de aramă - erau armele soldaților așezați în ordine de bătaie.

Văzînd pădurea deasă de sulite a dușmanului, sclavii își pierdură cumpătul... Canalul le tăia drumul. Cele două tabere vrăjmașe nu stătură multă vreme cu mîinile-n sîn.

În albia canalului, lîngă mal, se aflau nenumărate nave mici. „Îndîrjitul” arătă cu mîna spre ele și deodată toți se puseră în mișcare: sclavii trăgeau barcazele și felucele într-un singur loc, și sub ploaia de sulite aruncate de pe celălalt mal, înjghebară la iuțeală poduri plutitoare. Malul se ridica deasupra apei, la o înălțime de un stat și jumătate de om, dar lucrul acesta nu fu o piedică. Răsculații porniră pe pod și, urcîndu-se unul peste celălalt, începură să se cațare pe mal. Sulitele ce se abăteau de sus îi făceau să se prăvălească în apă și curînd, pe nave și lîngă mal, trupurile lor alcătuiră o movilă pe care se tîrau, ca niște furnici, mereu alți și alți sclavi. Tot canalul se înroșise de sîngele răsculaților, iar cadavrele lor acopereau fața apei, plutind în jos pe cursul ei. Dar principalul fusese făcut: mai înainte ca soarele să ajungă în înaltul cerului, sclavii se aflau pe celălalt mal. Mulți dintre ei pășeau pentru prima oară pe Dealul Sfânt. Soldații se retrăseseră pe un platou larg din fața canalului ca să se poată mișca mai în voie, și aici începu o luptă pe viață și pe moarte, o luptă îndelungată.

Atlantzii aveau marele avantaj că se aflau pe deal, în vreme ce sclavii erau jos, pe un cîmp îngust, în spatele lor fiind canalul. Întăriri puteau primi doar pe măsură ce cucereau terenul din fața lor. Mormanele de cadavre le stînjeneau mișcarea. Sclavii începură să dea semne de oboseală. Atunci atlantzii atacă cu mai multă înverșunare. Sosi clipa cînd răsculații, înghesuiți în canal, puteau fi azvîrliți în apă. „Îndîrjitul” și Aksa-Guam luptau în prima linie. Privind în jur, „Răul” văzu că ai lor se retrag.

„Sfîrșitul!” îi fulgeră prin gînd.

Dar în clipa aceea, în rîndurile soldaților se petrecu o învălmășeală. Cei din spate se retrăgeau în grabă.

După cum s-a aflat mai tîrziu, în munți situația atlantzilor era desperată. Adișirna și „Chiorul” se prăvăliseră asupra lor ca o avalanșă, ajungînd pînă la palatul regal. Într-acolo au fost chemate întăririle. Detașamentele lui Aksa-Guam și ale „Îndîrjitului” răsuflară mai în voie. Curînd, sclavii trecură la ofensivă și începură să-i alunge pe dușmani spre vîrfurile Dealului Sfânt.

Chiar atunci, pe Dealul Sfânt aveau loc evenimente care au hotărît soarta răscoalei.

În noaptea cînd sclavii s-au răscolat, regele Guan- Atagueragan dădea un ospăț regilor supuși lui, care urmau să plece, după ce asistaseră la sărbătoarea soarelui.

În scopul de a-i uimi pentru ultima oară cu bogăția și măreția curții sale, ospățul avu loc în sala de smarald, aflată în partea subterană a palatului. Toti pereții acestei uriașe săli erau acoperiți, de sus pînă jos, cu pietre prețioase. Nestematele, așezate după coloritul lor, închipuiau tot felul de flori și peisaje fantastice.

Pe cerul de bronz strălucea un soare de topaz, iar copaci de crizopraz își oglindeau frunzișul în ape de smarald. Berili galbeni și trandafirii, rubine împletite în coronițe se înălțau din iarba de crizolit.

Tronul se afla lîngă un perete bătut tot în smaralde, ale căror bogate nuanțe alcătuiău desene complicate. Era un adevărat zid de smarald, despărțit de peretele principal printr-un coridor în care ardeau făclii. Văpaia torțelor răzbătea prin smaralde, producînd extraordinare efecte de lumină.

Regele știa de răscoală. Ospățul fusese înadins prelungit pentru ca, o dată cu sfîrșirea lui, ordinea pe Dealul Sfânt să fie restabilită și regii oaspeți să nu afle de răscoală. Lucrul acesta era cu atît mai lesne de înfăptuit, cu cît în sala de smarald nu putea pătrunde nici un zgomot de la suprafață.

Dar răsculații se năpustiră și în această încăpere închisă.

Înainte ca soldații, trimiși ca întăriri, să vină în ajutorul celor care luptau în munți, Adișirna și „Chiorul” puseseră mâna pe palat. Zăngănitul săbiilor răsună în încăperea vecină și, deodată, sclavii înarmați năvăliră în sala de smarald. Gărzile de onoare ale regelui și însuși oaspeții fură nevoiți să pună mâna pe săbii.

Numai Guan-Atagueragan ședea pe tronul lui, cu aerul măreț al unei statui, și urmărea bătălia. Dar sufletul îi era cuprins de tulburare. Garda palatului și regii se luptau cu bărbăția desperării, însă rîndurile lor se răreau pe fiecare clipă... Moartea își ațintise privirea în ochii regelui Atlantidei.

În clipa cînd cădeau ultimii apărători ai palatului, Guan-Atagueragan își aminti deodată de o cale de salvare. Vroia să întîmpine moartea mîndru, așa cum se cădea regelui Atlantidei, dar gîndul că ar putea scăpa cu viață îl făcu să-și lepede masca măreției. Coborî în grabă treptele tronului, își scoase sabia grea de bronz, strînse cu putere minerul ei bătut în diamante și, izbind o singură dată, brăzdă peretele de smarald. Apoi din cîteva lovituri izbuti să facă o spărtură în zid. Smaralde mari cît bobul de mazăre se rostogoliră pe podeaua de mozaic. Regele își făcu vînt prin spărtură. Pe urmele lui însă porniră și cîteva sclavi. Deodată, unul din ei zări nestematele mari și se aplecă să le culeagă, adunîndu-le cu pumnii și vîrîndu-le apoi în gură și în armura de bronz. Alți sclavi, venind în fugă, se împiedicară de el și căzură jos, astfel că un morman de trupuri acoperi trecerea.

Regele fugise...

Cuprins de o mînie turbată, „Chiorul” se apropie de peretele spart, lîngă care se înălța o clăie de trupuri omenesti, și începu să-i bată pe sclavi. Cu sabia ridicată deasupra capului și fluturînd-o în văzduh, Adișirna îi chema la ordine. Dar totul era în zadar. Văzînd că dușmanii pieriseră din fața lor, răsculații se răspîndiră pîlcuri-pîlcuri prin sălile palatului și începură jaful. În cămări găsiră amfore uriașe pline cu vin. Își turnau băutura în scuturile lor rotunjite și, istoviți de arșiță și de luptă, sorbeau cu lăcomie și cădeau pe loc, beți-morți.

XIII. SFÎRȘITUL RĂSCOALEI SCLAVILOR

De îndată ce preoții aflară de izbucnirea răscoalei, ei se întruniră în consiliu, într-una din piramide. Aici erau în deplină siguranță. Trecherile subterane care legau palatele cu piramidele fuseseră tainic zidite. Slujitorii preoților aduceau mereu știri cu privire la desfășurarea luptei.

În ciuda poruncii trimise de prelați comandanților de a înăbuși răscoala, se primeau totuși vești neliniștitoare. Sfirșitul bătăliei care se prelungea era îndoielnic. Jur împrejurul Atlantidei se aflau masate garnizoane uriașe. Cu ajutorul lor, răscoala putea fi foarte ușor înăbușită, căci fiecare ceas aducea preoților pagube nespuse de mari: sclavii le distrugeau palatele și apoi majoritatea lor constituiau „averea mobilă” a preoților. Această marfă vie era destul de bine cotate la Bursa Mării.

Numai spre apusul soarelui, succesul soldaților se arată în sfîrșit limpede. Armata „Chiorului” și a lui Adișirna fusese împinsă în munți și împrăștiată prin păduri. „Chiorul” fusese omorît în palat, iar trupul lui îl ciopîrtiră soldații lui „Neptun”. Adișirna-Guanci dispăruse fără veste.

Venind de hac forțelor principale ale sclavilor, atlantzii porniră să se răfuiască cu resturile armatei lui Aksa-Guam și „Îndîrjitului”. Sclavii erau împinși spre canal, unde cădeau și se înecau pe loc.

Un grup nu prea mare de răsculați, în frunte cu „Îndîrjitul”, se luptau ca niște lei furioși, apărînd podul și acoperind retragerea.

În cele din urmă, „Îndîrjitul” căzu cu beregata străpunsă. Dealul Sfînt fusese curățat de rebeli. Nu rămăseseră decît grupuri răzlețe de sclavi, pe care ostașii îi goneau ca pe niște ogari, îi alungau prin curți și fundături și îi omorau fără cruțare. Rănit la mîna și la cap, Aksa-Guam se pierdu de detașamentul „Îndîrjitului”. Apărîndu-se de soldații care îl urmăreau, el se ascunse în scobitura zidului de bronz ce împrejmuia palatul marelui preot

Ațro-Sanu, lipindu-se cu spatele de portița strîmtă de bronz. Din pricina oboselii și a pierderii de sînge, Aksa-Guam simțea că i se învîrtește capul și ochii i se împăienjeniră. Ca în somn, își mișca mecanic sabia, apărîndu-se de loviturile sulitelor.

Pe neașteptate, portița se deschise în spatele său și el fu cît pe aci să cadă jos. Crezînd că-i o capcană, se întoarse și-l văzu în fața sa pe Krițna, învățăcelul lui Ațro-Sanu. Krițna îl sprijini să nu se prăbușească și, apucîndu-l de mîna, îl trase dincolo de prag. Tot atunci se năpusti și un soldat. Krițna smulse sabia din mîna slăbită a lui Aksa-Guam și-l lovi pe ostaș în cap. Acesta se prăbuși, dar îndată apăru altul. C-o sulită lungă, el străpunse pieptul lui Krițna.

– Închide portița - apucă să strige învățăcelul și se prăbuși într-un lac de sînge.

Aksa-Guam trînti portița și trase zăvorul greu de bronz.

Apoi se aplecă spre Krițna. Ochii acestuia priveau împăienjeniți, iar sîngele îi curgea suvoi din rana de la piept și din gură.

– Mor... E mai bine așa... Totu-i minciună și fățarnicie... Și viața e o minciună... - bolborosea el, răgușit, cu glasul frînt. Lasă-mă... fugi...

Și Krițna își lăsă capul pe pămînt. Un tremur ușor îi cuprinse trupul. Aksa-Guam porni încet prin grădină. Nu se mai gîndea să fugă... nu se mai gîndea la nimic. Se simțea prea zdrobit, zdrobit îi era și trupul, și sufletul. Dincolo de zid răsunau zgomotele luptei care se îndepărta mereu, răsunau strigăte și gemete.

Aici, ca întotdeauna însă, era liniște și pace.

Palmierii își arătau în lumina asfințitului coroanele lor ca niște evantaie și strălucind ca focul. Florile răspîndeau o mireasmă amețitoare. În frunzișul fremătător al copacilor se zbenguiau și țipau papagali cu pene albe și trandafirii sau verzi și roșii, legați de piciorușe cu lăntișoare de aur.

– Bună dimineața, Ațro-Sanu - strigă în urma lui Aksa-Guam un papagal.

Tînrul preot coborî cărarea galbenă de nisip, cu tufe de liliac alb și cu tuberoze albe înflorind de o parte și de alta. Mirosul lor puternic și dulceag îl amețea.

Pe creanga unui portocal bogat ședea o maimuță dresată și curăța cu atenție un fruct mare și copt. Văzîndu-l pe Aksa-Guam, rupse o portocală din pom și, chicotind batjocoritor, o azvîrli după el. Asemenea unei mingi, fructul se rostogoli pe cărarea gălbuie.

Aksa-Guam își aminti că nu pusese nimic în gură din ajun. Ridică portocala și începu s-o mănînce cu plăcere, sorbindu-i aroma parfumată și sucul dulce. Maimuța îi strigă ceva în limba ei. Tînrul zîmbi fără să vrea și-i făcu un semn cu capul. Drept răspuns, maimuța începu și ea să dea repede și binevoitor din cap. Și, lucru ciudat, Aksa-Guam își simți sufletul mai ușor.

Apoi se apropie de bazinul de marmură, își scoase armura grea și se spală în apa rece de izvor. Ră- mînînd în tunica scurtă și neagră de preot, care avea brodate pe piept însemnele preoțești - discul soarelui și litere de aur - se simți mai la largul său. Se întinse cu plăcere pe iarba verde, dezmorțindu-și mîinile și picioarele ostenite.

„Dacă nu m-ar durea rănile, m-aș simți chiar foarte bine”, se gîndi el.

O oboseală dulce îi cuprinse trupul. Închise ochii fără să vrea și ațipi. Deodată, îmboldit parcă de ceva, se trezi și se sculă în capul oaselor. Ata! Ce s-o fi întîmplat cu ea? Cum de-a putut s-o uite atîta vreme! Ata, care-l rugase să-i îngăduie să lupte împreună cu el!

„Multe dintre sclavele noastre se înarmează și pornesc spre Dealul Sfînt ca să moară sau să biruie... Eu nu pot să rămîn acasă... Sînt puternică și vreau să fiu cu tine...”

Dar el își impusese voința și-o convinsese să nu plece, spunîndu-i că, dacă ea va fi alături de el pe cîmpul de bătaie, teama pentru viața ei îi va stăruie veșnic în minte, ceea ce ar putea duce la moartea lor și la înăbușirea răscoalei.

Cu ochii plini de lacrimi, Ata își luase rămas bun de la el în noaptea trecută, la minele vechi.

„Ce s-o fi întîmplat cu ea?... Nu cumva s-o fi dus să mă caute și or fi omorît-o soldații?”

Dintr-un salt fu în picioare și porni repede în jos, pe potecă. Se cățără pe un zid, sări dincolo și începu să coboare de pe Dealul Sfânt.

Drumul cel mai scurt trecea pe lângă palatul tatălui său, acum mort. O clipă, Aksa-Guam stătu la îndoială, dar apoi se îndreptă cu pași hotărâți într-acolo. Între timp, drumul fusese curățat de cadavrele sclavilor. Din când în când, întâlnea detașamente de soldați. Dintre locuitorii Dealului Sfânt erau puțini aceia care știau despre participarea lui la răscoală. Veșmîntu-i preoțesc îi îngăduia să treacă fără a fi oprit.

Apropiindu-se de palatul părintelui său, Aksa-Guam încetini pasul fără să vrea. Clădirea era așezată cu fațada spre drum, înălțându-și coloanele grele deasupra zidului de bronz. Deodată tînărul se opri locului, și simți că i se taie răsufarea.

La una din ferestre stătea maică-sa, cu părul cărunt despletit, privind ca o nebună. Îl recunoscuse îndată și, arătîndu-l cu degetul mîinii întinse, izbucni într-un hohot isteric:

– Iată-l, iată-l! strigă ea. Pui de năpîrcă! Pui de năpîrcă! Unde ai ascuns capul tatălui tău? Aghușata are nevoie de el, căci îl îmbălsămează. Cine-a văzut mumie fără cap? Adu capul lui taică-tu! Adu capul lui taică-tu!

Două sclave o apucară de subsuori și o luară cu sila de la geam. Astupîndu-și urechile, Aksa-Guam o rupse la fugă, dar strigătele mamei sale îi stăruiau în auz:

– Adu capul lui taică-tu!

Și numai cînd ajunse, gonind așa, la podul de peste canal, se mai liniști puțin.

Sărmana maică-sa... Capul părintelui său... el zace în minele vechi... Cap de preot... Și Aksa-Guam nici nu știe măcar dacă l-au îngropat...

XIV. MOARTEA ATEI

Orașul Negru încă nu se liniștise. Pîlcuri-pîlcuri de sclavi umpleau ulițele. Dar soldații atlantiților nu-i mai urmăreau, deoarece Dealul Sfânt fusese curățat, iar de pedeapsă sclavii nu puteau scăpa.

În piața largă, de unde porneau două drumuri, Aksa-Guam fu recunoscut de un sclav:

– Priviți-l, el e! Iată-l! Iată-l pe Aksa-Guam, regele sclavilor!

– Trădătorule!

– Vînzătorule!

Mulțimea îl înconjură și începu să azvîrle cu pietre în el. Femeile, furioase, îl amenințau cu pumnii și răcneau:

– Dă-mi înapoi bărbatul ucis!

– Mi-ai omorît feciorul!

– Unde-i fratele meu?

Un sclav se repezi la el și-l doborî la pămînt, zvîrlindu-l pe un morman de pietriș. Apoi îi înfundă pe cap chivără sa roșie și începu să strige:

– Încoronarea regelui sclavilor!

Cercul mulțimii adunate se strîngea tot mai mult. O ploaie de pietre se abătu asupra lui Aksa-Guam. Plin de sînge, alb la față, el stătea cu chivără roșie în cap, uițîndu-se la lume, fără să vadă nimic.

– Ce să ne tot zgîim atît la el! vorbi un sclav berber, cu sulița în mînă. Oare în vinele lui nu curge tot sîngele dușmanilor noștri? Ia ferțiți în lături!

Sclavii se dădură la o parte și berberul făcu vînt suliței drept spre pieptul lui Aksa-Guam. Dar, înainte ca arma să-l străpungă, din mulțime răsună un strigăt deznădăjduit de femeie și un trup se azvîrli între Aksa-Guam și sulița ce zbura.

Sulița străpunse pieptul tinerei femei.

Era Ata.

Ea întoarse capul spre Aksa-Guam și izbuti să-i spună doar atît:

– Viața mea... - sîngele îi năvăli pe gură și țîșni din rană, iar fata amuți, horcînd greu.

– Ata! strigă Aksa-Guam, dar puterile îl părăsiră. Își pierdu cunoștința și se prăvăli de pe mormanul de pietriș, alături de trupul Atei.

Mulțimea se dădu speriată în lături și încremeni, tulburată de moartea neașteptată a fetei.

Același sclav berber, cuprins de furie că lovitura lui precisă, cu care voise să se laude în fața tuturor, nu-și atinsese ținta, strigă:

– Din pricina lui a mai murit o sclavă! Moarte lui! și se năpusti spre Aksa-Guam.

Cîteva sclavi îl urmară:

– Stai, cîine! strigă deodată Guamf, ivindu-se din mulțime și apărînd cu trupul său trupul Atei și al lui Aksa-Guam.

Sclavii se opriră nedumeriți. Toți îl cunoșteau pe bătrînul Guamf și-i purtau respect.

– Pleacă de-aici, bătrîne! zise scalvul berber, cu glas scăzut.

– Sînteți fiare sau oameni? se năpusti Guamf asupra lui. Nu v-ajunge sîngele pe care l-ați vărsat? Atunci omoriți-mă pe mine, un bătrîn! Și, adresîndu-se sclavului berber, vorbi mai departe: Tu unde ai fost, Sirna, atunci cînd noi am luat cu asalt Dealul Sfînt? Nici unul din sclavii care au luptat acolo n-a ridicat mîna asupra lui Aksa-Guam. Oricine ar fi fost el, a luptat alături de noi și pentru noi și-a primejduit viața ca cel din urmă dintre sclavi. De unde ai sulița, Sirna? Da, sulița cu care ai vrut să-l ucizi pe Aksa-Guam și ai ucis-o pe nepoata mea? Ai ridicat-o din drum, după bătălie! Te cunosc eu pe tine și pe cei de teapa ta! Cînd sînteți oropsiți, vă lingușiți pe lîngă supraveghetor și-i denunțați pe-ai voștri. Cînd luptăm, voi stați frumușel ascunși în casă și așteptați să vedeți cine învinge, ca să puteți lovi cu copita pe cel căzut. Viața noastră, a tuturor, ar fi fost mai ușoară, de nu s-ar fi născut pe lume oameni de teapa voastră. Și tu te încumeți să-l judeci pe cel învins?

Sclavul berber se rușină și se mistui în mulțime.

– Voi, sclavi, luați aminte la spusele mele! grăi mai departe bătrînul. Aksa-Guam și-a pierdut tatăl, mama lui și-a pierdut mințile. Fata pe care a iubit-o zace în fața voastră, cu pieptul străpuns de suliță. El nu se mai poate întoarce pe Dealul Sfînt.

Fără să asculte pînă la sfîrșit vorbele bătrînului, mulțimea de sclavi se trase deodată într-o parte și toți o rupseră la fugă spre mine. Pe drum, dinspre Dealul Sfînt, venea încet un detașament de călăreți. Nu trecură cinci minute și piața rămase pustie. Se auzea doar țăcănitul potcoavelor de bronz pe drumul pietruit și zăngănitul armelor.

Așa cum se cuvine unor învingători, soldații atlanti, mîndri și plini de încredere în ei, trecură încet, la pas, fără măcar să-și arunce privirile asupra pîlcului de oameni aflat lîngă mormanul de pietriș: prea erau multe cadavrele care zăceau în drum, iar bătrînul acela nenorocit nu merita atenția lor.

Se lăsase o liniște desăvîrșită, tulburată doar de zumzetul cîtorva muște albastre, strălucind în razele asfințitului, care zburau în jurul rănii deschise a Atei.

Guamf îl trase mai la o parte pe Aksa-Guam și ascunse în dosul unui tufiș trupul fetei. Tînrul își veni în fire. Bătrînul îi puse cu blîndețe mîna pe umăr și-i spuse, arătîndu-i spre minele vechi:

– Nu te mînia prea tare pe ei. E greu să te înhami din nou la jug... Ți-aduci aminte cît de tare m-am supărat eu pe tine cînd mi-ai vorbit despre eliberarea sclavilor? Veni-va oare ziua aceea, au ba? Poate că odată, peste mii de ani, va răsări și steaua noastră și ne va tămădui rănila. Dar atunci noi nu vom mai fi pe lume și poate că nu va mai rămîne nici urmă din Atlantida... Și nimeni nu va ști că noi am luptat pentru eliberarea sclavilor și că am trimis, peste milenii, salutul nostru acelora care vor fi mai fericiți ca noi.

– Apă... - șopti răgușit Aksa-Guam și gemu de durere.

XV. OSÎNDIȚII

Adunarea Consiliului Superm se deschise în sala de aramă din palatul regal, ai cărei pereți erau acoperiți cu plăci de aramă, împodobite cu basoreliefuli ce înfățișau faptele

războinice ale regilor Atlantidei. Armele de bronz, atârinate pe pereți, arme din toate epocile, începînd cu primele, grosolan lucrate, pînă la săbiile și armurile din ultima vreme, frumos migălite și șlefuite cu grijă, dădeau acestei săli un aspect de muzeu. Toți membrii Consiliului Suprem se aflau de față, în afară de marele preot Ațro-Sanu.

Dar regele nu-l mai așteptă. Stînd pe tronul înalt de bronz, înconjurat de jilțuri, așezate în semicerc și ocupate de membrii consiliului, regele deschise adunarea.

– În numele soarelui și prin voința noastră... În Atlantida s-au petrecut lucruri nemaiauzite. Sclavii răsculați au vrut să-mi ia viața mea sfîntă. De mîna acestor oameni de rînd, vrednici de dispreț, au murit toți oaspeții mei și regii. Numai regele din Așșur a scăpat de la această moarte năprasnică, fiindcă a fugit după mine, precum și scumpul meu frate, regele Ațtorului, care nu era la palat, aflîndu-se bolnav. La răscoală - ce rușine cumplită! - a luat parte unul dintre fiii preoților. Dar tatăl a plătit cu capul trădarea fiului... Celor ce-au pus la cale răzmerița, Aksa-Guam-Itța - fie ca mînia zeilor să cadă asupra capului său - și sclavul Adișirna-Guanci - deschiză-se pămîntul înaintea lui! - nu li s-a dat de urmă pînă acum. Cine-i vinovat de asta, Kettal-Kootla?

Comandantul de oști își plecă fruntea.

– Îi vorn găsi, măria ta, fii de trei ori preaslăvit...

– De nu vor fi prinși, vii sau morți, înainte ca soarele să apună de trei ori după Dealul Leului, tu, Kettal, n-ai să-l mai vezi răsărind a patra oară. Iar sclavii... Și, clocotind de furie, regele se ridică de pe tron, ceea ce era o încălcare cu totul neobișnuită a etichetei:... Oh, mînia mea nu cunoaște margini! Fie ca sclavii toți, neam de neamul lor, să țină minte ce înseamnă mînia regelui Atlantidei. Am să-i omor pe toți pînă la unul. Am să-i supun la atari cazne, că se va cutremura pămîntul. Și am să poruncesc ca din țările supuse nouă să fie aduși alți sclavi! Sclavii sînt osîndiți. Toți pînă la unul...

Kettal-Kootla oftă din greu:

– Nu te mînia, măria ta, fii de trei ori preaslăvit... Aproape toți sclavii au părăsit Orașul Negru... și-au fugit atît de grabnic, c-au lăsat în vetre aluatul dospit. Ei s-au ascuns în inima pădurilor... Doar moșnegii, babele și orfanii au mai rămas.

– Și tu, cîine bătrîn, n-ai știut să urmărești aceste fiare... Asta-i trădare! Toți sînteți trădători și unelțiți împotriva mea! Încercuiți pădurile!

– Le-am și încercuit.

– Străbateți drumurile în lung și-n lat, cu cîini de vînătoare.

– Sîntem pe urmele fugarilor și mulți au și fost prinși.

– Să fie hăituiți ca fiarele sălbatice! Toată Atlantida să fie scăldată în sîngele lor!

Deodată, în sală se sîrni un freamăt. Pe o litieră neagră, slujitorii templului îl purtau în pas domol pe marele preot Ațro-Sanu.

Sprîjinit de braț, preotul coborî încet din litieră, îl binecuvîntă pe rege, se apropie de jilțul său și, fără să se așeze, grăi către rege:

– De trei ori mare, puternic, neînvins și ocrotit de zei, rege al Atlantidei! Pieptul meu bătrîn e sfîșiat de durere. Ochii mi-s secați de lacrimi și limba nu mai îmi dă ascultare... Dar zeii nemuritori mi-au poruncit să-ți vorbesc despre cumplita năpastă ce se apropie de Atlantida... Vai, vai, vai!

Noi toți am greșit în fața zeilor și mînia lor s-a abătut asupra noastră...

Guan-Atagueragan păli.

– Vorbește mai repede, ce vrei să spui? Întrebă el, cu glas surd.

– Atlantida e osîndită... Atlantida trebuie să piară într-un îngrozitor cutremur. Focul o va mistui. Zeii mi-au dezvăluit în noaptea trecută că pieirea Atlantidei este hotărîtă. Zeul soarelui, arzînd și amenințător, mi s-a arătat mie, cu chip de soldat. Veșmintele lui erau ca bronzul topit și fața lui te orbea. Și el mi-a zis: „Salvați-vă! Salvați-vă pînă nu e prea tîrziu! Căci nu va rămîne piatră pe piatră și nu va rămîne în viață nici o vietate. Focul va arde și oceanul va înghiți Atlantida. Și acolo unde se înălțau munți înalți, numai valorile mării își vor ridica crestele înspumate, și chiar amintirea Atlantidei va pieri în veacuri!"

Ațro-Sanu vorbea amenințător ca un proroc și fiecare cuvânt rostit de el îngheța inimile...

Regele se lăsă pe spate, își încleștă mâinile pe brațele jilțului și închise ochii. Obrazul lui fu cuprins de un tremur.

– Minți, bătrîne! Voi toți mințiți! Eu nu vă cred! Vreți să mă speriați! Oare nu pentru că v-am micșorat veniturile?

– Atlantida nu va scăpa de la pieire. Ziua cumplită a judecății se apropie! exclamă Ațro-Sanu.

Și vrînd parcă să adeverească vorbele acestea, o zguduitoră subterană, puternică și ondulatorie, cutremură palatul.

Torțele se stinseră, armele de bronz căzură la pămînt zăngănind. Jilțurile preoților și tronul regelui se clătinară. Cu un zgomot asurzitor, zidul cel mare crăpă în două. Și toată podeaua de mozaic, începînd de la ușă, fu brăzdată de o crăpătură mare, ce se îngusta treptat, ajungînd pînă la treptele tronului.

Regele se uita cu groază la ea, de parcă ar fi privit un șarpe care se tîra, gata să-l muște.

De afară se auziră strigăte și plînsetul femeilor și al copiilor speriați. Dar în sală stăruia o liniște apăsătoare. În aceste cîteva clipe, toți cei de față trebuiau să se împace cu gîndul care le răsturna întreaga lor viață. Dar era atît de neobișnuit, de ciudat și de absurd, încît creierul refuza să înțeleagă... Și regele privea ca hipnotizat crăpătura sinistră, fără să poată rosti un cuvînt.

Pămîntul se zgudui din nou. Armele rămase încă pe pereți zăngăniră, iar țurțurii de cristal ce împodobeau torțele de bronz prinseră să se legene.

Regele se sculă de pe tron și, uitînd de etichetă, se apropie de fereastră, ca să-și răcorească tîmplele. Vîntul aducea pînă la el briza proaspătă și sărată a oceanului. Guan-Atagueragan privi în jos, spre luminile Atlantidei care se așternea la poalele Dealului Sfînt.

– Sărmană Atlantidă!... șopti el, repetînd cuvintele lui Ațro-Sanu.

Copleșit și buimac, se întoarse către cei din sală, își trosni degetele mâinilor împodobite cu inele și, plimbîndu-și privirile asupra preoților, îi întrebă:

– Ce putem face acum?

Membrii Consiliului Suprem se ridicară din jilțurile lor și se strînseră laolaltă, vorbind cu glas tare. Tot aerul solemn al adunării dispăru fără urmă. Vorbeau toți odată, gesticulînd, fără să se asculte unul pe altul. Numai Ațro-Sanu păstra o tăcere deplină, arătînd un calm desăvîrșit.

– Liniște! grăi el. E rușinos! Voi doar nu sînteți sclavi! Dacă ne pierdem capul, cine oare se va îngriji de salvarea noastră?

Nimeni nu mai scoase o vorbă. Toți amuțiră, stingheriți.

– Cu Atlantida s-a sfîrșit - continuă marele preot. Trebuie să ne gîndim la salvarea noastră și ea nu poate fi decît una singură: fuga. Să ne pregătim de drum, fără a mai pierde o clipă. Trebuie să luăm cu noi armele, armată, iată lucrul cel mai de seamă, căci va trebui să clădim din temelii toată puterea și măreția noastră... Mulți dintre prietenii noștri ne vor deveni dușmani. Trebuie să luăm cu noi bogățiile, animalele, grîne de sămîntă. Flota noastră poate transporta numai armata. Pentru locuitorii Dealului Sfînt și pentru cetățenii liberi, trebuie să construim noi și uriașe corăbii. Ne-așteaptă furtuni și potop de ploi, și corăbiile trebuie să fie în așa fel construite, ca să le poată ține piept! Să ne-apucăm îndată de lucru, fiecă clipă e prețioasă.

– Dar cine va construi corăbiile? Cine va lua asupra-și întreaga muncă pentru pregătirile de drum? Sclavii au fugit! spuse Kuntinașar.

– Trebuie să-i aducem înapoi - răspunse Ațro-Sanu. Să li se dea de știre că i-am iertat și-o să-i punem noi din nou la muncă.

– Niciodată! exclamă mînios regele. Cum, să-i iert pe răzvrătiți? Pe cei ce-au vrut să ia viața regelui? Niciodată! Îi vom pune la lucru pe ostași!

– Soldații vor avea și ei destulă treabă! îndrăzni să zică Ketçal-Kootla. Și-apoi... Ostașii mei nu sînt tîmplari și dulgheri! Ei știu să mînuiască doar sabia! Așa că ar trece cam mulțisor pînă ar deprinde noul meșteșug!

– Acum nu-i vreme de răzbunare... - spuse Ațro-Sanu. Avem de ales: sau îi iertăm pe sclavi, sau murim împreună cu ei.

– Mai bine să murim, decît să-i iertăm! răspunse cu îndărătnicie regele.

– Ce să fac! Voința ta e sfîntă! Atunci ne vom pregăti de moarte - spuse Ațro-Sanu, cătînd cu viclenie spre rege, pe sub sprîncenele-i stufoase.

– Dar eu... Oare eu am să pot scăpa? întrebă regele stingherit, și tăcu.

– Da, tu ai să izbutești să te salvezi, dar ce se va întîmpla cu tine dacă nu vei mai avea nici armată, nici preoți, nici arme, nici bucate, nici aur? Vei fi ca o frunză în bătaia vîntului.

Regele stătu în cumpănă.

– Uite ce-i - continuă Ațro-Sanu, cu același zîmbet tainic - tu vrei să te răzbuni, ei bine, sclavii n-au să scape de răzbunarea ta. N-avem decît să le făgăduim iertarea, dar nimeni nu ne împiedică să luăm cu noi doar atîția sclavi cît avem nevoie pentru călătorie și pentru a ne rostui pe noile meleaguri. Pe ceilalți îi vom lăsa aici și le vom făgădui că în ultima clipă ne vom întoarce după ei. Fii încredințat că mînia zeilor îi va ajunge aici mai repede decît sabia lui Ketçal-Kootla. Nu va scăpa nici unul... Iar cînd ne vom fi rostuit pe noile meleaguri și vom avea alți sclavi, vom putea să-i omorîm și pe răzvrățiții aduși din Atlantida. N-am dreptate?

Regele se încruntă și rosti printre dinți:

– Fie! Ketçal-Kootla, trimite crainici în toate pădurile. Să dai de știre sclavilor că regele s-a milostivit de ei.

XVI. BALAURUL ÎNARIPAT

În toate satele și orașele Atlantidei au fost trimiși crainici. În piață, lîngă templu, răsuna trompetele de bronz ale acestor vestitori ai nenorocirii. Ei strigau în fața mulțimilor speriate:

– Mînia zeilor a osîndit Atlantida la pieire! Și toți sînteți chemați, din porunca regelui, să munciți pentru obște... Trebuie să ne pregătim în grabă de fugă.

Poseidonis arăta ca un furnicar pus pe goană. Pretutindeni, oamenii alergau pe străzi, speriați, cu chipul palid, de parcă orașul ar fi fost cuprins de flăcări. Nenorocirea care-i lovise pe toți îi apropiase pe unii de ceilalți și sfărâmasse barierele dintre caste. Oameni necunoscuți, din diferite pături sociale, se strigau unii pe alții:

– Ai auzit?

– Da, este îngrozitor!

Și fiecare fugea în altă parte.

Părea că întreaga Atlantidă își pierduse capul. Oamenii își răvășeau avutul, zvîrleau ce era mai de preț și împachetau lucrurile netrebuincioase, alergau de colo-colo fără rost, uitînd să doarmă și să mănînce. Unii cădeau într-o ciudată stare de înțepenire totală, ședeau tăcuți, fără să audă nimic, ca niște statui. Femeile plîngeau strîngîndu-și copiii la piept.

Așa s-au scurs cîteva zile, pînă cînd Dealul Sfînt a început să organizeze lucrările.

Posomoriți, sclavii se întorceau din păduri, fără să pună prea mult temei pe mila regelui. N-aveau încotro. Totuși, o parte din ei nu se întoarse în Orașul Negru. Unii nu credeau în pieirea Atlantidei, alții preferau să moară liberi decît să fie din nou sclavi.

Primejdia care se apropia părea că înzecise puterile oamenilor. Toți munceau zi și noapte, îngăduindu-și doar un scurt răgaz ca să mănînce și să doarmă.

Prin păduri, pe drumuri de munte, treceau șiruri lungi de care pline cu lemne pentru șantierele unde se construiau corăbiile. Cînd oamenii și animalele cădeau morți de oboseală, erau trași la o parte din drum și munca se desfășura în același ritm grăbit.

Corăbiile ce ieșeau de pe șantier erau încărcate cu arme, lucruri de uz caznic, animale - nu numai domestice, dar și jivine sălbatice. Atlanții voiau să păstreze, atît cît le stătea în putință, tot ceea ce, pe noile meleaguri, le-ar fi amintit de țara lor însorită. Fiecărui cetățean liber i se îngăduia să ia cu el șapte perechi de animale domestice și păsări, precum și cîte două perechi de animale sălbatice.

Pe șantierele navale se construiau mii de corăbii, cu punți acoperite pentru vreme de ploaie și furtună.

Cu toate că se muncea de zor, fără preget, curînd s-a aflat că primele corăbii ce vor pleca spre larg abia vor putea lua o parte neînsemnată din bogățiile adunate de-a lungul mileniilor în Atlantida. Comorile regelui și ale preoților păreau nesecate. Se hotărîse ca în primul rînd să se transporte tot ce era mai de preț și mai mic ca volum. În cazul cînd catastrofa va mai întîrzia, bunurile rămase urmau să fie cărate pe uscat. Totuși erau puține speranțe că lucrul acesta va fi cu putință. Pentru a putea trimite cu primul convoi fie chiar o parte din bogățiile fără număr ale păturii conducătoare, trebuia să fie lăsați pradă unei morți sigure nu numai sclavii, dar și o parte din cetățenii liberi ai Atlantidei. Totuși, spre a se evita panica și răscoala, Dealul Sfînt încredința populația că toată lumea, pînă la ultimul sclav, va fi salvată înainte de producerea catastrofei.

În sfîrșit, pregătirile casei regale fură terminate. Toți membrii familiei se adunaseră în curtea palatului, înainte de a se urca pe puntea corăbiilor. Lipsa numai Sel, care încă mai zăcea închisă în Cuibul Vulturilor. Trimiseră după ea, dar solul se întoarse foarte încurcat: Sel nu se mai afla în Cuibul Vulturilor.

Logodnicul ei, regele Așșurului, tare se amărî auzind această veste, în vreme ce Guan-Atagueragan fu cuprins de aprigă mînie. El își pusese mari speranțe în căsătoria regelui Așșurului cu fiica sa, căci în clipa de față avea atîta nevoie de prietenia și ajutorul puternicului rege vasal! Dar, vai! va mai rămîne el oare vasal? Izbuti-va Guan-Atagueragan să-i păstreze cel puțin prietenia?

Regele porunci să fie chemată dădaca principesei Sel, bătrîna Gu-Șur-Ța.

Ea se înfățișă regelui, care o privea cu ochi înspăimîntători, și i se închină pînă la pămînt, plîn- gînd și ștergîndu-și lacrimile cu poala rochiei.

– Unde-i Sel? întrebă posomorit regele.

– Fii de trei ori slăvit... - și Ța căzu în genunchi - nu te mînia pe sclava ta... eu nu sînt vinovată... Am păzit-o ca pe lumina ochilor, dar noaptea trecută un balaur înaripat a coborît din munți... Avea aripi de liliac și picioare de leu... Scottea fum pe nas, iar pe gură - flăcări... Sel ședea pe balcon și se odihnea în răcoarea nopții. Cît ai clipi, balaurul o înșfăcă în gheare și se înălță cu ea în văzduh... Eu atîta am apucat, să mă agăț de mantia ei. Balaurul m-a ridicat și pe mine în înaltul cerului, dar... mantia s-a desprins de pe umărul sărmanei Sel și, împreună cu ea, am căzut și eu... Iată tot ce a mai rămas din biata Sel... Și Ța aruncă la picioarele regelui o mantie albastră de mătase, brodată cu crini argintii.

Toți încremeniră de uimire, auzind povestea bă- trînei, dar regele privi neîncrezător către preoți.

– Tu ce spui, Kuntinașar?

– Fii de trei ori slăvit... Nu știu ce să zic. Sel n-a putut să fugă... poate c-a fost răpită...

Regele rămase dus pe gînduri. O nenorocire după alta... Oare zeii îl pedepsesc pentru că se certase cu preoții? Mîndria și frica se luptau în sufletul său și în cele din urmă frica învinse.

– Facă-se voia zeilor! și adresîndu-se preoților, le zise: Rugați-vă zeilor ca mînia lor să nu ne urmărească în vecii vecilor... Iar eu... eu am să fac tot ce-mi va sta în putere... vă voi da înapoi toate drepturile voastre!... Corăbiile ne așteaptă. Dar voi căutați-o pe Sel și după plecarea noastră. Poate că vom izbuti s-o salvăm. Și, oftînd din greu, strigă sclavilor: Litiera!

Ultimul rege al Atlantidei, legănîndu-se ritmic în litiera de aur, cobora de pe Dealul Sfînt pentru a nu se mai întoarce niciodată aici...

XVII. „VEACUL DE AUR”

Aksa-Guam se vindeca încet. În delirul său vorbea neîncetat despre răsccoală.

În sfârșit, frigurile îl lăsară.

– Ce-i cu tine, fiule, ai înviat? îl întrebă cu blîndețe bătrînul Guamf.

Aksa-Guam privi în jurul său. Se afla într-una din vechile mine. O lumină slabă se strecura dinspre intrare.

– Trei săptămîni te-am păzit în vizuina asta de șobolani, să nu te găsească iscoadele voastre. La început, primejdia a fost mare, dar acuma au atîta treabă, că nu le arde de tine. A fost și Adișirna pe aici. A venit pe furiș, ca să ne cheme în pădure. Zice că-i tare bine acolo.

De îndată ce se însănătoși, Aksa-Guam plecă la Adișirna. Bătrînul Guamf îl însoți. Noaptea, ei se strecurau pe cărări tainice, printre copaci gigantici ce se înălțau aidoma coloanelor unui templu. Cîndva, demult, din acești copaci se făureau coloane. Acum însă slujeau la construirea corăbiilor.

– Poznaș mai e și nepotu-meu ăsta! Să vezi ce năzbîtie a făcut... Dar las' c-ai să vezi tu singur! trîncănea bătrînul Guamf, rîzînd cu gura-i știrbă.

Printre trunchiurile copacilor se zări o peșteră, iar în fața ei un foc. Cînd se apropiară, îl văzură pe Adișirna, care frigea într-o țeapă o căprioară de munte.

– Oho-ho-ho! strigă bătrînul Guamf.

Adișirna sări în picioare și puse mîna pe sabie, dar recunoscîndu-i pe bunic și pe Aksa-Guam porni în goană în întîmpinarea lor. Aksa-Guam îl salută prietenește. Și deodată, atrasă de glasurile lor, din peșteră ieși o femeie.

Aksa-Guam îi aruncă o privire și se dădu un pas înapoi, uluit de această întîlnire neașteptată.

– Prințesa Sel!

– Da, ea e - spuse Adișirna. Nevastă-mea - adăugă tînărul, plin de bucurie și sfiiciune.

– Ce cauți aici, Sel?

Se așezară cu toții în jurul focului și Adișirna îi povesti lui Aksa-Guam cum o răpise pe Sel „balaurul înaripat”. Acest „balaur” fusese chiar el, Adișirna, căci în cele din urmă se hotărîse s-o fure pe fată. În palat nu izbutise să pătrundă și atunci se folosise de singurul mijloc cu putință: făcuse rost de o frînghie groasă, pe care o înțepenise bine de vîrfurile muntelui, deasupra Cuibului Vulturilor, apoi coborîse pe funie pînă la balconul principesei Sel. Dar funia se dovedise prea scurtă; mai lipseau încă vreo doi metri ca s-ajungă. Adișirna se cățără din nou sus, își legă de astă dată picioarele și se aruncă cu capul în jos, întinzînd brațele pentru a o apuca de mîini pe Sel. Obişnuită cu exercițiile fizice, fata, puternică și mlădioasă, se cățără singură pe funie, iar în urma ei venea și Adișirna. Ca s-o scape pe bătrînă de mînia regească, tînărul apucă să-i spună în grabă povestea cu „balaurul înaripat care o răpise pe principesa”.

– Așa am izbutit să smulg din Grădina de Aur trandafirul ce nu-mi era îngăduit - își încheie el povestirea, privind-o drăgăstos pe Sel.

Aksa-Guam nu pricepu tîlcul acestor vorbe, dar Sel, la rîndul ei, zîmbi plină de dragoste lui Adișirna.

Bătrînul Guamf se pregăti de drum:

– Ei, copii, e timpul s-o iau din loc. Țalna de bună seamă că stă și bombăne cam de mulțor. Și voi nu-l uitați pe bătrîn! Iar cînd au să plece toate corăbiile, coboriți și voi din munți. E bine aici, nu zic ba, dar prea e frig... Preoții spun că Atlantida o să piară în flăcări... Eu, unul, nu-i prea cred! Ei, ce-o să fie?! O să bubuie, o să ne scuture oleacă, și cu asta gata. Cîte zgîlțîieli de-astea am apucat eu în viața mea! Dar pămîntul, să știți de la mine, e zidit cu strășnicie. Da, da, credeți ce vă spune moșul... Să vă aibă zeii în paza lor!

Și se mistui în umbra pădurii.

Aksa-Guam își făcu și el un culcuș într-o peșteră vecină; dar tare îi era greu să privească fericirea celor doi tineri! Văzînd-o pe Sel, rana lui - pierderea Atei - sîngera și mai rău.

Aksa-Guam căuta să-și uite durerea plimbîndu-se mult și stînd zile întregi la vînătoare. Adișirna și Sel, ca toți îndrăgostiții, erau egoiști și se arătau foarte mulțumiți de îndeletnicirea lui Aksa-Guam, care-i aproviziona cu vînat, astfel că puteau să-și petreacă tot timpul împreună. Ei trăiau acum în „Veacul de aur” și, copleșiți de dragostea lor, nici nu se gîndeau la catastrofă. În jurul lor se întindeau ținuturi neatînse de mîna omului; jos, întocmai ca o jucărie, se vedea marele Poseidonis, iar mai departe - pînza albastră a oceanului. În aerul curat de munte stăruia mireasma ierburilor și a cetinei, iar culmile înzăpezite din apropiere mai îmblînzeau arșița.

Negrăit de frumos era răsăritul soarelui. Concertul păsărelelor care cîntau cu mii de glasuri, zarea trandafirie și snopul de aur al razelor revărsate peste ocean îi făceau să cadă în genunchi dinaintea astrului ce răsărea și, cu sufletul cuprins de extaz, ridicau brațele către cer, înălțînd imn de slavă soarelui. Nu era o adorație pornită dintr-un sentiment religios, ci entuziasm pur în fața splendorilor lumii.

Mai tîrziu venea și Aksa-Guam, obosit, adesea plin de sînge, aducînd pe umeri vînat proaspăt, capre de munte și blana fiarelor ucise. În timp ce carnea sfîrîia pe jeratic, răspîndind un miros îmbietor, Aksa-Guam își istorisea peripețiile vînătorești.

Și zilele treceau pe nesimțite.

Părea că „Veacul lor de aur” nu va avea sfîrșit.

Dar catastrofa venea ea singură să le-amintească.

În ajunul erupției vulcanice, în viața pădurii începuseră să se petreacă lucruri ciudate. Păsările își părăseau cuiburile și se îndreptau, cîrduri-cîrduri, spre ocean, umplînd văzduhul cu țipetele lor. Din pămînt ieșeau șerpi și șopîrle uriașe. Șuierînd, nă- pircile se rostogoleau la vale, unele după altele. Printre copaci treceau în goană capre, vulpi și alte animale sălbatice mai mari. Caprele behăiau jalnic, fiarele răgeau și toate fugeau înnebunite în aceeași direcție: spre țărmul oceanului. Călcînd în picioare crengile copacilor și urlînd îngrozitor, trecu în goană un elefant singuratic. În aer plutea o liniște ciudată, acea încordare pe care o încearcă oamenii nervoși înaintea furtunii. Pămîntul însuși stătea neclintit. De cîteva zile nu se mai simțise nici cea mai slabă zguduitură, totuși o neliniște ce nu putea fi tălmăcită în cuvinte pusese stăpînire pe locuitorii pădurii.

Adișirna și Sel căutau să-l convingă pe Aksa-Guam să nu mai plece la vînătoare.

– Vedeți-vă de treabă! răspunse acesta. Acum e timpul cel mai prielnic pentru vînătoare. Ia uitați-vă, caprele trec turme întregi. Rămîneți cu bine, n-am să zăbovesc mult! și, cu pași voioși, se afundă în desișul pădurii.

Adișirna și Sel îl urmăriră îngrijorați cu privirea.

Aksa-Guam ieși într-o poiană și se opri uimit. Tot locul mișuna de capre care fugeau înnebunite. Tînărul tocmai voia să-și aleagă una din ele în care să-și arunce sulita cînd, deodată, o zguduitură cumplită îl zvîrli la pămînt. Caprele se prăvăliră și ele, dar îndată se sculară, behăind jalnic, o rupseră la fugă la vale, mai repede ca înainte. Zguduitură fu urmată de o explozie de o forță neobișnuită. Urechea omenească n-a mai fost în stare s-o perceapă ca zgomot. Lui Aksa-Guam i se părea că cineva îl lovise cu putere peste amîndouă urechile. Căzu din nou, aproape pierzîndu-și cunoștința. Stînd culcat pe pămînt, văzu cum deasupra culmilor semețe ale munților se înalță o coloană uriașă de aburi. Cu zgomote asurzitoare, craterul vulcanului zvîrlea afară munți întregi de pietre de toate mărimile. Aburul, apa și cenușa, înălțîndu-se din ce în ce mai sus, se prăvăleau peste creste, întocmai ca o umbrelă. Cerul se acoperi repede de pîclă. În cîteva clipe nori negri se învîlătură deasupra craterului. Un fulger brăzdă văzduhul, însoțit de bubuitul tunetului. Picături de ploaie și pietre mărunte începură să cadă cu zgomot pe frunzele copacilor și pe stînci. Urechea, care acum se mai obișnuise cu aceste detunături ale vulcanului, surprinse un urlat îndepărtat ce se apropia iute-iute.

– De unde vine urletul ăsta? țipă Aksa-Guam și deodată văzu coloane de aburi și de nori împru- mutînd culoarea purpurei. Focul și aburul fierbinte topeau zăpezile veșnice din vârful munților.

Da, într-adevăr, așa era. Peste cîteva clipe, cascade uriașe se prăvăleau de pe creste, tîrînd cu ele bolovani de mii de tone, trunchiuri de copaci și fiare sălbatice care se zbăteau deznădăjduite.

Încă o clipă, și un puhoi de ape năvăli în valea pe al cărui mal înalt se găsea, în vremea aceasta, Aksa-Guam. Drumul către peșteră era tăiat. Tînărul nici nu se mai putea gîndi să străbată șuvoiul năprasnic. Trebuia să chibzuiască numai la propria-i salvare.

Aburul cobora tot mai jos, umplînd văzduhul cu miros înăbușitor de sulf și bioxid de carbon. Aksa-Guam ametea... Cîteva pietre îl lovira pricinuindu-i dureri... El se ridică de jos, își înfășură capul în pielea de leopard ce-i acoperea trupul și se repezi devale, pe creasta de munte rămasă între cele două torente de apă.

Statuia zeului soarelui, cioplită în stîncă și care stătea în calea șuvoaielor, plesni în două. Dealul Sfînt însă nu putea fi niciodată acoperit de apă și într-acolo fugea Aksa-Guam. Adunîndu-și ultimele puteri, izbuti în sfîrșit să ajungă. Dar aici îi fu dat să vadă alte grozăvii. Grozăviile nebuniei omenesți.

Aici, pe deal, se adunaseră sclavii părăsiți și osîndiți la pieire. În oraș nu se mai aflau nici un fel de autorități. Plecase și regele, și preoții, și soldații. Acum, toți erau liberi și egali. Și toți erau înspăimîntător de bogați... Da, da! În Atlantida rămăseseră încă bogății fără seamă. Cutremurul năruise toate tainițele ce ascundeau comorile, și din temple, piramide și palate curgeau gîrlă în drum și în noroi munți de aur, diamante și smaralde... Nebunia cuprinsese mulțimea... Sclavii adunau nestematele, le puneau în saci, se încăierau smulgîndu-și unul altuia ceea ce strînseseră, se omorau... îngropau diamantele, înșfăcau pumni întregi de pietre prețioase, le strîngeau la piept cu lăcomie sau deodată le zvîrleau în jur, hohotind ca nebunii. Și în lumina purpurie a vulcanului, nestematele străluceau în noroi ca niște picături de sînge. Alții îmbrăcau veșmintele grele ale preoților, țesute cu fir de aur și presărate cu briliante, sau hainele de sărbătoare ale regelui și, punîndu-și pe cap coroane înalte și tiare, dansau un dans al nebunilor... Dar bubuiturile sinistre, neîntrerupte, ale vulcanului acopereau tot acest vacarm.

„Ce se va întîmpla oare dacă mă va recunoaște vreunul dintre ei?” se gîndi, îngrozit, Aksa-Guam.

Dar toți erau prea tulburați ca să-și mai dea seama de ceva. Aproape înnebunit, Aksa-Guam porni în goană spre Orașul Negru.

„Bunicul Guamf, Țalna, ce-o fi cu ei?”

Ajunsese aproape de casa lor cînd pămîntul se cutremură din nou. Și deodată o crăpătură uriașă se căscă între el și casa bunicului Guamf, iar din adîncul pămîntului țîșniră aburi încărcăți cu sulf. Prin vălătucii aceștia de aburi, el o văzu, pe cealaltă parte a prăpastiei, pe micuța Le, sora lui Adișirna, care dădea din mînuțe și striga ceva.

Dar Aksa-Guam nu putea s-o ajute... Vîntul mîină într-o parte aburii și el văzu cum un pietroi căzu din cer peste copilă și o omorî, țintuindu-i de pămînt căpșorul cîrlionțat.

– Aici nu mai am pe cine salva! strigă el și, deznădăjduit, se năpusti spre port.

Acolo se mai afla încă ultima dintre corăbii. Vîslașii apăsau cu toată greutatea trupului lor pe vîsle, dar vîntul, care bătea cu putere din față, le îngreuna ieșirea în larg. Aksa-Guam se aruncă în valuri și începu să înoate. În mijlocul talazurilor înalte și furioase, luminate de strălucirea roșie a vulcanului, se vedeau capetele sclavilor. Ei se îndreptau spre corabie, dar puțini erau aceia care ajungeau la țintă: unii se înecau în valuri, alții erau omorîți de pietrele ce cădeau din cer. Cei care se apropiau de navă, se duceau la fund uciși de sulitele celor de pe bord.

Aksa-Guam înota cu îndărătnicie, încleștîndu-și dinții. Bezna devenea tot mai deasă, valurile se ridicau din ce în ce mai sus. Vîslașii se străduiau din răputeri și în sfîrșit izbutiră să urnească din loc corabia. Il zăriră pe Aksa-Guam și sulitele plescăiră în jurul lui.

Dar tînărul se dădu la fund, înotă pe sub apă pînă la corabie și, cu brațul istovit, se prinse de un inel de bronz.

XVIII. PIEIREA ATLANTIDEI

Adișirna și Sel nu avuseseră nimic de pățimit de pe urma primei erupții, care scosese din măruntaiele pămîntului mase întregi de aburi, noroi și pietre. Ei se adăpostiseră în peșteră de ploaia de bolovani, iar șuvoaiele care se năpusteau la vale ca niște cascade furtunoase alcătuiau în fața peșterii o perdea de apă. Apa nu le lipsea, iar în peșteră aveau poame uscate și carne afumată pregătită de Aksa-Guam.

Dar Aksa-Guam dispăruse fără urmă și Adișirna și Sel plîngeau moartea lui.

Trecură cîteva zile.

Cînd apele scăzură, Adișirna și Sel ieșiră din adăpostul lor. Priviră în jur și rămaseră încremeniți de uimire. Locurile erau de nerecunoscut. De o parte și de alta a peșterii se mai scurgeau încă, clipocind, șuvoaie de apă tulbure. Trunchiurile uriașe ale copacilor zăceau asemenea unor cadavre pe cîmpul de luptă. Copacii care nu fuseseră doborîți își pierduseră frunzișul, și așa, golași, cu crengile rupte, te întristau. Apa săpase fâgașe și gropi mari de tot, mișcase din loc stînci, adusese mormane uriașe de pietre, mîl și noroi, amestecate cu cenușă. Printre copacii doborîți în mocirlă se vedeau stîrvurile umflate de apă ale fiarelor și păsărilor.

Pămîntul era pustiit, schilodit și transformat într-un deșert. Tăcerea de moarte era sfîșiată doar de urletul vîntului.

Cerul se arăta posomorit și aspru. Soarele nu se mai zărea, o pînză groasă de aburi și cenușă acoperise albastrul strălucitor al bolții.

Atlantida își pierduse toate culorile și toată strălucirea ei... Lui Adișirna i se părea că privește cadavrul inspăimîntător de mutilat al unei ființe iubite.

Era cutremurat și ca om, și ca artist. Gîndul că totul va pieri puse stăpînire pe el pentru prima oară și nu-l mai părăsi.

Asemenea unor copii speriați și părăsiți, tinerii se lipiră unul de celălalt și multă vreme, cu o groază mută întipărită pe față, priviră lumea aceea pustiită...

Lacrimile curgeau pe obrajii frumoasei Sel. Adișirna băgă de seamă și căută s-o liniștească:

– Nu te întrista, Sel, n-a pierit încă totul. Gîndește-te ce s-ar fi întîmplat cu noi dacă am fi coborît mai devreme. Mi te-ar fi luat și te-ar fi dus departe, iar pe mine m-ar fi așteptat neîndoielnic moartea. Acum, să ne gîndim la salvarea noastră. O s-ajungem în port și o să vedem dacă n-a mai rămas vreo corabie cu pînze. Dacă nu găsim, o să fac o plută, îi pun o pînză și o să încercăm să ajungem pe continentul de la răsărit. Trecătoarea nu-i prea mare. Și apoi acolo se află multe insule mărunte. Mîine, în zori, pornim la drum.

– Oh, dacă vulcanul ne-ar fi dat răgaz măcar cîteva zile... Dar mîine dimineață trebuie să plecăm...

Vulcanul nu le dădu însă nici un răgaz.

În aceeași noapte, pe cînd Sel dormea liniștită, pe pieile așternute jos, iar Adișirna se gîndea la fuga lor, forțele subterane ale focului se puseră din nou pe lucru. Erupția de aburi fusese doar începutul.

O puternică zguduitură subterană cutremură deodată peștera. Un pietroi se desprinse din boltă și o lovi în umăr pe Sel. Fata țipă de durere și se trezi. Adișirna se repezi spre ea, o luă în brațe și o scoase din peșteră.

La lumina focului, tînărul văzu cu groază că umărul ei era strivit. Ar fi vrut să plece de îndată cu prețioasa-i povară, dar nu era cu putință: sus, se afla un perete abrupt, iar jos, două șuvoaie clocotitoare înconjurau stîncă și, unindu-și apele, le tăiau drumul. Nici gînd să poată străbate torentul clocotitor, plin de bolovani, ce se rostogoleau în bezna nopții, cu această povară vie în brațe.

Adișirna o culcă jos pe Sel. În jurul lor se auzea vuietul asurzitor al vântului, urletul furtunii, bubuiturile bolovanilor ce se rostogoleau în puhoaiile furioase, zgomotul tunetului, al ploii și bezna... Deodată, acoperind toate aceste sunete, din însăși inima pământului se slobozi o detunătură surdă, care creștea neconținut, apropiindu-se și zguduind pământul. Și pământul, cutremurându-se din temelii, începu să se ridice, să se lase, să se lege dintr-o parte în alta. Urletul subteran ce izburcea la suprafață într-o vîlvătaie sinistă creștea din ce în ce și deodată se transformă într-o explozie asurzitoare, de o forță supranaturală. Tot vârful conic al vulcanului zbură în nori. Bucăți de stîncă săriră în aer, luminate din adînc de strălucirea tot mai puternică a lavei încinse care urca pe craterul vulcanului. Norii deveniră stacojii, de parcă ar fi fost mînjiți cu sînge. Pe fundalul mohorît al munților, într-o parte a vârfului retezat al vulcanului, se ivi deodată o pată de o strălucire orbitoare. Era lava topită, care se revărsa peste buza craterului. Curînd începu să se simtă răsufierea ei fierbinte. Aerul se încărca tot mai mult cu sulf și bioxid de carbon. Era din ce în ce mai greu să respiri. Bolovani uriași, zvîrliți în văzduh, se prăvăleau înapoi în gura vulcanului, dar aburii ce țîșneau din fundul pământului prin craterul îngust îi aruncau din nou afară. Și totul se petrecea însoțit de zgomote, zăngănituri și bubuituri neobișnuite, de parcă undeva lucra o fierărie de dimensiuni monstruoase. Pietre mai mici ajungeau pînă la Adișirna și Sel și, cu un zgomot sec, cădeau în preajma lor. Tînărul era atît de uluit, încît ședea nemișcat, ațintindu-și privirile înnebunite asupra fișiei orbitoare ce se lătea neconținut în jurul craterului.

Lava încinsă, asemenea unei salbe incandescente, înconjurase tot gîtul vulcanului. Și salba aceasta sporea mereu, iar din ea începură să se desprindă, curgînd în jos, peste ghețarii seculari, „țurțuri” prelungi. Gheața se topea, prefăcîndu-se în șuvoaie vineții, în răsfrîngerile focului vulcanic. Alte puhoai năvalnice de apă se năpusteau la vale.

Cînd lui Adișirna i se păru că totul s-a sfîrșit, băgă de seamă, plin de fericire, că torențele de lavă, răcite de aer, pământ și apă, se solidifică pe măsură ce coboară, își pierd treptat luciul și, în sfîrșit, se acoperă cu o crustă întunecată. Pe crusta aceasta mai strălucesc uneori, ca scînteile unui foc stins, șuvoaiele de lavă topită ce se scurg pe dedesubt. Treptat-treptat însă se sting și ele. Dar alte torențe de lavă izbucnesc iarăși peste buza craterului și cu o iuțea uimitoare aleargă pe crusta netedă și fierbinte a lavei care s-a răcit. Dar ajungînd la capătul șuvoaielor solidificate, torențele cele noi își mai domolesc goana și, atingînd pământul rece și bolovănos, încep să se răcească tot atît de încet.

Cu fiecare nou șuvoi, lava cobora tot mai la vale, și cu cît era mai aproape de crater stratul de lavă, cu atît era mai gros.

Din pricina aerului înăbușitor și a ranei de la umăr, Sel își pierduse cunoștința.

Adișirna o ținea în brațe, ca pe un copil, și se străduia s-o readucă în simțiri, repetînd într-una:

– Ah, de-am apuca să se facă ziuă!

El nu știa că de mult mijiseră zorile, că trecuse și de amiază, dar cerul și pământul rămîneau învăluite în aceeași bezna, luminată doar de răsfrîngerile purpurii ale vulcanului.

Deasupra craterului se învolburau vîlvătaie de aburi și nori, care, în lumina focului, păreau flăcări. Fulgerele, asemenea unor șerpi, brăzdau haosul. Bubuiturile tunetului înăbușeau duruitul neîntrerupt al vulcanului.

Nu mai putea să aștepte. Pietre destul de mari începură să cadă tot mai des în jurul lor. Cîteva îi loviră pe Adișirna și pe Sel. Fata respira din ce în ce mai greu. În lumina vineție, chipul ei, cu ochii stinși, cu gura întredeschisă, cu o schimă de durere întipărită pe obraz, părea al unui mort.

Adișirna răsufle și el anevoie, trăgînd adesea în piept aerul otrăvit, cu gura larg căscată. Simțea că stropi de ploaie fierbinte i se preling pe corp, amestecîndu-se cu sudoarea rece. Capul i se învîrtea, urechile îi țiuiau și parcă ciocane îi băteau neconținut în tîmple.

Se ridică cu greu, luă în brațe trupul lipsit de viață al iubitei, dar deodată, părăsit de puteri, se lăsă la pământ... Picioarele îi tremurau de slăbiciune și emoție. Pământul întreg se

zguduia, îi fugea de sub tălpi, apoi dintr-o dată se înălța silindu-l să-și îndoiaie genunchii. Tînărul simțea că e gata să-și piardă cunoștința. Făcînd o ultimă efortare, își învinse slăbiciunea. După ce înfășură capul lui Sel și pe al său cu piei de animale, se așternu la drum, dar în brațele-i vlăguite, trupul fetei atîrna din ce în ce mai greu. Cădea împreună cu ea, îi asculta răsuflarea și apoi o pornea din nou prin pădurea schilodită care gema, împiedicîndu-se la tot pasul de pietre, trunchiuri și stîrvuri de animale, pînă cînd un torent furios îi tăie calea. Adișirna se opri nehotărît. Apa clocotea, bolovani uriași, duși de șuvoi, bubuiau ciocnindu-se de malurile abrupte ale albiei. Se întoarse înapoi, căutîndu-și scăparea. Dar torentele de lavă coborîseră și mai jos. Ele ajunseseră aproape de peștera lor, acum părăsită... Trebuia să ia o hotărîre.

Adișirna căută un vad. Adunîndu-și puterile, încercă să traverseze torentul clocotitor, dar năvala apelor îl doborî numai de cît, și el se duse la fund împreună cu Sel. În aceeași clipă fu zvîrlit afară și lipit de mal, simțind o durere puternică în coaste. Se cățără anevoie pe mal și o așeză jos pe Sel. Apa îl mai răcorise puțin. Fata începu să dea semne de viață.

După ce se odihni, porni mai departe. Pe-aici, ploaia de pietre era mai rară și copacii își păstrasera o parte din frunzișul lor, stăvilind pătrunderea gazelor otrăvitoare. Adișirna începu să respire mai în voie și grăbi pasul. Dar, ca și înainte, mergea tare greu din pricina pămîntului care se legăna într-una. Trebuia să ocolească crăpăturile și cutele formate de rocile muntoase. În sfîrșit ajunse la Dealul Sfînt.

Aici nu mai domnea aceeași nebunie la care fusese martor Aksa-Guam. Cei mai mulți dintre sclavi se ascunseseră în subsoluri. Pe străzi nu vedeai decît oameni ce-și pierduseră mințile. Și erau mulți la număr. Rîdeau în hohote, săreau ca apucați, dădeau din mîini sau plîngeau sfîșietor, smulgîndu-și părul.

Alții ședeau jos pe pămînt, nemișcați ca niște statui și nepăsători la tot ce se petrecea în jur.

Încă o bubuitură puternică zgîlțîi pămîntul. Din conul vulcanului se ridică o coloană de fum și foc, se înălță mai sus de nori, se lăți deasupra craterului ca o umbrelă deschisă și deodată începu să se prăvălească iute la pămînt.

Prima rafală de vînt aduse nori grei de fum înecăcios. Adișirna simți plutind în aer gaze otrăvitoare. Se înăbușea. Era prea tîrziu ca să mai fugă în port... Privi în jurul său și își dădu seama că se află lîngă palatul lui Ațro-Sanu, marele preot, păstrătorul Supremelor Taine. Porțile grădinii stăteau larg deschise. Se năpusti înăuntru, intră în palat și, pornind pe coridoarele ce-i erau cunoscute, coborî în încăperile subterane.

Aici aerul era mai curat. Dar toți pereții crăpaseră. Ajunse în bibliotecă și se opri înmărmurit. Tavanul camerei se prăbușise și prin spărtura uriașă se vedea cerul vinețiu. Pe jos zăceau cadavrele cîtorva sclavi, slujitori ai lui Ațro-Sanu, care fuseseră striviți de molozul căzut din tavan. Pe una din mese ardea o torță. Mormane întregi de tăblițe de bronz se aflau acolo.

La masă ședeau însuși Ațro-Sanu, în îmbrăcămintea-i neagră de preot. Liniștit ca întotdeauna, scria cu stilexul său pe o plăcuță de bronz.

– Cum, ești aici? exclamă plin de uimire Adișirna.

Ațro-Sanu înălță capul și-l privi pe Adișirna. O luminiță vicleană scînteie în ochii lui negri, plini de viață:

– A-a-a! „Balaurul înaripat” a venit în zbor din munți și a adus porumbița furată?

Adișirna o așeză jos pe Sel și încercă s-o aducă în simțiri.

– Las-o! zise cu asprime Ațro-Sanu. Uitarea de sine este un dar prețios al naturii. N-o lipsi de acest dar. Vino aici!

Adișirna se supuse. Înelind-o pe Sel, se apropie de preot.

– N-ai plecat? îl întrebă el pe Ațro-Sanu.

– Vreau să mor cu Atlantida - răspunse preotul liniștit și adăugă, zîmbind: Și-apoi trebuie să scrie cineva cronică pînă la sfîrșit. Fără aceste fapte petrecute în ultimele zile ale Atlantidei, istoria ei va fi ciuntită.

– Dar la ce bun dacă Atlantida va pieri? întrebă nedumerit Adișirna.

– Pier popoarele, dar omenirea trăiește - răspuse Ațro-Sanu. Povestește-mi ce ți s-a întâmplat și ce-ai văzut, iar eu am să scriu. Toți sclavii mei au murit și observațiile mele sînt destul de puține la număr.

În cuvintele lui Ațro-Sanu era ceva poruncitor.

Adișirna, ca în vis parcă, începu să depene firul, iar Ațro-Sanu nota cu grijă, punîndu-i din cînd în cînd întrebări.

Podeaua, pereții și mobila se clătinau, plăcuțele de bronz zăngăneau mișcîndu-se pe masă, scaunul pe care ședea Ațro-Sanu se legăna într-una. Ploua cu găleata și șuvoaiele ce curgeau prin spărtura tavanului se lăteau în băltoace pe jos, amestecîndu-se cu băltoacele de sînge ale sclavilor uciși, dar Ațro-Sanu scria liniștit, plin de însuflețire, ca întotdeauna.

Gazele otrăvitoare începuseră să pătrundă treptat și aici. Adișirna avea ameteți puternice... Privea lespezile de piatră, străduindu-se să reconstituie în mintea-i tulburată o anumită întîmplare, dar nu izbutea de loc: i se pare lui sau într-adevăr lespezile se îndepărtează una de alta, iar între ele se cascadează un hău care crește, crește necontenit? Și deodată își dădu limpede seama că toate acestea nu sînt vis, nici rătăcire: o crăpătură largă spintecă podeaua, prefăcîndu-se într-un hău fără fund și despărțindu-l de Sel. Sel, culcată de cealaltă parte a prăpastiei, începu să plutească împreună cu podeaua, depărtîndu-se mereu de el. Zidurile groase se legănau, se prăbușeau, totul se legăna și se prăbușea. Deodată, Ațro-Sanu, împreună cu tăblițele și stilexul lui, se prăvăli undeva, în gol...

Adișirna se aruncă spre crăpătura din podea, în- tinzînd mîinile către Sel, dar simți o lovitură dureroasă în umăr și căzu. Căzu jos și văzu cum prăpastia dintre el și draga lui creștea cu o iuțea neașteptată, prefăcîndu-se într-o genune mistuită repede de flăcări. Pereții se îndepărtaseră mult unul de celălalt, dezvăluind privirii vulcanul și întinderea oceanului. Podeaua se ridică și Adișirna, pierzîndu-și cunoștința, văzu ultima priveliște din viața sa: prăpastia care tăia în două întreg continentul Atlantidei, pornind de la un țărm la celălalt al oceanului, peste crestele munților. Genunea dată la iveală era cuprinsă de vîlvătăi. Și oceanul se revărsa în hăul acesta de foc. Apa se transformă în aburi, sfișind continentul tot mai mult și zvîrlind noi trîmbe de foc... Se luptau între ele, prinse într-o aprigă încleșcare, forțele dezlănțuite ale naturii... Pesemne, totul a durat cel mult cîteva clipe.

Adișirna fu zvîrlit în sus, împreună cu Dealul Sfînt, ajungînd pînă la norii mițoși, și-apoi, tot așa de vijelios, se prăvăli și se scufundă în bezna oceanului, cu tot Poseidonisul, cu toate templele, piramidele, farul, lanțul muntos, oamenii și animalele.

Sfîrșitul!

Într-o singură noapte, Atlantida a dispărut.

Pe locul unde s-a aflat înfloritoarea Insulă a Fericiților, clocoti într-un vârtej turbat o pîlnie uriașă, ale cărei dimensiuni întreceau întinderea continentului.

Flăcări și aburi țîșneau din ea, ca niște conuri uriașe de foc și apă.

Lupta focului cu apa începu treptat să se domolească. Dar deasupra Atlantidei dispărute, fața oceanului nu se liniști și pe valuri pluteau trunchiuri de copaci, cadavre de oameni și animale.

XIX. CORABIA MORȚILOR

O corabie mare, scîrțîind din toate încheieturile, fără catarge și fără vîsle, dusă de curentul vijelios al apei, plutea pe oceanul clocotitor, sub cerul plumburiu, care cernea peste lume o lumină sinistă, posomorită.

Părea că bolta, îngreunată de povara norilor uriași și lăptoși, se prăbușise deasupra oceanului. Iar oceanul, într-o pornire turbată, își revărsase coamele înspumate ale valurilor dincolo de nori. Uraganul și ploaia torențială, talazurile și norii zburau vijelios într-o horă îndrăcită, îmbrățișîndu-se și contopindu-se într-un haos năprasnic al stihilor dezlănțuite.

Urletul vîntului și bubuitul valurilor înfuriate zgîlțiau corabia aproape distrusă, și ea trosnea, scîr- ția și tremura cuprinsă de fiori, întocmai ca un animal înainte de moarte. Uraganul lăsa în urmă norii și valurile. Valurile lăsau în urmă corabia și toate laolaltă zburau vijelios, cu o iuțeață năprasnică, vrînd parcă să se smulgă de pe fața pămîntului și să se zvîrle în genunea universului. Din cînd în cînd, snopi de foc sfișiau norii mohorîți, iar bubuituri puternice înăbușeau vuietul furtunii. Pentru o clipă, fulgerul lumina muntele de apă la poalele căruia se îngropase corabia și, cu un sîsîit monstruos, împrôșca aburi peste locul unde ea se prăbușise.

La izbucnirea fulgerului se zăreau în beznă cele cinci punți ale corăbiei, cu sclavii așezați unul în spatele celuilalt și ferecați în lanțuri.

Toți erau morți.

Cadavre țepene, ei mai țineau încă cu degete încovoiate sfărîmăturile vîslelor grele. În ochii sticloși încremenise groaza morții. Vîntul flutura zdrențele de pe trupurile aproape dezgolite.

Împărtășiseră cu toții soarta „statului soarelui”, care îi înrobise. Măreața Atlantida pierise în fundul oceanului, mistuită de focul vulcanilor. O dată cu ea pieriră și sclavii ei... Pieriră și preoții care încercaseră să scape fugind.

Numai într-un singur om mai licărea viața.

Un bătrîn sever, cu o barbă mare și cărunță, viu încă sub lințoliul de apă ce se scurgea pe îmbrăcă- mintea-i lungă și neagră, stătea la prova corăbiei, cu o privire întunecată și rece, ca însăși bezna, și cu mîinile încheștate pe trepiedul pe care se înălța discul de bronz al soarelui. Preotul iscodea întunericul, căutînd țărmlumii ce supraviețuise și unde corabia ar fi putut acosta.

În răstimpuri de o clipă, cînd printre nori se zărea cerul, atlantul încerca să afle după stele direcția în care se îndrepta. Valuri uriașe se ridicau în calea lui, micșorînd iuțeața navei.

Aceasta fusese una din nenumăratele corăbii care părăsiseră în convoi țărmlurile Atlantidei, cea osîndită la pieire, atunci cînd ceasul îi sunase necruțător.

Una dintre cele multe... Dar ce se întîmplase cu celelalte corăbii?

Primele vase care părăsiseră Atlantida duceau familia regelui și familiile preoților. Preotul acesta întovărășise convoiul care, după ce traversase strîmtoarea africană, acostase la țărml.

În vremea aceasta, Atlantida se zguduia din temelii, în urma cataclismului subteran, iar în capitala ei, mărețul Poseidonis, zidurile tuturor clădirilor crăpaseră. Bezna se lăsa tot mai deasă și de sus turna într-una. Soarele, stacojiu și palid, se iveră din cînd în cînd: chipul mînios al zeului. Preotul își aminti de caravana tristă care se înșirase de-a lungul drumurilor, îndreptîndu-se spre inima Africii și semănînd cu o procesiune funebră. De altfel, așa și era: murea „statul soarelui”, pierrea marea Insulă a Fericiților, dispărea o înaltă civilizație.

Ca o panglică nesfîrșită, convoiul străbătea tufișurile și pădurile Africii apusene, meleagurile de unde odinioară atlantii își aduceau sclavii. Caravana se mișca tot mai departe, către țările Toltekilor, Maia și Carii. Zilele se scurgeau mai posomorite ca nopțile. Femeile plîngeau în hohote, copiii țipau, sclavii gemeau sub bici, răgeau catîrii și cămilele. Carele grele de bronz se împlîntau în noroi. Lumina roșie a torțelor smulgea din beznă cînd statuia de aur a zeului ce se legăna ritmic pe brațele preoților, cînd matahala, lucind în ploaie, a elefantului sacru, cînd sulîțele și săbiile de bronz strălucitoare, cînd fața speriată a vreunei femei cu un prunc în brațe.

Pentru o clipă, lumina căzu pe o litieră aurită. Acolo se zărea chipul aceluia care nu demult fusese stăpînul lumii: Guan-Atagueragan, ultimul rege al Atlantidei.

„Puterea atlantilor trebuie să fie la fel de neclintită ca însuși pămîntul” - își aminti preotul cuvintele preferate ale regelui. Și iată-l acum, palid, chinuit, jalnic stăpîn al lumii, mai neputincios și mai neînsemnat din pricina dorinței de a-și păstra masca, voind să pară măreț și trufaș.

Urletul uraganului și şuierul vijeliei se contopeau într-un singur sunet prelung, un sunet uniform, fără sfârșit, ca vaierul pământului muribund.

După ce întovărășise pînă în inima continentului african pe acești primi fugari, preotul făcuse cale întoarsă ca să slujească drept călăuză și celorlalte corăbii.

Bezna coborîse și mai neagră deasupra Atlantidei. Pământul tremura ca prins de friguri. Zguduiturile scurte se repetau tot mai des și mai puternic. Poseidonis era luminat de făclii. Unul din vîrfurile vulcanului fumea, iar deasupra lui stăruia o lumină sinistă, roșiatică. Multe clădiri se năruiseră.

Preotul trecu pe Dealul Sfînt, spre templul lui Poseidonis. De aici răzbătea zgomotul mulțimii, plînsetele oamenilor părăsiți și condamnați la moarte sau la exil. Tumultul acesta era înăbușit de bubuiturile vulcanului, care răsufla din greu, ca și cum își aduna puterile.

Casta preoților plecă cu ultimul convoi. În Atlantida nu mai rămăseseră decît sclavii, lăsați în voia sortii, și încă vreo cîțiva cetățeni liberi, care erau prea strîns legați de patria lor însoțită și care nu credeau în pieirea apropiată a Atlantidei.

Flăcările cuprinseseră tot vîrfurile vulcanului în clipa cînd ultimele corăbii începuseră să ridice ancorele de bronz. Loviturile subterane se simțeau tot mai des, chiar și pe apă, și corăbiile se cutremurau.

În sfîrșit, navele se desprinseseră de țărîm, părăsind pentru totdeauna Atlantida cea prosperă. Mireasma florilor ei se amesteca acum cu mirosul înăbușitor al sulfului vulcanic. Tot dealul, la poalele căruia se afla templul lui Poseidonis, era luminat, dar nu de strălucirea binefăcătoare și dătătoare de bucurii a zeului soarelui, ci de focul înfiorător, sîngeriu, din străfunduri.

Sclavii rămași pe țărîm întindeau brațele spre navele care se îndepărtau, cădeau în genunchi, implorînd să fie luați și ei. Mulți porneau înot, ajungeau pînă la corăbii și se agățau de lopeți, stînjinînd vîslașii. Atunci, săgeți cu vîrfurile de bronz bine țintite sau sulițe trimise de pe punți îi omorau. Pe țărîm, femeile își întindeau copiii, amenințau cu pumnii, zvîrleau cu pietre în urma celor plecați. Unele își pierdeau mințile și, rîzînd în hohote, își aruncau pruncii în apă.

Corăbiile părăsiră portul. Vîntul umflă dintr-o dată pînzele triunghiulare ale catargelor și purtă fugarii în bezna, pe oceanul necuprins, spre un viitor necunoscut...

Și iată-l rămas singur... Poate singurul supraviețuitor dintre toți cei care au plecat cu ultimul convoi.

Dar unde-l mîină curenții? Vedeau-va el vreodată soarele?

Zi de zi, aerul se răcea tot mai mult. Norii încă mai acopereau cerul, dar aveau o culoare cenușie. La fel de cenușii erau și apele oceanului.

Ziua începuse să se deosebească de noaptea, cînd o lumină posomorită învăluia corabia și fețele vineții, încremenite, ale morților, precum și ochii lor albicioși. Frigul străpungea, cu răsuflarea-i de gheață, mădulele preotului, obișnuit cu căldura verii veșnice. Dar o dată cu gerul, mai dispărea și mirosul de stîrv răspîndit de cadavrele oamenilor și animalelor moarte de pe vas.

Cu mîinile înghețate, preotul își puse haine de blană, aflate printre lucrurile de pe corabie.

El băgă de seamă că apele curg oblic, cînd oprind, cînd grăbind mersul navei: corabia nimerise în regiunea recifelor submarine.

Și, în sfîrșit, fugarul văzu țărîmul.

Stînci sălbatice, lipsite de viață, posomorite și acoperite de zăpezi să înălțau deasupra oceanului cenușiu.

Cerul mohorît cernea molcom fulgi mari de nea.

Așadar, iată pământul cel nou, unde va fi nevoit să pună capăt peregrinărilor sale.

Curenții repede mîină corabia spre uscat și o aruncă pe un banc de nisip de pe țărîmul stîncos.

Ultimul atlant păși pe pământ.

Bătrînul cu înfățișarea aspră se urcă pe un dîmb și privi lumea aceea străină și vrăjmașă lui. În jur totul era pustiu și mort. Doar niște păsări necunoscute, țipînd ascuțit, zburau deasupra valurilor oceanului.

Se lăsă noapte. Străinul se adăposti într-o peșteră, aprinse focul sacru, așeză trepidul cu discul soarelui și, întinzînd spre lumină și spre foc mîinile-i înghețate, cîntă cu glas spart, bătrînesc, Imnul Soarelui.

Veghe mult timp în noaptea aceea și flacăra jucăușă a rugului îi lumina fața tristă și gînditoare... în sfîrșit, doborît de oboseală, adormi, învelit în blănuri și visînd la soarele Atlantidei.

De dimineată începu să-și deretice noua-i locuință; transportă de pe corabie instrumentele de bronz și armele. Din scîndurile aduse de pe navă își făcu o ușă ca să închidă peștera. Apoi își rindui rezervele de alimente și lăzile în care se aflau cărțile sfînte și semințele.

În fiecare dimineată se scula în zori, cu mult înainte de răsăritul soarelui, se ducea pe țărmul mării și aștepta ivirea lui.

Cerul rămînea mereu acoperit de o pînză cenușie, dar bătrînul era adînc încredințat că soarele se va întoarce - zeul cel strălucitor va învia.

Și într-adevăr el se întoarce, după o noapte senină și geroasă.

Vîntul de miazănoapte, ce se stîrnise în ajun, smulse pînza cenușie care ascundea cerul, și pe bolta de sineală scînteiară constelații necunoscute.

Dimineata fu tot atît de limpede și de geroasă. Spre răsărit, bolta se aprinse în culorile trandafirii ale zorilor.

Și deodată, la orizont, se ivi soarele.

El părea istovit de lupta dusă cu forțele întunericului.

Dar zeul lui era din nou cu el, după o despărțire lungă și negrăit de tristă.

Pentru o clipă, soarele se opri parcă deasupra apelor; de o parte și de alta a discului ceresc se întindea geana zării. Desprinsă chiar din soare, o fișie de aur porni către țărmul pe care sta preotul, așternîndu-se peste mare aidoma unei punți aurite între astru și om.

În clipa aceea, discul soarelui, linia orizontului și fișia aurie de pe fața oceanului alcătuiră un desen ce semăna uluitor cu simbolul sfînt al atlanților și care poate fi găsit pretutindeni: și la cercul polar, și la tropice, și în America de Sud, și în inima Asiei Centrale sau Orientale.

Bătrînul aspru și cărunt, tulburat, căzu în genunchi, întinse brațele spre soarele ce răsărea și începu să cînte Imnul Soarelui.

Glasul lui prinse viață. Cîntecul simplu, dar melodios și solemn, răsuna deasupra țărmurilor pustii, trezind ecoul stîncilor de pe mal.

El cînta puterea zeului de trei ori sfînt, care biruie grozăviile întunericului, dăruiește oamenilor căldură și lumină plină de bucurie, zeul care înveșmîntează pămîntul în mii de culori, face roadele să mustească de sevă și tămăduiește bolile.

Cînta soarele care scînteiază ca briliantele picurii de rouă, soarele care împurpurează norii și aurește șuvoaiile de apă.

Cînta soarele care se preface în sîngele fierbinte al omului, în mustul dulce al strugurilor, în grînele de aur.

Cînta soarele care este bucurie și viață.

Cînta și nu vedea cum, atrași de glasul lui, din spatele stîncilor se iviră oameni cu chipul alb, îmbrăcați în piei de animale, oameni cu ochi albaștri și părul blond. De brîiele late din piele purtau agățate topoare de piatră.

Priveau nedumeriți la bătrînul acesta ciudat, în veșminte lungi și negre, care cînta într-o limbă necunoscută lor.

De unde o fi venit el? Ce caută aici? Și ce primejdie aduce cu sine?

XX. ULTIMUL OM DIN ATLANTIDA

Clima cea aspră se dovedi ucigătoare pentru bătrînul atlant. Curînd după ce debarcase pe țarm se îmbolnăvi. Aducîndu-și aminte că pe corabia aproape nimicită se mai găseau tot soiul de ieriburi de leac, preotul, biruindu-și slăbiciunea, se urcă pe punte.

Și deodată i se păru că delirează.

Lîngă unul din catarge, încălzindu-se în razele palide ale soarelui nordic, ședea un om. Fața sa era istovită și purta urmele bolii. Dar toată înfățișarea îl arăta a fi un locuitor al Atlantidei: țeasta, obrazul lung, părul negru, culoarea pielii cu o nuanță de bronz, îmbrăcămîntea sa.

Preotul se apropie și mai mult. Necunoscutul îl privi și amîndoi strigară în același timp:

– Șitța!

– Aksa-Guam!

Stăteau amîndoi nehotărîți: preotul Șitța și Aksa-Guam, cel care luase parte la răscoala sclavilor împotriva Dealului Sfînt, osîndit la moarte de rege și preoți.

Întinseră brațele unul către celălalt, în semn de prietenie și salut.

Și-n noaptea aceea, vrăjmașii de odinioară zăboviră vreme îndelungă lîngă foc, depănîndu-și fiecare povestea.

În noaptea cea cumplită, cînd avusese loc prima erupție a vulcanului, Aksa-Guam ajunsese înot la ultima corabie care pleca și se agățase de un inel de bronz prins pe fundul vasului. La adăpostul întunericului, izbutise să se cațare pe o funie, să pătrundă printr-un chepeng deschis în cala navei unde stătuse ascuns în tot timpul călătoriei. Lipsindu-se de hrana proaspătă, se îmbolnăvise de o boală necunoscută în Atlantida: i se umflaseră picioarele, dinții începuseră să i se clatine, iar gingiile să-i sîngereze. Aerul era otrăvit de duhoarea cadavrelor. Dacă n-ar fi fost chepengul pe unde pătrundea aer proaspăt, fără doar și poate s-ar fi înăbușit. Îndurase chinuri neînchipuit de mari și aproape că nici nu se putuse mișca din pricina slăbiciunii și a durerii ce o simțea în picioarele umflate, în clipa cînd corabia se apropiase de țarm. Aerul curat și soarele îl ajutaseră să-și vină în fire.

La rîndul său, Șitța îi zugrăvi toate peregrinările sale pînă în ziua cînd se întîlniseră.

– Pe meleagurile astea trăiesc oameni cu părul alb și poartă haine din piei de animale. Sînt sălbatici care-și fac topoare grosolane și cuțite din piatră șlefuită. Ei nu știu să lucreze pămîntul și se hrănesc cu carnea crudă a fiarelor ucise. Chiar și focul le este necunoscut. Erau cît pe-acî să mă omoare. Dar, cînd au văzut focul aprins de mine, i-a cuprins un fior sacru, iar armele noastre strălucitoare de bronz le-au smuls strigăte ele uimire. Acum mai-mai că mă venerază. Limba lor este grosolană și săracă, seamănă mai degrabă cu graiul animalelor decît cu al oamenilor. Cînd se înfurie, mîrîie ca fiarele, iar cînd atacă un animal sau un dușman, rag, urlă și latră ca și el. Dar sînt curioși și blînzi. Își dau seama cînd te porți bine cu ei și atunci devin încrezători ca niște copii... Cine știe, poate că odată vor deveni și ei oameni ca atlantii.

Obosit, Șitța închise ochii. Respira greu. Din pricina fierbințelii, începu să tremure, iar pe fața-i istovită de om bătrîn se ivi o roșeață bolnăvicioasă.

– Curînd o să mor. Ce bine că te-am întîlnit, tu ai să-mi închizi ochii și ai să mă îngropi după datină. Totul e trecător pe lumea asta... Popoarele mor ca un singur om și pier state întregi. Cine știe, poate că ești ultimul om din Atlantida. Dar ce s-o fi întîmplat cu ceilalți? O să mori și tu și amintirea Atlantidei se va pierde în negura veacurilor ce vor veni... Curînd va răsări soarele... Du-mă pe țarm.

Aksa-Guam îi îndeplini dorința și acolo, pe malul mării, îl întoarse cu fața spre răsărit.

Șitța nu mai putea vorbi. Nu fu în stare decît să dăruiască un zîmbet primelor raze de soare și închise ochii pentru totdeauna.

Aksa-Guam rămase singur, poate singur în toată lumea - ultimul om din Atlantida.

În curînd izbuti să se apropie de locuitorii acestor ținuturi posomorite și, datorită cunoștințelor sale, își câștigă adîncul lor respect.

O dată cu venirea primăverii, îi învață să lucreze pămîntul, să semene cîmpiile arate cu plug de lemn. De asemenea îi învață să ațîțe focul frecînd două bucăți uscate de lemn sau să scoată scînteii lovind cremenea și aprinzînd frunze uscate și mușchi. Multe meșteșuguri și multe lucruri au deprins de la el.

Unii au devenit agricultori și s-au statornicit pentru totdeauna pe acele locuri, alții și-au văzut mai departe de vînătoare și de războaie. Iar în serile lungi de iarnă, el le depăna povestea minunată a Veacului de Aur, cînd oamenii trăiau fericiți în mijlocul copacilor și grădinilor veșnic înflorite, care rodeau de cîteva ori pe an, fără să știe de griji și de nevoi... Le vorbea despre bogăția și măreția Insulei Fericiților, despre grădinile de aur cu mere de aur, despre bătăliile dîrze și despre pieirea cumplită a unui popor și a unei țări întregi, despre ploile năprasnice care au însoțit această pieire, despre salvarea cu ajutorul corăbiilor a unui număr mic dintre ei, despre calea străbătută pe apă, vreme de patruzeci de zile și patruzeci de nopți, și despre propria-i salvare.

Oamenii ascultau aceste povestiri cu sufletul la gură, curioși ca niște copii, și le transmiteau unul altuia, le mai împodobeau, le mai înfloreau pe ici pe colo și le păstrau ca pe niște legende sfinte.